

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07860

INMITN VELT

Dora Teitelboim

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דָּאָרָע טִיבְּלָבָוִים

אַיִן מִתְנַזֵּן וּוּשְׁלָט

ניו-יַּאֲרָק, 1944

טְבָלָבָוִים

Copyright, 1944

BY DORA TEITELBAUB
NEW YORK, N. Y.

Printed in U. S. A.

אַרְוִיסָּגָעָבָן פּוֹן

שְׂרֵי יִבְעָר סְעַקְצִיעָע
יִדִּישָׁעָר קּוֹלְטוֹר פֿאָרְבָּאנְד (יִקְוֹן)
נוֹיִאָרָק, 1944

פּוֹן שְׁלָאכְטְּפָעֵלֶד

איןמיטן ווועלט

מ א ב י ל י ז א צ י ע

(דער העלדיישער סָאוּוּטִישָׁעֶר פֿרוֹוי)

ניט אין לירישן שליער ווילק איך מײַן לֵיד.
ניט איצט, א ניט איצט.
איך האב מײַן וויבלאען האָרֶץ פֿאָרְשְׁלָאָסּוֹן אין א גְּרִינְגָּעָם סָאָלְדָּאָטְסָקּוֹן
שִׁינְגָּעָל,

דעם זיפער פֿאָרְצְּזִיגָּן בֵּין אַרְאָפּ:
אוֹיףּ מײַן גְּאַנְצָעָר מִידְיָלְשָׁעָר צָארְטְּקִיִּת
הָאָבָּן דֵּי שָׁאָרְפָּעָ צִיּוֹן פֿוֹן דָּעָר צִיּוֹן אַיְנוּגָּעָרִיצָּת: סָאָלְדָּאָט אַ
אַיְצָּט אַיְן קָאָפּ דָּאָס אַיְגָּ פֿוֹן הָאָרְמָאָט.
שְׂטוּי אַיךְ זִיְּטִ-בִּיְּזִיטִ מִיטִּ צִיּוֹת.
גְּרִינְטִ אַיְן קְרִיגָּג צָו גִּינְיָן, אָונָן גִּיעַנְדִּיָּק
נְעָם אַיךְ מִיטִּ מִיטִּ זִיךְ —
אַלְץָ וּאָס אָטְעָמָט, אַלְץָ וּאָס בְּלִיט —
וּוּמְעָן עֲרָד אָונָן זָוָן אַיזְטִיעָר —
אַלְץָ —

וּוּלָע אַיךְ מִיטְנוּמָעָן מִיטִּ זִיךְ אַיְן פֿיעָרָ.
אַלְעָ וּוּלְדָעָר וּוּלְעָן מִיר מִיטִּ מִיטִּ גִּינְיָן, אַלְעָ פֿיְיעַרְדִּיקָּעָ בְּעָרָגָ
אַלְעָ טִיכְּן, אַלְעָ יְמָעָן — אַלְץָ וּוּטָ גִּינְיָן אַיְן קְרִיבָּ.
אַלְץָ וּוּלָיְ פֿאָרָן לְעָבָן גִּינְיָן אַיְן שְׁלָאָכָּט.
וּוּלְעָן מִיר אִינְאִינְגָּעָם אַנְצִינְדָּן אַ נִּיעָם פֿרָאנְט —
אוֹיףּ מײַן שְׂטוּלָן, בְּלוּיעָן האָרְיוֹזָאנָת:
אַיְן אָונְדוּעָר גָּאנְגָּ וּוּלְעָן מִיר אָפּוּוִישָׁן אַרְמִיעָן,
וּוּ דָעָר לִיכְטִיקָּעָר בְּאַגְּנָעָן וּוּשְׁטָ אַרְאָפּ
דֵּי לעַצְמָעָ שָׁאָמְנְדִּיקָּעָ טְרִיטָ פֿוֹן דָעָר בְּאַזְגְּטָעָר נָאָכָּט.
מִר וּוּלְעָן זִינְגָּן —
סְ'הָאָט נָאָךְ קִינְיָעָר דָעָם פֿרְילִינְגָּ פּוֹנְגָּעָם יָאָר נִיטָ אַוְיסְגָּעָרִיסָן.
סְ'הָאָט קִינְיָעָר נָאָךְ
דָעָם לְעַבְעַדְיָיָן נָאָפְלָ פֿוֹן דָעָר עֲרָד נִיטָ אַפְגָּעָבִיסָן,

דערען טויטלבוים

און ס'האָט קיינער נאָך אָ רַעֲגְנִיבִיגָן אוּיף פָּאָסָן גִּיט צָעָרִיסָן,
און ס'האָט קיינער נאָך גִּיט אַפְּגָעַשְׁטָעלֶט דָּעַר צִיִּיטֶס עַקְסְּפְּרָעֶס.
מֵיר וּוּעָלָן זִיגָן!
אָונְדוּעָר צִיל, וּי אָונְדוּעָר זִיג,
אַיז וּי דָעַר הַעֲכַסְטָעָר הַימָּל קָלָאָר.
מֵיר וּוּעָלָן זִיגָן — וּיְיְסָס זִיגָט דָּאָס נִיעָז
אַיְבָּאוֹן אַלְטָן יָאָר.

אַינְמִיטָן ווּעֶלֶת

אַ מַתָּנָה צֹ אַ רְוִיטָאַרְמִיּוּר

איך שיק דיר אַ שנְיִירְוִוִיכָן טוּוּטָעָר,
ברודעָר מִינְגָּר,

טָאטָעָ מִינְגָּר, חֲתָן מִינְגָּר.

מיַטָּן גְּלִיבָן פְּנוּעָם גְּאַנְצָן פָּאַלְקָה האָב איך דָעַם וּאַל גַּעַשְׁפִּינְטָן

אוֹן אִים גַּעַוְוִיקָלָט אוֹיפָה לעַבְנָס פָּאַרְהָאַרְטָעָוּוּטָעָ רַעֲדָעָר.

מיַן גְּאַנְצָעָ לִיבָּעָ צֹ דָעַם לְעַבְנָן הָאָט גַּעַבְרָעָנְטָן אֵין מִינְגָּר העַנְטָן

וּוֹעֵן איך האָב דָעַם טוּוּטָעָר גַּעַוְוָאָשָׁן, גַּעַשְׁטָרִיקָט

אוֹן גַּעַשְׁטִיקָנְטָן וּוֹינְטָן.

דיַ וּוַיְסָלְעָן פָּוָן מִינְגָּר אוֹיגָן

זִיְגָעָן אֵין דָעַר וּוַיְסָקִיטָן פָּוָן דָעַם וּאַל — וּוֹיִיס אֵין קְלָאָר

וּוֹיִסְיָן בָּאוֹאַזְטוּזָיִן.

דָעַרְקָעָנְטָט אַ טָּרָעָר? אַ נִּישְׁתָּפָן פָּוָן טָרוּעָר:

אַ לִיבָּעָר צָאָפָל פָּוָן מִין הָאָרֶץ — וּוֹאָס אַיךְ וּוַיְיל עַס זָאָל גְּרִיבָן

דיַן אוּעָר.

דָעַר טוּוּטָעָר אֵין וּוֹיִיס — אֵן אַנְדִּימָט אַיְפָן לִיכְטִיקָן בָּאַגְּיָעָן.

דָעַר שְׁטִיעָרָן רְוִיט — אַנְשְׁתָּאָט אַ רְוִיזָן —

פָּוָן זָוָן פָּוָן פְּרִידָא אַיסְגָּעָנִיטָן.

אוֹיפָה דָעַר בְּרוֹסְטָן, זָוָאוּ עַס קְלָאָפָט מִיטָּזָה דִּין הָאָרֶץ —

דָעַר שְׁטָאַלְעָגָעָר זִיְגָעָר פָּוָן דָעַר צִיְּטָן —

וּוְעָסְטוּ אַ קְעַשְׁעָנָעָגָעָנִינָה.

איַן קְעַשְׁעָנָעָ — אַ בִּיגְגָּלָעָ פָּאַפִּיר

מִיטָּ פִּינְגָּפִינְגָּר-צִיְּכָנָס פָּוָן מִין רַעֲכָטָעָר הָאָנָט —

אַ שְׁטִיקָגָעָרָן פָּוָן מִין פָּאַלְקָה.

אוֹן רְוִיט אֵין עַס — וּוַיְיל דָאָס בְּלוֹטָן פָּוָן פָּאַלְקָה אֵין הַיִּסְטָן.

דָאָס לְאַנד אֵין פּוֹל מִיטָּזָה דָאָס צֹ דִינְעָשָׂוָנָהָים.

אַפְּן בְּרָעָנְטָן דָעַר הָאָס

אוֹיפָה יְעָדָן פְּנִים.

דארע טייטלבוים

מעסטע איך דיר אן מיט מיין אייגן האגט דעם סוערטער,
און דו ביסט איזוי נאענט, ווי דער טאג דער לויטערער
וואס ווערט געבערן אין דיין קאמפּ —
און די ציימט איזו בלויו א ציטויליק וואנט.
ברודער מינער,
טאטע מינער, חתן מינער:
עס האז דיך מיין לאנד, עט קען דיך די וועלט,
באפריער — סאועטישער העלד.
אייז טראג געזונט מיין מותנה,
און זאל דאס דיין נאך אן אדעוויך אויף אובדוער גאנז
(או דער חתונה וועלן מיר אלע פעלקער לאזד!)
נא דיר מיין האגט, ענטפער מיט א דרייך.
צילווע איז שונא'ס הארץ — מיט פיער און מיט גליק!

אַינְמִיטָן ווּנְעַלְתָּן

אַ בְּרִיוֹו פֿוֹן שְׁלָאכֶט

איך שרייב דיר דעם בריוו
און בויך פון דאנער סטעפ.
דער גראבן איז פיר איילן טיף
און די ערֶד — אַ פְּלאָקָאָט פון קעֶפֶן.

צעַן בְּילִיאָן צַעֲצָנוֹנְדָעָנָן אוֹיגַן — דער הימֶל.
אַ טְּגָעַל צוֹ מַאֲרְגַּנְדִּיקָן זִיג — דֵי נְאָכֶט.
סְהָאָט דֵי ערֶד אוֹיך גַּעֲכָאָפֶט אַ דְּרִימֶל
בֵּין סְזֻעָּט ווּידֶעֶר זִיךְ אַגְּפָאָגָעָן דֵי שְׁלָאָכֶט.

מִיר קָעָנָן רְזָאִיק הַיִּגְּנָט נִיט שְׁלָאָפֶן,
סְדָאָט יְעַדְעֶר דֵי מַאֲרְגַּנְדִּיקָעָ שְׁלָאָכֶט אַגְּנִינְגָּעָן,
בֵּין מִיר וּוּעָלָן סְלָעַצְטָעָ מַוְיל דֻּעָם שָׂוָאָן נִיט פָּאָרְשְׁטָאָפֶן
וּוְעַט מַעַן אָונְדוֹ דָא וּאָכְעָדִיק גַּעֲפִינְגָּעָן.

וּוְגַּאֲרָעָס וּוְעַט אַגְּהִיבָּן צוֹ טָאגָן
וּוּעָלָן מִיר צָוָם פְּרָאָנְטָמָאָרְשִׁירָן,
וּוְלִיבָּן וּוּעָלָן מִיר זִיךְ שְׁלָאָגָן
בֵּין קִין אָבָר וּוְעַט זִיךְ מַעַר נִיט רִידָן.

זִיבָן שָׁעה גַּעֲבְּלִיבָן צָוָם בָּאֲגִינְגָּעָן,
יעַדְעַ שָׁעה — אָן אַיְבִּיקִיִּט.
כְּזָוָאלָט וּוּעָלָן דֵי נְאָכֶט מִיט אוֹיגַן פָּאָרְמִינְגְּוּעוּן,
אוֹן זָעַן וּוְאָס טָוָט זִיךְ אַין דָעֶר וּוּיְטְסְטָעָר וּוּיְטָ.

אַיך קָוק אַין סְטָעָפֶר אַרְיִין אוֹן טְרָאָכֶט
וּוְאַ מְעַנְטָשׁ וּוּרְטָרָט אוֹיפָן שְׁלָאָכֶטפְּעָלָד נָאָך אַמְּאָל גַּעֲבָאָרָן . . .
אַ מְעַנְטָשׁ זָעַט וּוּיְטָעָר וּוְיְשְׁטָעְנְדִּיק אַין אָזָא נְאָכֶט,
אוֹן לְעַבְּטָאַגְּבָעָר נְאָכָמָאָל אַלְעָ יְיָנָע יְאָרָה;

דארע טיטלבוים

ווײ גוט ס'אייז אונדזן געוווען אינדעראהיהם:
אויפֿן פעלד אייז אלץ צויז געראָטן,
פֿאלאָצַן האָבּון אַינְגַּשְׁלָגְּנָעָן זַעֲמִילְּאַנְקָּעָלָעָר פֿוֹן לִים
אוֹן יַאֲרָהָנוּדָעָרְטָן וַיְבָעֵן אַרְיִין אַיְן אַונְדוּזָעָר זַאוֹאָדָן.

דאָס פעלד האָט די זוֹן צוֹ זיך אַראָפְּגַּעַזְגָּוָן,
אוֹן אַיר גַּאֲלָד מִיט אַונְדוּזָעָר עַרְדָּ צַעֲקָנָאָטָן,
הָאָט יַעֲדָעָר זַאנְגָּז דִּי זוֹן מִיט אַונְדוּזָעָר לִיד גַּעַזְוִיגָּן,
אוֹן מִיט בְּרוּיטָן דִּי שִׁיְיעָן אַנְגַּעַשְׁאָטָן.

עס טָאגָט. אַיך גַּיְ פָּאָרָאוִיס אַ גַּעַפְּאַנְצְּעָרָטָעָר מִיט טְוִיזָט קָעֶפֶן,
אַיך הָעָר טְוִיזָט לִידָעָר אַיְן מִין יַעַדְנוּ שָׁאָס,
עס זַואָכָט מִין לְאָגָּד אַיְן דְּאָנְגָּר סְטוּעָפֶן,
עס קְלָאָפֶט מִין הָאָרֶץ אַיְן יַעַדְנוּ גְּרָאָן.

עס טָאגָט. מַאֲשִׁין־בִּיקְּסָן קְנָאָלָן.
די אַרטִּילְּרִיָּע שְׂמִינִית שְׁוִין אַיְן אַ רְיִי.
אוֹן וּוֹעֵד אוֹן וּוֹיפֵל סְזָאָלָן דָּא נִיט פְּאָלוֹן,
פָּאָרוֹאָס מַעַן גִּיט וּוִיסְט יַעֲדָעָר פֿוֹן זַי.

איינטיטן ווועלאט

דער روיטער אדלער

כ'בין אַ روיטער פִילאָט.
כ'בין אַ זוֹן פָוּן דער מענטשְׁהיטֶס בָּאָפְרִיעָר.
מיין אוּיג — אַ פּוֹלְעָמִיאָט.
מיין ערְאָפְלָאוּן — מיין רוּיטְעָר אַדְלָעָר —
וּוַיִּסְ מֵיִן אַיִינְצִיךְן גַּעֲבָטָה:
מֵיִן פָּאָט עַד לְאַנְדָּה.
מיין לעַבְנָן אַיּוֹ — אַ גְּרִיטְעָר קְרוּג וּוַיִּינָּה:
זָאַל עַס צָו גַּעֲוָונָט
אוּיסְטְּרוּינְקָעָן מֵיִן לְאַנְדָּה.
דאָס לעַבְנָן שְׁמַעְקָט מִיר וּוי די בְּלוּם אַיּוֹ מֵיִן יוֹם-טוֹב/דִּיקָּנוֹ מָאנְטָל.
אוּן וּוֹעֵן עַס קְרִיבָת דָּעַר עַקְדִּישׁ אוּיף אָוְנוּדוּרָעָ שְׂטִיגְגְּנְדִּיקָּעָ טְרֻעָּפָּה.
וּוּעַט עַר פָּאָר מֵיִן קָאָפָּ בָּאַצְּאָלָן מִיר מִיט טְוִיזָּנָט קָעָפָּה.
אַיךְ טְרָאָג זִיךְ אַיּוֹ דִּי הִימְלָעָן
אוּיף דִּי אַקְסְלָעָן פָוּן צְוּוֵי הַגְּדָעָרָת מִילִיאָן —
אַ לְעַבְדִּיקָּעָ מְעַנְטְּשָׁן-פִּירָאָמִידָע,
וּוְאָס טְרִינְקָט מִיךְ אָן מִיט קְロָאָפָּה,
וּוְאָס גְּרוּיסְטָמִיךְ אָן דָּעַרְהַיְבָט —
פְּלָאָטָעָר אַיךְ אָנוֹ פְּלִי קָעָגָן דָּעַם פִּיגְזָט אָנוֹ וּוּעָר אִיר הַעֲכָסְטָעָ פָּאָן.
אַיךְ הוֹבֵז זִיךְ הוֹיְךְ. אָנוֹ פָּאָל אַיךְ —
איּוֹ דָאָס דָעַר בְּלַעַנד פָוּן אַ לְוִיכְטָנְדִּיקָּן שְׁטָעָרָן,
וּוְאָס פָּאָלָט פָוּן סָאָמָע שְׁפִּיצָּן,
וּוְאָס פִּיעָרְדִּיקָּעָר פָעָדָעָר פָוּן אָן אַדְלָעָרָס פְּלִינְגָּל.
זִי קָעָן שְׁוִין קִינְמָאָל נִיט צְעָפָּאָלָן וּוּרָן.

דָּאָרָע טִיְּטַלְבּוֹים

מיין האָרֶץ אֵין פְּלִי אֵין פִּיעָר.
און אייך אלֵינוּ בין שטאל פֿון סְטָאַלִינְס וּוּאָרט.
מיין לעַבָּן וּועַט דַּעַם שׁוֹנָא קָאַסְטָן מִיעָר,
וּוַיְיל אֵיך בְּנֵי אָרְדִּיְּטַעַר פְּלָאָט.
און שְׂטָאָרָב אֵיך פָּאָר מִין פָּאָטְעָרָלָאנְד,
בְּלִיבָּב אֵיך טְוִיטָעָרָהִיט אָ לְעַבְּדִיקָעָר מְשֻׁכָּן
אֵין אָ פְּרַעְמְדָעָר שְׂטָאָט.
און פָּאָל אֵיך — צַעֲקִי אֵיך מִיט דִּי צִיָּן — צַוְּיִישָׁן בְּלוֹט אָונֵן זָאמֶד —
אָ שְׂוֹאָרָצָן, פִּינְצְטָעָרָן יָאָרְהָונְדָעָרט.

איןמיטן וועלט

הונדערט משכנות

(א) מעשה פון א פילם)

די זוּן בָּגְלִיַּת אַ מַּאֲרְטִירֶרֶרְקָרְאַוָּאָן:
מען פירט צוֹ דָעֵר שָׁחִיטה הַוְּנְדָעֵרְט מֵאָן.

אַ הַוְּנְדָעֵרְט אַפְּאַרְטָאָג בָּאֲגִילְדָּט דָעֵר נַאֲכָטְס טְרָעָרְן אֹוִיפְּ דַי צְוַיְינְגָן
אוֹן פָּאַרְקָעָרְט דַי נַאֲכָטְס פָּוּן זִיעָרְ לְעַצְמָן שָׂאָסִי.
הַוְּנְדָעֵרְט מֵאָן מַאֲרְשִׁין צָוּמְטָוִיט — אוֹן שְׂוִיְינְגָן,
קְוֹקוֹן דַי הִינְטִיבָעָשׂ וּוּכְטָעָרְ מִיטְוַוְוָה אֹוִיפְּ זַיִן.

קְיִין שְׁרָעָקְ, קְיִין צִיטָעָרְ, קְיִין גְּעוּווֹיְן —
„וּוְיִ קְעָנוּ מֵעַן אֹוִי מַוְטִיק צוֹ דָעֵר אַיְגָעָנָעָר לְוִיה גִּיְיָן“

נַאֲרְ דַי הַוְּנְדָעֵרְט מֵאָן מִיטְמוֹט מַאֲרְשִׁין —
וּוְיִ זַיִן זַיִן דַי וּוּכְטָעָרְ נַאֲרְ צוֹ דָעֵר פְּגִירָה פִּירָן.

דָעֵר עַרְשְׁטָעָר — אַ זְקָנְזִידָעָ.
זִינְעָ לְיִפְּנָן מִיטְ אַ תְּפִילָה פָּאַרְקָלָעָפְטָ.
בַּיִּ דַי זַיִטְן — זַיִן טָאַכְטָעָרְ, זַיִן אַיְדָעָט
אוֹן אָן אַיְנִיקָל — קְוִים וּוֹאָס עַס לְעַבְתָּ.

וּוְיִ צוֹ תְּשִׁלִּיךְ דָעֵר אַלְטָעָר גִּיטָּ.
אוֹן פְּרָעָגָט נְבִיאָות בַּיִּ זַיִן בָּאָרָדְ:
וּוּעָטָ מֵעַן בָּאָגְרָאָבָן לְעַבְדִּיקְעַרְהָיִיטָ,
צַיִּ דָעָרְשִׁין — אַיְפְּנָן חִילִיקָן אַרְטָןְ.

אַ מַאֲמָעָ מִיטְ פָּאַרְגְּלִיוֹזָטָ אַוְיִגְן
טוֹלִיעָט אַ טָוִיט עַוְפהַלְעַ צוֹ אַיְרְ בְּרוֹסָטְ.
אַיְרְ קָאָפְ צוֹ דָרְעָרְדְ גַּעֲבִיְינְ,
דָּאָם קִינְדְ וּוּקָטְ מִיטְ אַ הוֹסָטְ.

דארע טיטלבוים

אלע ווילע קוקט זי יעדערן מסוכן און,
ווײיסט ניט פאַרוֹואָס און וואו זי גיט
פאַרוֹואָס האט זי דאס קינד ניט אַנגעטאגן,
און ניט אַרוּפֿגעַשְׁלַעַפְּט אוּף זיך אָן אַנדער קְלִיד?

זי גיט און גיט און שטעלט זיך אָפֶ
און סוד'עט און דעם גראָז אַרְיִין,
און פֿאַלְט אַ פֿרְיַקְלַאַד אַיבָּעָר אַיר קְאָפֶ
שטייט זי אוּף און נעטט ווַידְעָר גִּין.

מאַמעַס, טעכטער, זיין,
מיַטְן טוּיט גַּעֲבָנְדָּן אָן גַּעֲפָאָרט,
אלע ווַיְסַן זֵי ווֹאוּהָן,
בָּאָר אוּף די לִיפְּן — ניט אַ וָאָרט.

אוּגַן גִּיעָן, אוּגַן מעַסְטָן דעם אַרְומַ
אַ בְּלִיך צעַנְעַמְט אַ גַּרְנִינְעַם קוּסְטַן,
נעטט יַעַדְן צוּוִיג אַרְומַ
און לאָזֶט הַינְטָעָר זיך אַ הוֹסְטַן.

וואָס גַּעֲנְטָעָר צָוָם ווְאָלֶד —
אלְץ דְּרִיסְטָעָר די טְרִיטַן.
און אוּג אַ בוּיָם אוּפְּ צוּוִיגְעַן צַעַשְׁפָאָלַט —
און נעטט אַיְם מִיט זיך מִיט.

ווען מעַן דערזעט דעם ווְאָלֶד אַנטְקָעָגַן,
ויל מעַן שְׁטוּם די בִּימְעָר פֿרְעָגַן:
איַז דָּאָרָט עַמְּיצָעָר פֿאַרְאָגָעָן? —
קָעָן דָּעַן זֵין אַ ווְאָלֶד אַן פֿאָרְטִיזָאָגָעָן?

אין מיטן ווועלט

גייט אינער א טראכט,
וואס קען מען פארלייז?
אויב שטאָבן — איז איז שלאָקט, —
רעומאַלטיר!

די זשאנדערן האָלטן פֿעַט דִי נאָנְגָּנוּן.
נאָר — מיט איז וואָנט האָבן דִי הונְדָּרט זיך פֿאָרְשָׁטָאנְגָּנוּן.

„ברידער — קומט אַ פִּיך —
אייז ניט געגרָבן מעָר.
די הענט פֿאָשְׁטִיפֶּט,
און זוערט גַּעוּעַר!“

האט יעדערער געהערט,
און יעדערער פֿאָרְשָׁטָאנְגָּנוּן:
מען אייז געווֹאָרָן —
מען ווועט זיין פֿאָרְטִיזָאנְגָּנוּן.

דעָר ווינט פֿאָרְאַיִס
וַיְשַׁאֲפֵץ צָלִילִיגַת דִי גַּרְאָזִין אוּפִין ווועָגַן.
אַ קוֹוִיטִיק שְׂטִיקָל הָעֵמֶד שְׁלַעַפֶּט עַרְגַּעַצְּדוֹאָר אַרוֹיסָט,
און כָּאָפֶט פֿוֹן הַיִּסְעָט טְרָאָפָּנס שְׁוֹוִיסָט אַ לעָק.
מען גייט, — אַיצְצָט מְאַכְּט שְׁוִין גַּאֲרָנִיט אָוִס.

בַּיָּם רָאַנְדְּ פֿוֹן ווֹאָלְד בַּאֲפָעַלְתַּן מַעַן בְּלִיבָּן שְׁטִינִין,
נַעַמְעַן דִי רִידְלָעַן, אַוְן קְבָּרִים גַּרְאָבָן זיך אַלְיָין.

הָאָבָן אַלְעַז ייך גַּעֲכָאָפֶט צָו דִי רִידְלָעַן שְׁנָעַל,
און צְוִישָׁן דִי הַוְּנְדָּרט בְּלִיצְט דָּעָר פִּיך פֿוֹן אַיְגָעָנוּם בַּאֲפָעַל.

דָּאָרָע טִיטְלְבוֹים

איבעון זואָלד האָט געלגנגען וואָס דער באָפֿעל האָט געזאגט:
„שלאָגט, ברידער, שלאָגט!“

פליען הונדעָרט דידלען קעגַן צעַן באָוָאָפֿנטָע זשאנְדָּארָן —
הונדעָרט מענטשָׁן קעגַן צעַן באָרְבָּאָרָן.

די הונדעָרט האָבָּן געזעָצָט אָוָן געשפֿאָלָטָן די הינטִישׁע קעֶפֶּ
בֵּין די וועכְטָעָר זיינְגַּן געפֿאָלָן פּוֹן האָס אָוָן די קְלָעָפֶּ.

אוָן דאס הילפְּלָאָזָע שיסַּׂן פּוֹן זִיְּעָד גְּעוּזָר
האָט דער וואָלָד וְאַכְזָאָמָעָר וואָלָד בְּלוֹזָן דערהָעָרט.

האָט דער וואָלָד פְּאָרְטִיזְאָגָעָן זִיךְ אַרְוִיסְגְּעִיאָגָט צָוָם פְּעָלָד
האָבָּן הונדעָרט נִיעַ פְּאָרְטִיזְאָגָעָן פָּאָר זִיךְ פְּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט.

די זָוָן בָּאָגְלִיָּת זִיךְ אַלְעָ צָוָם וואָלָד.
אֲ טִיכְלָ פְּאָרְדוּיְטָלָט יִאָגָט פְּרִילְעָפֶרְבִּי,
אֲ קָבָר צָעַן הִינְטָ פּוֹן דָּעָר לִיכְטִיקָּעָר וּוּלָט בָּאָחָלָט,
אוָן מענטשָׁן אָוָן וואָלָד אַטְעָמָעָן פְּרִיִּי

אין מיטן ווועלאט

ג י נ א

ס' האט ניגא אויף קיין ביימער קיבנמאָל ניט געקלעטערט,
און זיך געשראָקן פֿאָר דער פֿינְצְטַעְנִישׁ פֿון וואָלֶד.
אייצט וואוינט ניגא אַין געדיכט צוּווִיגַן אַין באַהעלטענטישׁ
פֿון בלעטערט.
אייצט אַין זיך אַ שְׂדֻעְקָלָאוֹז, אַ מּוֹטִיקָע גַּעֲשְׁטָאַלְט.

אמְמָאָל האט זיך געהאָט אַ שְׂטִיבָל מִיט אַ גָּרְטָן,
אַ לאָנְקָע אָוָן אַ סָּאָד.
אייצט וואָקָסָן בִּינְגָר דָּאָרְטָן,
אַיר הַיִם — אַ חְוָרְבָה אָוְנְטָעָר שׁוֹנוֹאָס טְרָאָט.

ניגא אַין אַ פְּאָסְטוֹד אַ גַּעֲנִיטָעָר,
געַפְּיִיטָעָר שָׁאָף אָוָן קֵי,
איַן קַעַשְׁעַנְעַ גַּעַטְרָאָגָן פּוֹשְׁקִינָס לִידְעָר,
איַן הַאָרֶץ — אַיר סָאָד אַין בְּלִי.

אוּפָן קָאָפָּ דִּי צָעָפָּ וּסְעָרְפָּן צְוּוִי גַּעַטְרָאָגָן,
וּיְ אַ הַאָז גַּעַקְוִילְעַט זִיךְ אַין פְּרִישָׁן גְּרָאָגָן.
דיַ פִּיס גַּעַוְאָשָׁן אַין טַויְ פֿון פָּאָרְטָאָגָן,
און גַּעַזְגָּעָן וּוַיְסְנִידָּקָן פֿאָר וּוּמְעָן אָוָן פָּאָרוֹזָס.

נָאָר וּוּן דָּעָר שׁוֹנוֹא אַיר לְאָנד באָפָּאָלָן
און אַיר דָּאָרָף פָּאָרְנוּמָעָן
הָאָט נִיגָּאָס הַאָרֶץ זִיךְ אַגְּעַצְוָנְדָן פֿון דָּעָר שְׁרִיפָה אַין דִּי שְׁטָאָלָן —
איַן זיך צוּ פָּאָרְטִּיזָאָגָעָן מִיטָּן טִיךְ גַּעַשְׁוָאָמָעָן.

ניגא אַין אַ זְוָאָלְדִּיְידָל גַּעַוְאָרָן,
און וּוּוֹינְטָן צְוִיְישָׁן בִּינְמָעָר אַין גַּעַהְיִים.
דיַ צָעָפָּ, דיַ לְאָגָעָ, אַפְּגַעְשָׁאָרָן,
און אַיר מַאְמָעָן מִיט אַ בְּרִיאָוָל זַיְ גַּעַשְׁקִיט אַ הַיִם:

דארען טויטלבוים

“איך שיק דיך, מאמע, מינגע צעפ,
וועי אלעטאל, צעקעם ווי — און באהאלט.
איך וועל קעמען די קוסטן אינעם סטעפ,
איך וועל פלעכטן זיך מיט צוויגן פון דעם וואלד.”

א פליינקע און א זשווארע,
דעם פיעער טיף איין זיך געטאָלטן,
בأشלאָסן ווערין די ברואָסטע פון די ברדאּע —
איין זיך געוואָרין טויזנט אַנדערע געשטאלטן.

אמאל איז זיך א באבע א בלינדע געווען —
גבעראָדשעט איבער דערפער מיט א שטעהן — א דארן,
אויפֿ פריזבֿעס מיט קינדער געזען,
מעשות דערצִילט, און קעגן שרעק געוואָרנט.

אויפֿ בײַמֶר העכסטע פֿלעגט זיך זיכן
און נאָכְמָאָן די נאָכְטִיאָל —
די פֿאָרטִיוֹאָגָן לְאָוֹן וויסָן
צָו מְאָכָן זֵיכָר אַיבָּרְפָּאָל.

איין אַ קוּיטִיקָן פֿאָרטָאָג אַיְן נִינָּא צָו אַ דָּאָרָךְ אַרְיבָּעָר
אויף אַ שׂוֹוִימָעָנְדִּיקָן מְאָסָט.
סְ'חָבָּן אַיְדָּעָרְעָן וּוּכְתָּרְעָן הִינְטָעָר שְׁטִיבָּעָר,
איין זיך אַ טָּאָג אַיְן אַ נָּאָכָט גַּעֲלָעָג אַיְן אַ פָּאָם.

שְׁטִיל אַיְן גַּעֲוָאָרָן אַיְן שְׁטָאָב שְׁפָעָט בִּינְאָכָט.
די וּוּכְתָּרְעָן פֿאָרְ/שִׁיכְוָרְ/ אַיְן אַ חָלוּם אַ וּוִיסָּטָן,
הָאָט נִינָּא גַּיד גַּעֲגָבְ/עַט די וּאָךְ —
און דעם שְׁטָאָב אוּיפֿגְּעָרִיסָן.

טויזנט אַיְן אַיְן נָאָכָט
הָאָט דָּאָס דָּאָרָךְ דֻּרְצִילְטָן פָּוּן אֵיר:

אינמיין ווועלט

זיבעיציך וועכטער צורעכט געמאכט,
און די אرمוי אין דארף אריינגעפירט.

אין נינא געווארן אין דארף א לעונדע,
„נינא — די מוטיקע מoid.“
האט א דיטש זי געטראפן — פארזאגט שיין א צענטן:
ס'האט נינא געטראגן אויף די וויעס דעם טויט.

דארף מען אויפרײַסן א באָן,
באים שונא אפנעמען דאס ברויט,
דארף נינא דורךפֿרָן דעם פלאָן —
ווערט די ארבעת איר פֿאַרטּוּוֹיט.

אין זי בָּגִינְגָּן מיטן וואָלד אויפֿגַעַשְׁטָאנְגָּן:
יזק אַגְּנוּקְלִידְט אֵין דִּינָאָמִיט.
געזעגןט זיך מיט חברה פֿאַרטּיזָאנְגָּן
און אוועק מיט לאָגְנוּזָאמָע טרייט.

* * *

אין וויסע זייפֿן-בלאָן האט געוושן זיך דער הימל
און געפֿוצֶט זיך אֵין לויטערן בלוי,
די לאָנקָע — אַלאָן ברויט מיט קימל,
האלב אויסגעבעאָקט, האלב روַי — —

די כאָטָעָס מיט פֿאַרְדוּיכְעַרְטָע פֿאַפְּרַאַסְן
האָבן פֿאַרְשְׂרִיבָּן דעם הימל מיט רויַך.
נינא קרייכֶט אֵין די הוּיכָע גָּרוֹאָן
און האָלָט אַיר אָטָעָס אֵין פָּנוּ מִינְדְּסָטָן זויַך.

שעהַן לאָנגָ געהִיט, געווארט,
שעהַן לאָנגָ געדילדייך געלעגן,

דָּאָרָע טִיּוֹטְלָבָויִם

אויפֿן בויך זיך געשַׂארטַן,
און מיט בליקָן געמִינְגּוועַט די וועגן.

די באָן אַיִן נָאָנֶן,
און שנײַידַט אוַיֵּךְ פָּאָסָן די לוֹפְּטַ.
דעָר פִּיךְ אַיִן אַמְּאָלִיךְ נָחַת דָּעַרְמָאָנַטְ
מוֹנְטָעַרְט אַן דָּוּפְּטַ:

„פָּאָר לְאָנָה, פָּאָר פָּאָלָק, פָּאָר שְׁטָאָם,
פָּאָר יְעַזְּוָן צְעַבְּלוּטִיקָטָן בְּלָאָטָן:
דוֹגָעָר, פְּלָאָם, —
מיַט נְקָמָה וּמְעַר זָאָט.”

אוַיֵּךְ דָּעָר עֲרַד דָּעָר דָּוִיעָר,
מיַט אַגְּרוּזָל אַיִן אִיר מּוֹילָן,
וּוַיִּסְטַּט נִיטָּנִיגָּא אָז עַס לוֹיעָרַט
אַיִן זָעַלְבָּן גְּרָאָזָן פָּאָר אִיר אַקְוִילָן.

אַ שָּׁאָס —
און נִינָּא רִידְט זִיךְ שְׁוִין נִיטְמָעָר.
איַן אִירָעָ אַוְיָגָן טָאָנְצָט אַ שְׁטָעַרְנָדָל אַ רָאָז — —
איַרְעָה הָעָנָט וּי פְּלָעַקְעָר שְׁוּעָר.

די באָן —
אַ מִינְטוֹט — וּוּעַט זִין צָו שְׁפָעַט.
נִינָּא אַיִן אַ פָּאָרְטִיוֹזָן:
זִיךְ וּוַיִּסְטַּט, זִיךְ וּוַעֲטַט

— — — — — — —

אַ לעַצְטָעַר דִּירָ, אַ לעַצְטָעַר הוֹיבָן,
בֵּין בְּלוּטָן די לִיפְּנֵן אַיְנְגּוּבִּיסָּן.
רעַדְעָר, רַוִּיךְ, בְּלוּט אַן שְׁטוּבָן — —
מיַט זִיךְ — הָאָט נִינָּא די באָן אוַיְגַּעֲרִיסָן.

איןמיטן ווועלט

מאטווויי קוזמיין

(פון די צייטונגסעה)

ווער קען ניט דעם גרייז-גרויען אלטן מאטוויי,
וואס האט די יונגעט פון לאנד אין זיין בוועם געהאט.
א מאגומענט אין זיין קטע און זאלד און אין שנוי —
ニיטה מערד דער זידע, דער מוואט.

אכזיך מאל האט געזען מאטוויי די ערעד זיך באנייען,
געזען די ערעד פארדען זינע בלוטויגער מיט גראז
מיט זינע הענט זיין לאנד געהאלפן פון שונאים באפריען
און אויפהובין די ערעד פון ערשותן דארפישן קאלבאן.

מאטווייען אין טיער געזען יעדער שטינדל אויף סאוועטישער ערעד,
יעדר זאגג, יעדער באב, יעדער בלוט אופון דארפישן בייט.
א שמאלצער געפוייט, געוואשאן, געבארטן די פערד,
ווי מיט א קינד — מיט א נײַ-געבעידן קעלבל זיך געפרהייט.

א יעהדר א פליינקער געזען אין מאטוויי,
געקענט יעדן זוינקל פון אוראלטן זאלד,
און — אי, זאלט ער וועלן אין דער דוייטער אָרמיי,
נאר פאר דער ביקס זינע הענט זינען צו אלט.

דערפֿאָר האט ער געקענט דאס דארף פֿאָרוּילְן
איינאיינעם מיט די יונגען זיין און טעכטער:
טאָנְצָה, זינגען, מעשות פרילעכע דערציילן —
מאטוויי דער קלְאָרְעָר קוֹאָל פֿוֹן זוֹיִץ אָן געלעכטער.

זינען פֿאָשִׁיסְטָן באָפָּאָלְן זיין דארף אָן פֿאָרְנוּמָעַן,
גערויבט אָן געשאָכְטָן, אָן געליאָזָט לעַבָּן דעם זידָן.

דערען טויטלבויים

נאר טאג ווי נאכט — ווי זיין באטע פלעגט ער שטומען —
ווי ער וואלט פארגעסן ווי צו דידן.

דאָס פוןִים צַעֲקִירִימָט. טַאמְעוֹזָאַטָּע.
זַיִינִיעַ וּזְאַנְצָעַס שָׁוֵין מַעַר נִיטַּצְעָקְמָט.
אי בער די הויזן פֿאַרְקָאַטְשָׁעַט דָּס הַעֲמָד —
ווי דָּעַר שְׂנִיְּדָאַךְ אי בער זִין בָּאַטָּע.

ס'הַאָבָּן די בְּלוּטְ-הִינְטְּ הַיְּזָעַר גַּעֲבָרְעַנְטָן,
קיַנְדָּעֶר אָוֹן מַאֲמָעָס גַּעֲשְׁטִיקָט אָוֹן גַּעֲוָאָרָגָן,
מַאֲטוֹוֵי הַאָט דָּעַם טַוִּיט גַּעֲשְׁמָעַקְט אַיִן זַיִינַע וּוּנְגָט,
נָאָר נִיטָּא זִי — נִיטַּהְיָגְט אָוֹן נִיטַּמְאָרָגָן.

וּוְאָרְטָן — מַאֲטוֹוֵי אָוֹן זִין אַיִינְיקָל וּזְאַסְקָא
עַס זָאָלָן די הִינְטְּ זִיךְ דָּעַרְקְּלִיבָּן צִוְּמָ וּוּאָלָד.
נָאָר די נָאָצִיס דָּעַכְעָנָעָן אֹוִיס אַוִּיפְּ דָּעַם אַלְטָנוֹס אַ לְאַסְקָא
אַ זָּקָן, אַ שְׂוֹאָכָעָד — ער וּוּעַט זִין אַוִּיסְזָאָגָן אַלְץ.

אָוֹן אַיִינְמָאָל אַיִן פֿרָאַסְטִיקָן בֵּיןְן פֿאַרְנָאָכָט
הַאָט גַּעֲשִׁיקָט נָאָךְ מַאֲטוֹוֵי עַן דָּעַר שְׁתָאָב,
הַאָט ער גַּעֲטָוָאָטָן אַיִן טְרִיטְ פָּוּן פֿאַרְשָׁאַלְטָעָנָעָר וּוּאָלָד,
אָוֹן זִין הָאָרֶץ הַאָט מַיאָד פָּוּן זִין שְׁנָאָה גַּעֲלָאָפָט.

זַיִצְטָ שָׁוֵין מַאֲטוֹוֵי אַנְטְּקָעָגָן מַאיָּאָר,
דָּעַר מַאיָּאָר צַעֲוִיקָלָט זַיִינַע מַאֲפָעָס,
ער וּוֹילְ פָּוּן מַאֲטוֹוֵי עַן דָּעַם וּוּגְ וּוּסְן קְלָאָר,
אָוֹן ער שְׂטָרָעָקָט אֹוִיס מַאֲטוֹוֵי עַן זִין לְאַפָּעָן.

„טוּזָנָט קָאַרְבָּאַנְצָעָס קָרִיגְסָטוּ פָּוּן מִיר,
פָּאָר דָּוְרְכְּפָרְזָן אַונְדוֹ דָוְרְכָן שְׂנִיאָקָן וּוּאָלָד,
צַו זִי אַונְדוֹ וּאָס גִּיכְעָד דָּעַרְפִּיר —
גַּיִּינַע אַהֲיָן מוֹזָן מִיר בָּאָלָד.“.

אינמייטן ווועלט

שטייף זיצט מאטויי, שטום איזו זיין צונג.
וואס זאל ער זאגן?
אי ווועלן וואלט ער ווי א טיגער א שפונג
און דעם שטאַב אויף שפונדעלען צעטראָן.

דעָר מאַיאָר וויל אָ וואָרט פון דעם אלטָן:
זו שטייל איזו מאטויי און צו קלוג.
זיין צארָן אִין זיינע וואָנטצעָם באַהֲלָן,
נאָר זיין אָונטעדשטע ליפּ טומָט אָ צוק:

„ס'זעט צוֹויִי טוֹינְגֶט דָּבל אַיךְ קָאָסְטָן,
ליְבָעָר, גָּנְעָדְקָעָר האָר,
אָ מַהְלָךְ פָּוּן זִיבָּצִיךְ וּוְיָאָרָסְטָן
און יְעָדָר וּוְיָאָרָסְט — אָ טּוֹיטְ-גַּעֲפָאָר.“

אָ זַי בָּאָקָאנְט אַיז מאטוייעַן דָּאס אָרטָן —
און גְּעוּווָיס ווועַט ער פִּירָן אַהֲנְצָזְדִּי שׁוֹנוֹאִים.
עס פָּלָאָטָעָרָט מִיט ווִירְדָּע זַיְן גְּרִיְּגְּרוּעָ בָּאָרָד
און דַּעַתְּצָוּ דַּעַם שְׂמִיכָלְפָּוּן זַיְן צְעָקָעָרָטָן פְּנִים.

און זַי מַאָטָויִי הָאָט גַּעֲזָאנְט —
אוֵי אַיז גַּעֲבִילִיבָּן:
ער ווועַט זַיְן בָּרְעַבְגָּעָן צָוָם צִיל בֵּין פָּאָרָטָג —
און דַּעַר מַאָיָאָר הָאָט זַיְן עַזְּקָעָרָטָן.

דוֹרֶךְ דִּי שְׁפָאָלָטָן פָּוּן דַּעַם וְוָאָלָד
וְוָאָסְקָא — זַיְן אִינְיִיקָּל — יַאֲגָט,
וְזַיְן לְעַצְטָעָר זְוִיְּשְׁטוֹאָל אַוִּיף דָּאָרְפִּישָׁע תְּלִוָּת פָּגָלָט
מִיטָּן זִידְנָס סּוֹד אָוֹן בְּשָׂוְרָה צַוְּ דַּעַם פְּרָאָנְט זַיְךְ טְרָאָגָט.

דארען טייטלבוים

און מאטווויי איז געגנגן —
א באטאליאן סאלדאנן געפֿרט,
הינטער אים — הארמאטן און טאנקען
און שפיין פון זיין צערובייטן קאלאוירט.

מאטווויי גיט פֿאָרְבַּי זיין טיך —
און פֿאָרְשׂוֹוִינְדֶט מיט זיי אין טיפֿן וואלד —
און מאטווויי שפֿרְיְזֶם אָזֶן גַּלְיִיךְ,
און זיין פֿנִים שטראָלט.

און שעה'ן לויַּפְּן און לויַּפְּן פֿאָרְבַּי
און שפֿאָלְטַן-אָפְּ שטיקער פֿוֹן וַיְיַעַר נַאֲכָת,
צערודערטַע אוֹיגַן קוֹקָן אוֹיפֿן דַּוְאִיקָן מאטווויי
מיט געפֿערלְעָכְן פֿאָדָאָכְט.

ראָנדְוָאָלְד. שטיַּל. די שטילקִיט ווערט צערְדִּיסְן
יעַדְעַר בּוּם אַ קָּאנָגָן,
יעַדְעַר צוֹוִיגָן קָעֵן שִׁיסְן —
אַ וּאָלְדַּמִּיט פֿיְיַעַר נַעַמְתָּ אַיבְּעַר דֻּעַם באָטָאָלִיאָן.

דעַר מאַיְאָר צִילַּט זיין פֿיסְטוּיל אַוְיףְּ מאַטְוַויְיעַן,
נַאֲרַסְקָוְט אַוְיףְּ אִים דַּוְאִיקָן מִיטְחַזְקָה מאַטְוַויְיָה,
און מאַטְוַויְיָה שְׁרִיְיט אַרְיִין אַין די זִיגְעַר-גַּעַשְׁרִיְעַן
פֿוֹן דַּעַר דַּוְיַּטְעַר אַרְמִיָּה:

שִׁיסְטַּ, זִין מִינְגָּעַ, שִׁיסְטַּ!
קוֹקָט נִיט אַוְיףְּ מִיר — אַיךְ בֵּין אַלְטָן,
אַיךְ לְעַב נִיעַ הַנוֹּנְדַּעַת יַאֲרַ וּוֹעֵן אַיְיַעַד קוֹיֵל טַרְעַפְט אַ פָּאַשְׁיסְטַן,
כַּיְוַעַר לְעַבְעַדְיַק צְרוּיקָ — וּוֹעֵן נַאֲךְ אַ מַעְדַּעַר פָּאַלְטַן.

איינמייטן ווועלט

דער באטאליאן איז צעשאָסן,
טוייט דער מאַיַּאַר.
מאַטווֹוֵיס בְּלוֹט אַוִיפָּן שְׁנִי צְעַגָּסֶן,
און שְׁנִי אַיְזָן אַיְזָן מִתְּזִין וּוַיְסִין קָאָפָּהָר.

זינע זין האָבן זיך מיט אַים גַּעֲזַעַנְט —
און וואַסְכָּאָ מִתְּזִי פַּאֲרָאִיס אוּף אַ פַּעַרְד.
איַן לעַצְטַעַר רְגֻעָה האָטָט מאַטְוֹוֵי נִיט פַּאֲרַפְּעָלַט צָו פְּרַעַנְגָּה
„הָאָב אַיְזָן דַּעַם לעַצְטַעַן שָׂאָס גַּעֲהַעַרְטָן?“.

דארע טיטלבוים

דע רסיגנאל

(פונ א מואוו)

אויף שארפע פעלזיקע וויליעס
אייז א פישער-דארף ווי א געסט געהאנגען,
איין פאראנאמטן פאָרנוועפלטען, שטילע,
האט מען די זון מיט די הענט געקאנט דערלאָנגען.

דע רים האט די ברעגן געוואשן, געצוואגן,
די צוינגן געקייט און געשלונגגען,
און בין די בלוייע פאָרטאגן
מיט די פישער געהאנגען.

איין א סעגלאַדְיַה קאָטטעס אויפֿן ברעגן צעשטעלט,
מייט שטוריינגען היטלען איבער די אויגן פאָרָרָקָט
האָבן ווי סטויגן סַנְאָפָעָס אויפֿן פֿעלְד
טאָגִּיטָעָגֶלְעָךְ אַיְן יִם זֵיךְ אַיְבָּרָגָעָקוֹט.

מאמעס האָבן געצען אויף פריזובעס געשטריקט,
די קינדער געשיכטטעס פון פֿינְגְּטְּרְעָע צִיטְּן דָּעְצְּיְילְט —
ווען ס'הָאָבָּן טִירָאָגָעָן דָּאָס פֿאָלָק אָונְטָעְדְּרִיקְט,
מאמע מיט קינד אַוְן בְּרוֹדָעָר מיט בְּרוֹדָעָר צַעְטְּיְילְט.

היינט אַיְן דָּאָס דָּאָרְפַּע אַזְמְפַּט מיט גַּעֲפָרָאַר,
יעַדְעַ כָּאָטָע — אַ פֿאָרְצְּיוֹגָעָן גַּעֲשָׂוִידְרָאַר.
אַיְבָּעָר די שְׁטִיבָּעָר גַּיְתְּן דָּעָר בָּאָרְבָּאָר
און ברעננט דָּעַם טּוֹיט אַיְן טִיר נָאָךְ טִיר.

איינטראַטן ווועלט

קעגן ליכטיקער זונ — אַ פִּינְצָטוּרָעַ פָּאָנָּגָרָאָמָּעַ
פֿון תְּלִיוֹת אָוּן תְּלִיוֹת אֵין מִיטָּן שָׁאָסִי.
עַס זָוֶכֶת אַיְרָעַ זַיְן אוּיפֿת תְּלִיוֹת אַ מאָמָעַ,
אוֹן טְרָעָרָן, אוֹן זִיפְצָן, אוֹן רִיךְ.

נָאָר דֵי זַיְן שִׁינְעַט,
זַיְ קְרִיכְטַ פֿון דָאָךְ צַוְּדָאָךְ אַרְיְבָעָר,
וּוְזַיְ זָאָל גְּנִין אָוּן צִילְּן
די מַתְּהִים אֵין דֵי שְׁטִיבָעָר.

אוּיפֿת אַ פְּעַלוֹזִיךְן רָאנְד — אָוּן אַיְזָאָמָעַ בָּאָטָעַ,
פָּאָרְדוּסְן צָוְם הַיְמָל, וּוְסְ'וֹאָלָט זַיְן גְּעוּווּן אַיר קְנָאָפַ
עַס וּוּאוּינְטַ דָאָרָט אָוּן אַלְטָעַ פָּאָרְעָקְשָׁנְטָעַ מאָמָעַ,
בִּינְגָאנְד — מִיטָן נְאָצְיָשַׁן שְׁטָבָב.

עַס וּשְׂאָוּרָן אַנְטְּקָעַן דֵי גַּעַצְנָן אוּיפֿ פְּלוּיטָן,
עַס טְרִיקְעַנְעַן דָאָרְשָׁטְיקָעַ שִׁיפְּן בְּיִם בְּרָעָג
אוֹן קוֹקוֹן צָוְם הַיְמָל צְעַבְּלוּיטָן,
וּוְאוֹעֲדָה עַס זִינְעַן דֵי פִּישְׁעָר אַוּעָךְ.

וּוְזַיְ אַ גְּעַפְּאָנְגָעַנְעַ פְּלִיגַ אֵין אַ נְעַזְנָ פֿון אַ שְׁפִּינְ
קוּקְטַ דֵי מַאָמָעַ אַרְיוּסַ אַוְיְפַן פְּעַנְצְּטָעַ:
זַיְ זָעַט דֵי תְּלִיוֹת פֿון אַיְרָעַ זַיְן גְּהַעַגְגָעַנְעַ זַיְן,
זַיְ זָעַט וּוְסְ'פָּאָרְשְׁוּזְגָדַט אֵין כּוֹאָלִיעַס אַיר לְעַצְטָעַר.

בִּינְגָאנְט, וּוְעַן שְׁטִיל אָוּן שְׁטוּמָ וּוּעַרטָ אַרְוּם,
וּוְעַן סְ'כְּרָאָפָעַן דֵי פָּאָרְשָׁאָלְטָעַנְעַ הַינְטָ אֵין דֵי בְּעָטָן,
דוּרִיטַ זַיְן דֵי מַאָמָעַ אוּיפֿ שְׁפִּיצְ-פִּינְגָעַר אָום,
אוֹן דְּעַדְטַ צַוְּאָכְטַ פָּאָרְטְּרָעַטַן.

זַיְ גְּלַעַט מִיטַ דֵי פִּינְגָעַר דָאָס צְעַקְנִיטְשָׁטָעַ פָּאָפִיד
אוֹן גְּלִיכִיכְטַ אוּיסַ מִיטָן צְוָנוֹג יְעַדְןַ קְנִיטָשַׁ, יְעַדְןַ דָאָזַן.

דאָרָען טִיְטַלְבּוֹים

ווען דעם מינדסטן שאָרכּ אַיר אוּיעָר דערשפֿירט,
בָּאַהֲלָת זַי זַי ווַיְדַעַר אֵין שְׂטוּרַי פָּוּן מאַטְרוֹאַן.

און איינמאָל אֵין גָּאכְטִיכּוּר שְׁפַעַט
דעֶרְהָעֶרטּ האָט זַי טְרִיטּ לְעָבָן זַי —
עַס שְׂטִיטּ אַיר מִיזְיָנִיקּ בַּיִם בְּעַט
און קְוַשְׁטּ אַיר גְּזַוְיכּטּ.

— "זָונְגָּלָעַ" — "זָונַ"
דָּאָס בִּזְוֹטּוֹ?"
"אוּיסּ קִינְדּ שְׂוִין — אָ מָאָן."
— "מָאָמָעַ"
אַיךְ בֵּין אָ פָּאָרְטִיזָאָן!

דעם פָּאָס יִם אַרְיְבָעֶרְגָּשׁוֹוָאָמָעַן,
פָּוּן דָּאָגָעַן אַיְבָעֶרְשִׁיקּוֹן אָ סִיגְנָאַל,
אוֹ אַונְדוֹזָעַר דָּאָרָף אַיְזָעַר פָּוּנְקָטּ, וּאָס זַי הָאָבָן פָּאָרְנוּמָעַן —
זַי זָאָלָן ווַיְסַן ווֹאָ צַוְּצַלְוָן מִיטָּן אַיְבָעֶרְפָּאָל".

די מָאָמָע אַוְיכּ אַיר מִיזְיָנִיקּ קוּקְטּ —
מיַט אַוְיכּן צְעַפְגָּנָטּ, צְאָרְטָעַ,
גָּאָר עַדְ האָט זַי שְׂטִילּ פָּוּן הוֹזִי אַרוּסְגָּעָרוּקְטּ:
"מָאָמָע — זַי ווַאֲרָטְנִי!"

די מָאָמָע האָט זַי בַּיִם פָּעַגְצָטָעַר גַּעַשְׁטָעַלְטּ
און הִיט דָוָרְךּ דִי שְׂוִיבָן זַיְן שָׁאָטָן.
זַי זָעַט וּי עַר שְׂטִיטּ מִיטָּן אַפְּאָרָאַט אַוְיכּן שְׁוּעָל
און באָפְּעַסְטִיקּטּ צֻוְּמָהּ הוֹזִי די דָרָאָטּ.

צְוַיְשָׁן דָּאָרָף אַון ווֹאָלָד,
צְוַיְשָׁן טִוִּיטּ אַון גּוֹאָלָד,

איןמיין וועלט

דורך נאכט און געפֿאָר —
לויכט אַ צעצונדענער פָּאנְאָר.

דאָרטִן ווֹאָרטִן פָּאָרְטִיְזָאָנְעָן —
יעֶדְעָר דְּגַע אֵיז טִיעָר.
דאָ ווֹאָכְט אַ מַּאֲמָע
איְבָּעֶר אִיר לְעַצְּטָן זָוָן אֵין פִּיעָר.

דָּוְרְכָּן פָּעֲנַצְּטָעָר הַעַלְתָּן זַי ווֹאָר:
אַיְן זִינְעָר הַעַנְתָּן — דָּעָר ווֹעָג צָוָם אַיבָּעָרְפָּאָל.
איְרָע אַוִּיגָן אַוִּיפָּה דָּעָר וָאַסְעַרְפָּאָל!
צַי גַּרְיִיכְט דִּי פָּאָרְטִיְזָאָנְעָן דָּעָר סִינְגָּאָל?

אַ שָּׁאָס — וּוֹעָר שִׁיסְטָה?
די לְאַמְּטָעָרָן פָּאָלְטָפָּן זִינְעָר הַעַנְתָּן אַרוֹסִים.
זַי הַעֲרָתָן דָּאָס קָוָל פָּוָן אַ פָּאַשְּׂיסְטָם,
עַס רַעֲגָנָט מַט בְּלִי אַוִּיפָּה אִיר הוֹיַּת.

טוֹרִיטָט מִיט קוֹילָן פָּאַרְפָּלְאַנְטָעָרָט אַיְן פָּאַנְיָיקָן,
קְלִלוֹתָט מִיט דָּנוֹנָר אַיְן בְּלִין אַוִּיסְגָּעָמִישָׁט.
זַי הַעֲרָתָן וּוֹי עַס פָּאָלְטָפָּן זָוָן אַוִּיפָּה גָּאַנְיָיקָן,
זַי זַעַט וּוֹי דָּאָס בְּלָוָט פָּוָן אַיְם גִּיסְטָה.

„פָּאַרְלָאַשָּׁן — מַאֲמָע — פָּאַרְלָאַשָּׁן“ —

איְרָ זָוָן אֵיז טּוֹיטָט. זַי אַלְיַין — דָּעָר אַיְנְצִיקָּעָר סָאַלְדָּאָט
קָעָגָן אַ גָּאָגָן בָּאַטְאַלְיָאָן.
טוֹיטָט אַרוֹם, נַאֲרָ עַס לְעַבְּטָה דָּעָר אַפְּאַרְאָט,
נַאֲרָ זַי וּוֹיִיסְטָ נִיטָט מִיט אַיְם וּוֹאָס צַוְּתָאָן.

דאָרָע טִיְתְּלָבוֹיִם

עס ברעכט מיט פיעער די נאכט,
עס פאלן פון הימל די שטערן.
די מאמע לוייפט אונ צידט אונטער דעם דאר:
„ס'זועט נית פֿאַרְלָאַשׂן ווערדן“

עס פֿאַרְוּוַיְקָלֶט אַ סְטָעָנֶגֶע אַ רְוִיטָע אַיר שְׁטָעָרֶן,
איַן אַ תְּפִילָה צִיטָעָרֶט אַיר מוַיֵּל:
זַי פְּיַלְט נִיט קִין וּוַיְתִּיק, זַי הָעֲרָת נִיט קִין קוַילָּן,
„ס'זועט נית פֿאַרְלָאַשׂן ווערדן, נית פֿאַרְלָאַשׂן ווערדן“

עס ברענט אַיר הוַיּוֹן,עס פֿלְאַקְעָרֶט אַיר דָּאָר,
זַי שְׂטִיְיט פֿאַרְשְׁטִילְיְנָעָרֶט אַן טְרָעָרָן —
אַ מאמע אוַיְף דָּעָר וּאָר:
„ס'זועט נית פֿאַרְלָאַשׂן ווערדן, נית פֿאַרְלָאַשׂן ווערדן“

איןמיטן ווועלט

דעך אפאט אין

וואלענטינאָ אַרלְיקָאוֹאָ, גַּהֲיִלְקָאָפִיטָאָן פֿוֹן אָ
סָאוּנְטִישָׁעָר מַארְיוֹן-שִׁיףֶ, צּוֹגָאָסֶט אַין אַמְּעָרִיקָעַ.

קלְּיִין, צָאָרָט שְׂוּעָסְטָעָרֵל — גַּרְוִיסָעָר קָאָפִיטָאָן;
צּוֹוַיִ זִיגְּסִיגְּנָאָלָן — דִּינְעָ אָוָגָן.
זָאָגֶ מִיר, וַיְיַפֵּל יִם אַיְן אַיְן בְּלָוֶת פָּאָרָאָ? —
וּאָסֶ האָט דִּיךְ צָוֵם יִם גַּעַצְוִיגָּן?

בִּיןְ יִם — הִימָּל, בִּיןְ הִימָּל — יִם —
צּוֹוַשָּׁן זַיִ, דִּיןְ שִׁיףֶ — אָ בְּרָעָא,
אוֹן דַו — אָ בִּילְד אַיְן דָעָר בְּלָאָרְדָעָרְדָעָרְדָעָר,
וּאָסֶ וַיְיַזְטֵה דָעָר ווּעַלְטָ דָעָם ווּגָג.

קלְּיִין וַיְיַאֲמָא זַעַטְטוֹ אֹוִיס פֿוֹן דָעָר ווַיְיַזְטֵה
אוֹיפֶ דָעָר הִימְלִיְם/יַקְעָר פָּאנְגָּרָאָמָעַ,
נָאָר גַּרְוִיס בִּיסְטָוָה, וַיְיַאֲמָא קָוק אַיְן דָעָר ווַיְיַזְטֵה,
טָאָכְטָעָר פֿוֹן דָעָר פְּרִיאַהִיטְמָאָמָעַ.

קלְּיִין בִּיסְטָוָה אוֹן צָאָרָט,
נָאָר וּוֹעֵן דַו רַעַדְסָט,
איַז וַיְיַזְטֵה דָעָר ווּעַלְטָ אוֹיפֶ דִּיןְ קָול גַּעַוּאָרָט,
אוֹן אַיְן דִּיךְ דִּי גַּבּוֹרָה פֿוֹן דִּיןְ לְאָנְדָעָרְזָעָם.

סְ'הָאָט דִּיןְ לְאָנְדָעָר דִּיךְ אִיר רַחְבָּות נִיטָּ גַּעַשְׁפָּאָרָט,
דִּיךְ מַאְמָעִידָק גַּעַכְאָוּעָט אוֹן דַעֲרַצְוִינָן,
איַז דִּיןְ וּאָרָט, וַיְיַזְטֵה דִּיןְ פְּנִים קָלָאָר,
קוֹקָט דִּי חַכְמָה פֿוֹן פְּרִיאַהִיט אָרוֹוִיס פֿוֹן דִּינְעָ אָוִיגָן.

דארע טויטלבויים

עס הערט דיך די וועלט,
און גלייבט דיר יעדעס ווארט,
ז'י דערקענט אין דיר דעם האלד
פון אלע דורות, און דיין איגענעט דור.

האסט געואנדערט איבער דער געשיכטע
געפונטעןט, געבונדן, געשמידט,
בלויין דיין מאסקע האבן דיכטער
געזען און באזונגען אין זיער ליד.

אייצט זעט די וועלט דיין אמרת ז פוןיהם.
פון אלע הויטן, פון אלע מאסקעס אויסגעטאָן,
דו האסט באזיוון דיינע פרינט, ווי דיינע שוועדים,
או מען קאנ.

קלינען, לעבעדייקע „פריהייט-סטאטוטע“.
דו ביסט דאס, וואס אונדו פעלט.
דו ביסט דיינע שוועסטערס שבואה
זו דער וועלט.

קליין, צארט שווועסטערל. די צארטקייט דיינע
פושקין האט באזונגען אין זיין דור,
און וווען דיין צארטקייט האט באזונגען היינע,
האט ער שוין דיך געזען אין דיין וואָר.

אייצט זינג א ייך צו דיר — א טאכטער פון געפלאגטן פאלק.
נט דיין צארטקייט זינג איך, נאר דיין זיג,
איך, דיין שוועסטער, זינג דיין ליד צו דיר און ווידערהאל
דאָס זעלבע ליאָד — צו מײַן קינד אין וויג.

אַיְמָמִיתן ווּנְעַלְתָּן

אֵין אַ נְאַכְטָן אָזָה

מיר ליגן אין בעט זאלבעדריט —

די לבנה, די רַאֲדִיא אָן אֵיך.

עם שלַאֲפָט דָאָס הוֹיזְגּוּזִינֶט,

און אַיבָּעָדָר די ווּנְעַט, די נְאַכְטָן אָן אָוּמְרוֹאַיקָעָ קְרִיכְטָן.

דעָר זַיְגָּעָר די נְאַכְטָן אוּפָט שְׂטִיקָעָר צַעַשְׁלָגָט.

אוּמְרוֹן פָוָן טַוִּינְט בְּלָוְטִיקָעָ מַעַתְּלָעָטָן אָן הַאֲרָצָן צִילָט.

וּוְעָר קָעָן אַפְּשָׁטְעָלָן די בָּאָן פָוָן אַיְלְנְדִיקָעָ בְּלִיקָן,

און דַּעֲרְטָרִינְקָעָן אֵין יַמְ-נְאַכְטָן דָאָס אָוּמְרוֹאַיקָעָ גַּעֲפִילָן?

עם האָט די רַאֲדִיא די ווּנְעַט צַו מִיר אַזְאַפְּגָעָבָרָאַכָּט,

הָעָר אֵיך אָן זָעָם יַעֲדָן שָׁאָס, יַעֲדָן זַאֲלָפָט פָוָן דַּעָר נְאַכְטָן.

קִינְדָּעָרְשָׁעָ הַעֲנָטָן, פָּאַרְטָרִיקָנָט, פָּאַרְדָּאָרָט,

הַאֲבָן די ווּנְעַט פָוָן מִין צִימָעָר צַעַשְׁפָּאָרָט.

די גַּאנְצָע ווּנְעַט הַאָט זִיך אֵין דַּעָר פִּינְצְטָעָרְנִישׁ פָוָן נְאַכְטָן צַעַרְעָטָן,

טוּוִוָּונְטָן הַרְוָגִים פִּיקָּעָטָן מִין בָּעַטָּן.

גַּוְהָאנְגָּעָנָעָ קִינְדָּעָר, צַעַשְׁאָסָעָנָעָ מַאֲמָעָס, צַעַבְלָוְטִיקָטָעָ כְּלוֹתָן

וּוְילָן פָוָן אוִיגָן נִיט אָוּוּקָן.

עם פָּאָלָן די ווּנְעַט, עַס פָּאָלָן די צִיגָלָן,

און אֵיך, אוּפָט שְׁפִיּוֹן פָוָן בְּלִיקָן, יָאָג זִיך צְוִידָקָן צַו מִין ווּינְגָלָן.

אֵיך זָעָם מִין שְׁטָאָטָן, אֵיך זָעָם דָעַם בְּרִיסְקָעָר סְקוּוּוֹרָן;

מַאֲמָעָן שְׁטִי אוּפָט אָן הָעָרָן!

סָאַיְן פָוָן דִּין הַיְיִמְ-שְׁטָאָטָן בְּלוֹוִי דַּעָר בִּיתְ-עוֹלָם פָּאַרְבְּלִיבָן,

און דִּין נַעֲמָעָן פָוָן דַּעָר/הַרְוָגְעַטָּע וַיְצַעַן אֲפִילָו אוּפָט מַכְבוֹתָן

נִיט פָּאַרְשְׁרִיבָן.

אַ גְּרוּסָעָר בִּיתְ-עוֹלָם דִּין שְׁטָאָטָן,

קְבָרִים פָוָן גַּרְאִיעָוֹקָע בִּיזָן „קִיסְעָרָס סָאָדָן“

די בְּמָגָע שְׁוִיִּיגָט. אַיְרָע אוִיגָן — וּוְאַגְּדָן דָוִיטָעָן,

זַי זַוְכָט אַיְרָע בְּרִידָעָר צְוִישָׁן בְּעָרְגָמִיט טְוִיטָעָן,

די מַאֲמָע שְׁוִיִּיגָט. די רַאֲדִיא רַעְדָט —

צַעַן מַילִיאָן הַרְוָגִים פִּיקָּעָטָן מִין בָּעַטָּן.

דערען טיטולבוים

אייביך בלומען

פאליאקן ווארפן בלומען צו די איזן אין דער געטא.
(וון די צייטונגען)

אין לבנה-יליכט, אין ווירבל פון זאווערכע-געדרוי,
אננטער טויטלעכע שאטנס פון נאציזוואר,
דריקן שטיילע טרייט זיינער טרוים אין וויסן שניי
און א שבואה פארזיגט די ליפן פון דער נאכט.
קאסטישקאס זין, מיט פינגער אילנדיקע, זשוואוז,
פייער אין אויגן די נאכט און די שאטנס פארברענט,
הערצער, פלייסנדיקער פלאטם פון ברויונדייקער לאווע,
ווארפן בלומען אייבער די פארה-תקטעה געטא-זוענט.

רויטע בלומען — פרילינג אין פראסט און שניי צעדייט,
פלאטערן לעבעדיק אינמייטן ווינטער-געוויטער,
בליען, סי די זון שיינט, סי די זון פאג'יט —
און שטארקער פון קיטן אין זיינר צארטער ציטער.

קליבן-אוף די בלומען גיריך ציטערדייק הענט
און רידן זיך מיט זי ברידערלען צוניהיך,
אויסגעווינט אויגן האבן און אינן פנים אין זי דערקענט —
א לעבעדיקע פאן דערזען אין געטאס טוינטהויף.

דעם אויסגאנג פון שלאכטן דערציילן די בלומען
און שטרעken דורך שלאכטפעלד א חבר'ישע האנט
די בלומען זייןען די מיילער פון די, וואס מזון שטומען
אויף יענער זיינט געטא-זוענט.

אווי האט א פאלק מיט א פאלק זיך צו זאמגעערעדט,
ווען די מעדרער מיט טויט אין פאלק פון צויזיטן פארטהיין
און ווען ס'זעלן ווערן באפריט אלע פוילישע שטטעט,
וועלן די בלומען אויף אייביך אין בליען פארבליבן.

איינטיטן ווועלט

מאשא פֿאַרטיזאָנְקָע

מאשא — די יונגע טראקטאָריסטקע פון קאַלויירט,
ויאָס דְּאָט די רוחות פון לאָנד אַין אַיר בְּלִיך גַּעֲטְרָאָגָן
הָאָט אַ גַּאנְצָע נְאָכָט דָּעַם שׂוֹנוֹאָס לְאַגְּעָר אוַיסְגַּעַשְׁפִּירָט
און קעגן אַ פֿאָטוֹרֶל וֵיר אלְיַין גַּעַשְׁלָאָגָן.

די ערְד צַבְּרָאָסְטָעַט, צַעֲרִיסָן אָזְן צַעֲמְזִיקְט,
בְּאַגְּנָדוֹשִׁירָט מִיטְ פְּאָסָן קָאָרָעָן,
דָּעַר וַיְוִינְט די פֿאַרְבָּרָאָכְבָּעָן צַוְּיַין וַיְוִינְט
און צַיְילָט די בְּלַעַטָּעָר אַין די נְאָרָעָס.

אלְזָ אַרְוָם אַיְזָ שְׁטִילָן,
נִיטְ אַ פִּיפְסָ פָּוָן פִּיגְלָגְגָעָן.
יעַדְעַ קוֹיַל גַּעֲטְרָאָפָן הָאָט אַיְזָ צַיְילָן.
וַיְוִיטָעַ טַשְׁעַרְעַפְאָכָעָס לִיגָּן מְאָנָק נְאָרָטָאָגָן.

אַ יונגע סְנִיְיפְּרָעָן, אַ בְּרָאוֹעָן,
קוֹקָט אַוִּיפְן אַרְוָם אָזְן שְׁטוֹינְגָן,
מִיטְ אַיְגָן טַאנְגְּנָדִיקָע, זְשֻׁוָּאָוָעָן,
און טְרָאָכָט: סְ'הָאָט וֵיר גַּלְוִינְט.

זי קוֹקָט אַוִּיפְן בָּאָרגְ פְּגִירָהְס —
דרִיְיצָן טַאנְקָעָן — דְּרִיְיצָן הַיְגָעָנְדִּיקָע רִיוֹן,
זַי מְעַסְט אָזְן צַיְילָט די עַשְׁרִירָות —
און וַוְאנְדָעָרָט וֵיר וַיְוִי זַי אַלְיַין הָאָט דָּאָס בָּאַזְוִוָּן.

זַי אַיְזָ פָּוָן זַיְג נְאָרָט אלְזָ פְּרִיטְשְׁמָעַלִּיעָט,
נִיטְ אלְזָ אַיְזָ אַיר אַיְצָט קָלָאָר,
עַס דְּרִיְיט וֵיר דָעַר קָאָפָן וֵיר אַ קָּרוֹזְעָלָעָן,
און סְ'טָאנְגָן אַיר אַגְּטָקָעָן אַירָע אַכְּזָן יָאָר.

דאָרען טײַטלבוים

עס שׂוועבן פֿאָר די אויגן שׂווארצע שאָמְנָס,
וּוי אָרוֹקוֹאָק הָעֲנָגֶט אוּיפֿ אִיר דָּעֵר קָאָפּ.
עס קָאָפּעַן פּוֹן אִיר שׂטָּעָרְן הַיִּסְעָטְרָאָפּוֹן,
אוֹן פָּאָלָן וּוי רַוִּיטָעָט קָרְעָלָן אוּיפֿ דָּעֵר אָרָאָפּ.

זַי וּוַיְלָ אֲהִים לְוִיפּּוֹן צַו אִירִיקָעַ — צַו זַי,
נַאֲרָ עַפְעָס לְוִיפּּטָז וּדְ נִימָּט,
זַי וּוַיְלָ גַּעֲבָן אָ גַּעֲשָׂרִי,
נַאֲרָ אַיְן הַאַלְדוֹן אָ פְּיִיעָרָ בְּרִיטָ.

דאָרָט רַוִּיטָעָט זַי שְׁוִין אִיר קָאָרְזָן
אוֹן בָּעֵט זַי שְׁוִין צָם שְׁנִינְתָּ
עס וּוַאָרָט אוּיפֿ אִיר דָּעֵר טְרָאָקְטָאָר,
בְּנַאֲרָ זַי אַזְוִי מִידָּ.

מאַשָּׁא — די יְוִינְגָעָ טְרָאָקְטָאָרִיסְטָקָעָ פּוֹן קָאָלְחוּירָט,
וּזְאָס הָאָט אָ רְחֻבּוֹתָ פּוֹן לְאָנְדָאַיְן אִיר בְּלִיק גַּעֲטְרָאָגָן,
הָאָט אָ גַּעֲנָצָעָ נְאָכְטָ דָעַם שְׁוָנָאָס לְאָגָעָר אַוִּיסְגַּעַשְׁפִּירָט
אוֹן קָעָגָן אָ פְּאָטְרָוָל זַיְדָאַלְיָן גַּעֲשָׁלָאָגָן.

איַן די צְוִיְינָן אַיז זַי גַּעֲלָעָגָן אַיְנְגַעְדָּרִיט
אוֹן גַּעֲהִיט אַזְוָאָגָט גַּעֲוָאָגָט
וּוי ס'הָאָט זַיְדָ דָעַר שְׁוָנָאָגָעָרִיט
צַו אַז אַמְאָקָעָ אַיְנְמִיטָן דָעַר נְאָכָט.

וּזְעַן ס'הָאָט אָ טָאָנָק זַיְדָ פּוֹן זַיְן גַּעֲסָט אַרְוִיְסְגַעְשָׁאָרָט —
אוֹיסְשָׁפִּירָן איַן וּוְאָלָד דָעַם וּוְעַגָּן,
הָאָבָן דְּרִיצְיָן אַגְּדָעָרָעָ אוּיפֿ אִים גַּעֲוָאָרָט,
עָרָ זָאָל צְוָרִיקְיָמָעָן זָאָגָן אָזְזָעָן מַעָגָן.

אין מיטן וועלט

אייז מאשא פון בוים אַראָפּ
דעַם טאנק טראָט נאָך טראָט נאָכְגַעַשְׁפִידַט
ביז ס'הָאָט דער הוונט אַרְוִיסְגַעַשְׁטַעַט זִין קָאָפּ —
און זִין מֵעֶר שָׂוִין נִיט גַּעֲרִיטַט.

הָאָטַטַּ מאַשָּׁא אִים פָּוּן טָאנְק אַרְוִיסְגַעַשְׁלַעַפּט,
אייד קלִיד פָּאָרְבִּיטַן אֹיףַ זִין נַאֲצִישַׁן מְוַנְדִּיר,
איין זִין הִיטְלַ בָּאַהָאַלְטַן אִירָעַ צָעַפּ —
און פָּאָרְקֻעְרְעוּוּטַט דָּעַם טָאנְק צָו דָּעַר נַאֲצִישַׁעַר קוֹאָרְטִיר.

צָוָם שְׁטָאָבַט צָוְגַעְפָּאָרַן נַאֲנַטַּה,
איין דָּעַר לְוַפְּטַן מִיטַּ דָּעַר האַנְטַט גַּעַטְאַן אַ פָּאָרַ,
קִינְעַרְתַּ הָאָטַט זִין נִיט דָּעַרְקָאָגַט —
און — דָּרְיִיצְזַן טָאנְקָעַן פָּאָרַן מַאֲשָׁאַן נַאָך.

מאַשָּׁא, די יונגע טָראָקְטָאָרִיסְטַקַּעַ פָּוּן קָאָלְכָאָזַן
הָאָטַט אִין דָּעַם גְּרִינְעַם גְּרָאָז
גַּעַלְאָזַן אַ רְוִיטְעַ שָׁוְרָה,
וְאָס וּוְעַט די קּוּמְעַנְדִּיקַע דְּרוֹזַת דָּעַרְצִילַן פָּוּן אייד גַּבְוָה.

דאָרָע טִיטֶלְבּוֹיִם

שְׁנֵי אוֹפֶן שְׁלָאכְטְּפָעַלְד

אַ וַיַּכְעַד, וַיִּסְעַר שְׁנֵי פָּגָלֶת אֲוִיפָּה פָּרָאַסְטָה פָּוֹן הַאֲרָטָעָה רַוִּיטָעָה פָּעַלְדָּעָה.
אַ לְזַ פְּלִיטָה אָמֵן אַיְבָּעָרָה דַּי וַאֲלַקְּנוּ
אוֹן צָעְרִיסְטָה, צָעְפְּלִיקְטָה
פָּעַק פָּוֹן דָּרוֹתָה דָּאַקְּוּמָעְנָה
מִיטָּגָלְדָּעָנוּ רַיְידָה, פָּוֹן גַּעַשְׁלִיפָּעָנוּ צִינְגָּעָר
וַעֲנָן שְׁלָום אָוֹן פְּרִידָה אָוֹן פְּרִידָה אָוֹן שְׁלָום
אוֹן גְּלִיקָה, אוֹן וּוֹאָסָה נִיטָה,
אוֹן וְאַרְפָּטָה עַסָּה,
מִיטָּ לְאַגְּגָעָה שְׁנֵי אִירָעָה פִּינְגָּעָר
דָּעָרָה וּוֹעַלְתָה אֵין פְּנִים אַרְיִין.

אַ וַיַּכְעַד, וַיִּסְעַר שְׁנֵי
טָאנְגָּצָט זִין אִינְגָּתָלָט אָוִיס אִין שְׁפִילָה.
יעַדְעַר שְׁנֵי עַלְעַל — אַ דִּימְעַנְטָעַנְדָּר וְאַרְטָה —
פָּאַלְנְדִּיקָה אַרְאָפָה
איַינָּס מִיטָּן אַנְדָּעָרָן זִיךְ פָּאָרָט,
אוֹן אִינְגָּיְתָה — אִיזְוָן דָּא אַ צִילָה,
וַעֲרָן אִינָּס,
וּוֹעָרָן גְּדוּסָה
אִין שִׁינְגִּיקִית אָוֹן אִין בְּרִיאַת —
וְיַי דַּי גַּאנְגָּצָעָה וּוֹעַלְתָה זָאָל זִין מִיטָה וַיִּסְתְּגַעַן גְּלִיקָה פָּאַרְזִיָּת.

לִינְגָּת דַּי גַּעַשְׁעַנְדָּעַטָּעָה עַרְדָּה
מִיטָּן בְּלוּטָה, מִיטָּן טְוִיטָה, מִיטָּן דַּי טְרָעָרָן
אוֹנְטָעָרָה דָּעָרָה וַיִּסְעַרָה, קָאַלְטָעָרָה קָאַלְדָּרָעָה —
אוֹן וְאַרְטָה אַוִּיפָּה פְּרִילְינְגָה.

אַינְמִיטָן ווּנְלַט

פֿרִילִינְג 1943

ס' האט אַזְוֹפִיל בְּלוֹט זֶיך אַין דֵי טִיכְוָן אַנְגָּעָקְלִיבָּן,
רוּוִיט דָּעֵר ווּגְגַּפְּן דָּעֵר ווּלְגַּעְבָּן בֵּין דָּעֵם פְּרָאָס,
עַס ווָאָקְסָן אַוִּיפְּ דֵי פִּישׁ שְׂוִין רְוִיטְעַ שְׁוֹפָן,
עַס שְׁפְּרָאָצָט פְּן דָּעֵר עַד שְׂוִין רְוִיטְעַ גְּרָאָן.

ס' אַין דֵי עַד אַמְּסָן-אָרוֹן,
יעַדְעַר בָּאֲגִינְעָן — אַ מְשֻׁוְּגָעָן, שְׁוָאָנְגָּעָרְדִּיקָע צְוִיגָּן,
עַס ווָאָקְסָן בִּינְגָרָה, ווֹאו ס' פְּלָעָגָט ווָאָקְסָן קָאָרָן,
אָונְטָעָר אַ הִמְלָ — קָאָכְעָדְיִיקָּע לִוְיגָן.

יעַדְעַר טָאג אַיְוָן אַן עַלְקָעַטְרָעַ-שְׁטוֹלָה
וּוְאָס שְׁטָעַלָּט אָפְּ טְוִיזָנָת הָעָרָצָעָר אַ מִינְוָתָה;
יעַדְעַר שְׁעה — אַ בְּרוֹנוּם בֵּין דֵי רָאנְדָן פּוֹל
מִיט בְּלוֹט. —

ס' האט דָּעֵר טְוִוִּיט דָּאָס לְעַבְּן אַיְנְגָעַשְׁלָוְגָעָן,
גָּאָר דָּאָס לְעַבְּן רִיסְטָט זֶיך פְּן אַיְר בּוֹיך צְוָרִיק אָרוֹים,
ס' אַיְוָן אַ זְוָר אַין דָּרְעָדָר פָּאָרוֹזְוֹנְקָעָן —
בָּגָר אַלְעָ וַיְיַעַן פֿרִילִינְגָן שְׁלָאָגָן פְּן דָּעֵר עַד אָרוֹים.

עַס גְּלִיט דֵי זָוָן — אַ צְעַוְשָׁאָרְעַטָּע קָאָוְאָדָלָע,
אָוָן שְׁמִידְטָאָוִיס אַיְרָע טָעָג ווּי אַין מְאָסְקוּעָ אַזְוִי אַין רְוִים,
אָוָן זַיְיט-בִּיְידְ-זִיְיט מִיט פָּאָדְלָעָס
שְׁפְּרִינְגָט אָרוֹוִיס אַ יְוָנְגָעָר בּוּם.

דארע טיטלבוים

עס ווערט אן עופה/לע איבער נאכט א זקן
און מיטן זידן שפּרײַזט דעם לעצטן מייל.
עס איז די וועלט א פֿנים א צעגגעסענער פֿון פֿאָקוֹ
נאָר דער פרילינג איז ווי אַיביך — ני.

קיינער פרעגט ניט וויפֿל עס וועט קאָסְטָן
דער צאָרטטנער צופּל פֿון דער ערָד,
עס קוּקט א גוֹסָס/ער אוּיף פֿרִיש-צְעַגְּרִינְגְּטָע קְנָאָסְפָּן
און זָאנְטָה ס'איַז ווערט.

אין מיטן וועלט

צום איביכון וואנדער

וואנדער, וואנדער תחית'המותים־אייז,
טראג זיך איבער וועלדער, איבער שטעה;
פופצייך יארהונדערטן האבן אויסגעמאסטן דיביגע טרייט
און גיסט ניט אונטער, ווי א שוועמענדייך בראעת.

וואנדער, וואנדער, ס'אייז דער וואנדעריזועג דיר גוט באקאנט,
דער וועג איז שווין פון דורות אויסגעטראטען,
ביסט ניט אלין אין קיין אין אונ איינציג לאנד;
וועסט טרעפן בריידער אויף אלע עשאפאטען.

וואנדער, וואנדער, און דיין ליב מיט פרישער ערַד באָרִיך,
הײַמִיש איז די ערַד וואו דו זאלסט ניט שטיען;
אומעטום אַ קְבָּרְ פָּוֹן דֵּיְן ברהודער אונטער דיר —
ביסט אומעטום אַ בְּרִיגָּעֶר מיט פֿאָרְשָׂאָטָעָנָעָם גַּעֲבִין.

וואנדער, וואנדער, וואו הין די שטערן פִּירָן.
טרעפעט אַ גְּרוֹבָּן, פֿרִישׁ ווי ברויט צעקבאנטן,
און ערַד, וואס הערט ניט אויף זיך רִיךְן,
שרעך זיך ניט — ס'אייז אַ פרישער קְבָּרְ דִּינְגָּר אויפֿגָּעָשָׂאָטָן.

וואנדער, וואנדער, איבער קְבָּרִים, אַיְבָּרְ פְּלוֹיטָן,
איבער נעכט פָּוֹן פֿינְצְטָעָרְ שְׂוֹאָרְצִיאָרְ;
דִּיךְ קָעָן שְׂוִין קִינְגָּרְ סִיְּזְוִיסִיְּ נִיט טִוִּיטָן, —
פָּוֹן אַיְן בּוֹיךְ מִיטָּן טִוִּיטָן בִּיסְטוֹ גַּעֲבִוָּרְן.

וואנדער, וואנדער איבער וועלדער, איבער שטעה;
אייז נאך אַ שְׂטָאָטָן מִיט טִוִּיטָן, אַיְזְ נָאָךְ אַ וְאָלָד גַּעֲפָאָרְ;
עס וואכט דִּיךְ וועלט אַונְ העָרְטָן, אַונְ זָעָט,
און יעדער קְרָבָּן וְהָרְטָן גַּעֲצִילָטָן, ווי יעדער טָאגְ פָּוֹן קָאָלָעְנְדָאָרְ.

דארע טיטלבוים

ברידער באפריער

(זו שלמה מיכאלס און איזיק פונפער)

ברידער — באפריער, באהייטער —
זיט געריסט, געבענטשט און געתנארקט.
ווי די לוחות, לוייטנדייך, דורך פיעער און געוואטער
קומט איר — פונעם העסטן ברענאנדייך בארג.

איר קומט צו אונדו פון פיערדיקער שטאט,
האט איר די שריפות מיטגעבראכט מיט זיך.
דורך פיעער ברעננט איר אונדו דעם עלפֿטן געבאט:
„אייניקיט” — דאס איביקע ליכט.

ניט איין ים, ווי משה, האט איר איין וועג געשפֿאלטן
און דאס גאנצע פאלק צו אונדו געבראכט,
די וואס האבן מושען און אהרבען געשאלטן
שלטן אלע באפריער וואס האבן דאס פאלק פריי געמאט.

סערוואנטעס דור
האט געשיקט זיין קיכאט צו פאנטאטיישן ציל,
דער ציל איין ניט געווען פאָר קינעם קילאָר,
דאָט ער זיין העלדנמות צעללאָגן און ווינט פון אַ מיין!

בנימינ'ס גוט האָרֶץ האָט צום זעלביין געציגן,
האט ער צום סמבעטין זיך אויף ווינט-פליגל געשלעפט,
דאָס בלענדנדייך ליכט פון אילזיעס האָט אַים פֿאָרבּלענדט די אויגן —
האט מענדעלע פון אַים קיין נחת ניט דערלעבט.

איןמיטן ווונלט

איך זית געקומען — געשיקטע פון פאלק,
מייט דער ברפה פון לאנד, מייט דער בשורה פון גליק,
האבן מיר אלע דערקענט איער קול —
פון ליבע, פון לעבן, פון זאג

איך זית געקומען דורך פיעיר און שוערדה,
מייט שווארצמאנגס, דואואטארס און דיסקינס גבורה באלאדן,
מיר הערד אין איערעד ריד יעדן קליפ, יעדע טרעד
פון די לעבעדיק-באגראבעגען אויך איער הייליקו באדן.

אין פיעיר פראאייביקטע ברידער מינצע;
איך קויך אין איערעד אויגן און איך זע
די פארבערענטע פעלדרע פון אוקראינע
די בלומיקע הימלען איבער פלאמיקע שטעט.

ברידער — באפריעיר און באheitער —
זיט געגרישט, געשטיינקט און געבענטשט,
ס'איו אונדו קינמאָל נאָך צוּי ניט ליב געוווען דער טיטש פון
„בְּ רִי דְ עַ רַ“
דריקן מיר אין ברודערשאָפֶט איערעד צוּי הונדערט מיליאָן
דערלייזנדייק האונט.

דאָרָע טויטלבוים

אין מיטן וועלט

וועמעס געוויין קומט עס פון די וויטן אינדערשטייל?
פון וועמעס קול ציטערט עס אוזי די נאכט?
דרײַען מתים די פלאג פון אַטויטער מיל,
צִי רעדט דאס דער ווינט זין טויטן-שפרארך?

ווינגען דאס אוזי די ביגינער
וואָס האָבן ברודער-בלוט אויף זיך דערפֿילט?
צִי יאמערוי דאס טרערן אין די שטינגר
וואָס האָבן שווערָן טויט אויף זיך דערפֿילט?

עס שטיטט אַ באָרג איבערן טאל,
ניט פון שטינגעַה ניט פון פעלזּוֹין גראַנט,
פון דעם קומט דאס יאמער-kol
מיטן שנידנדיקן טרויעַר-לייד:

אַ מהימ-בָּאָרג אַינְמיטָן פֿעל.
אייפּון באָרג — אַ נִיְּגָעָבָּאָרָן קִינְד.
דאס קִינְד ווינט אַינְמיטָן וועלט
צּוֹאָמָעָן מיטָן ווינט.

אַזְּיַ אַזְּ הַיְנַט, אַיְ, וּוְיִ
אַ מעֲנוּנָשׁ גָּעָבָּאָרָן, —
אוּרִףּ אַ טוִיטְן-בָּעֵט, אַזְּ שְׁלַאֲכְטִי-גַּעֲדָרִי
אַזְּ אַ וועלט — אַ מאַסְזְּ-אָרָן.

ס'אָט דער הימל צִ דער ערְד זיך צָגָעָרוֹקָט,
און די זוֹן אַזְּ בְּלוֹט-טִיכְּן פָּאָרָלָרָן.
בלויו די קָאָלְטָע לְבָנָה האָט די גָּאנֶצעּ צִיְּט גַּעֲקוּט
וּי אַ נְאָמָע האָט פָּאָרָן טוִיט אַ קִינְד גָּעָבָּאָרָן.

איןמיטן ווועלט

מלחמה וויגליד

שלאָף ניט, קינד מײַנס, שלאָף ניט אִיצט,
האָלט דֵי אוֹיגָן אָפָן,
זע אַין הימֶל ווי עס בְּלִיכְצָט,
ס'אָקט אַ בְּלִיךְ דִין הוּא גַעֲטרָאָפָן.

ס'איַז דִין בעטל פֿול מיט לִים,
און דִין צִימָעָר פֿול מיט צִיגָל,
אַ בִּיתְ-עוֹלָם אַיז דִין הַים,
און אַ קְבָּר אַיז דִין ווִיגָלִיד.

וַיַּיְיָן, מִין קִינְד, נָאָך שְׁטָאָרְקָעָר וַיַּיְיָן,
דִּינְגָע אָוִינָן — דְּרוֹיטָעָן קְנָעָפָט,
אַיך ווַיַּלְהַרְוָן דִין גַעֲווִין,—
ס'איַז אַ סִימָן אֹז דַו לְעַבְשָׂת.

ס'איַז אַיבָעָר דִיר נִיטָא קִינְזָאָך,
קָעָנְסָטוֹ זָעָן דֵי שְׁטָעָרָן,
זע ווי רְוִיטָעָס אַיז דַעַר „מִילְכָשְׁלִיאָך“
און ווי רְוִיטָדֵי „בָּעָרָן“.

אוֹיפָה דַעַר לְבָנוֹה, זע, בְּלוֹטְ-טְרָאָפָנס,
וַיַּיְיָן אַ גַעֲלָלְפֿון אָן אַיִּז,
אָזָוִי, בַּיַּדְיָן צְוַקָּאָפָנס,
דִין מַאֲמָעָס הָאָרֶץ פָּאָרְגִּיַּת.

דָּרְעַן טִיְּטָלְבּוֹם

די לבנה — אַ מָּמָע אֵין גַּעֲבָדָן,
וְאֵסֶת הַאָט נָאָרוֹאָס אַ קִינְדָּגָהָאָט.
סְאִיזָו אִיר קִינְדָּדָעָר קְלִינְגָּר שְׁטָעָן, —
צִיטָעָרָט וּוְיֵ אֵין האָרְבָּסָט אַ בְּלָאָט.

שְׁלָאָפֶנְיִיט, קִינְדָּמִינְס, שְׁלָאָפֶנְיִיט אֵין,
סְזָוָעָט בְּאָלָד לִיכְטִיק וּוּעָרָן,
וּוְגָאָר עַס קְוּמָעָן אָנְדָזְעָרָע אַרְיִין
וּוּעָלָן זַי אָונְגָּזָד דָעָרָהָעָן.

פּוֹן נִוְיַּאָרָק

אינטיטן ווועלט

מיין בראנזווילער הײַם

מיין הײַם—אין האָרֶץ פון בראנזווילער דלָות—אַלְמָעֵר אִינְטָאַלִיד, גָּלְאַזְט מִיט בִּילְמָאוּדְיק אַיְגָּוֹן אַיְזָּנְטָאַלְטָאַר קְרָאָם אָרִין, קְרוּעַכְצָט מִיט אַלְעַ פֿעַדְלָעַר, וּוי צְוִיְישָׁן דִּי פּוֹשְׁקָאַרְטָס אִינְדָּעַרְמִיט זָאַל זִי אַלְיַין אַפּוֹשְׁקָאַרְטָס אַלְטוֹוָרגּ זַיִן.

בְּהָאָבּ הַיְּנַט אַגְּנַצְּן טָאגּ גַּעֲוָאַלְט אַרְאַפְּרִיבִּין דָּעַם אָוּמָעַט פּוֹן דִּי ווּעַנט, —

געַשְׂיעָרֶת אָזְן גַּרְדִּינִיקְט יְהֻדָּן „אַגְּנַטִּיק“ בָּאוֹנְדָּעָר, בֵּין סְ'הָאָט זִיךְ גַּעֲשִׁילְט דִּי הַוִּיטּ פּוֹן מִינְיָן פָּאַהָאָרְעוּוּטָעּ הָעָנְטָ, אַבְּעָר דָּעַר טְרוּיְעָר פּוֹן דִּי ווּעַנט אָזְן נִיטּ אַרְוֹנָטָעּ.

עַס קְרִיכְן שְׁטִיקָעָר לְעַבְּנָן פּוֹן דִּי ווּעַנט אַרְאָפּ אָזְן הַעֲגָנָעָן וּוי סְטְרָאַשְׁיְדָלָעָס אָוִיפּּן פָּעָלָה, דִּי סְטְעָלִיעּ וּזְאָרְפָּט שְׁטִיקָעָר לִימִיקָּן הַיִּמְלָא אָזְן קָאָפּ אָזְן דָּעַר דָּעַגּן לְאַפְּעָט — וּוואֹ אִים גַּעַפְּעָלָט.

טִירָן — זְקָנִים מִיט פָּאַלְשָׁע אַלְטָעּ צִיִּין, — מִיט אַכְּרִיפּ בַּיִּם עַפְּגָנָעָן זִיךְ אָזְן בַּיִּם פָּאַרְמָאָכוּן, בָּאָגְרִיסְן יְעָרָעָן, וְאָסְ קְוָמָת צָוָגָסְטָן צָוָגָיָן, וּוי זִיךְ וּוּאָלָטָן פּוֹן דָּעַם יְוִמְּטוּב חַזְקָה מַאֲכָלָן.

שְׁוִיבָן — שְׁוֹאָרְץ-בָּאָרְיִילְטָעּ, קְרָאנְקָעּ אַיְגָּוֹן, בְּלִינְדָּעּ, מִיט פָּאַרְוּאָרְדָּף קְוָן אַוִּיפּ דָּעַר ווּעַלְתָּ, אָזְן כְּפָנָעָן: „וּוְעָרָה אַתָּט עַס דִּי בְּלִינְדְּקִיטּ אַיְבָּעָר אָונְדוּ פָּאַרְזִיגָּנוּ? וּוְעָרָה אַתָּט עַס דִּי זָוָן פּוֹן אָונְדוּ פָּאַרְשְׁטָעַלְטָן?“

אָזְן אַיךְ הָאָבּ דִּי שְׁוִיבָן גַּעֲוָאַשָּׁן, גַּעֲגָלָעָטָן, יְהֻדָּן פָּעַנְצָטָעָר פָּאַרְפּוֹצָטּ אָזְן אַ וּוִיסְן גַּאֲרָדִין. אַיךְ קוֹק אָזְן שָׁעַפּ נַחַת אַ מִידָּע אַוִּיפּ מִין בָּעַטָּ, נַאֲרָ מִין פְּרִידָן וּוּדְרָט צְעַשְׁטָעַרְטָן אַ מְנוּבָּל אַ שְׁפִּין.

דאָרָע טִיטְלְבוּיִם

איך האָב דאָך יעדז ווינקל פון מײַן הויז צעקעמעט,
די לעכער פון די ווענט מיט בילדער באַהאנגען,
נאָר ס'הָאָט אַ טְָאָזְאָקָאָן מֵיד פָּאָר לענִינָען פָּאָרְשְׁעָמֶט —
פון בִּילְד צוֹ בִּילְד אַיז עָר זִיך צוֹגָאָסֶט גַּעֲבָאָגָעָן.

נאָר לענִין אַיז נִיט ברוגז, לענִין שְׂמִיכְלָט פון דָעַד ווֹאנַט,
וֹוי עָר ווֹאָלָט ווֹעָלָן מֵיד דְּעַרְמָאָגָעָן,
אוֹ אַים זִינָעָן אֶלְעָ פָּאָרְאָזְאָיטָן גּוֹט באַקָּאנָט,
הָאָט לענִין לאָנָג צוֹ מִיר גַּעֲרָעָדָט, אוֹן אַיך דָּאָב אַים פָּאָרְשְׁטָאָגָעָן.

אַינְמִיטָן ווּעֶלֶת

אַ בְּרָאנְזוֹווַילָּעֶר שַׁעַר

אַ שַׁעַר, אַ שַׁעַר,
אַ פְּרִיְּלָעֶכָּע, אַ עֲבָדִיקָּע, הַאֲפְּקָדִיקָּע שַׁעַר.
טְרוּמְפִּיטָּן קְרִיְּעָן פְּרִיְּלָעֶכָּע.
פּוֹיְקָן קְלָאָפָּן אוִיס פּוֹן פְּנוּמִים/עֵד דִּי לְעַצְּטָע קְנִיטָּשָׁן וְאַכְּדִיקָּן טְרוּיָּעֶר,
אוּףִי לְיִכְּטָנְדִּיקָּע וְוִיסְלָעָן, אוּףִי מִידָּן פְּיִיעָר פּוֹן שְׂוֹאָרְצָאָפְּלָעָן
אַ טְרָעָר טְאָגָּצָט מִיטָּן אַ טְרָעָר.
דיַיְּ קְלָעְזָמָעָר שְׁפִּילָּן מִיטָּן גָּאנְצָן פְּיִיעָר.
דוֹרָךְ דִּיְּ טְאָגְנָדִיקָּע טְעַנְּגָּר פּוֹן דָּעָר שַׁעַר פְּלִיעָן הוֹדָךְ דָּעָר רַאְדִּיאָ —
קָאָמָונִיקָּאָטָן

פּוֹן דִּיְּ רְוִיְּטָאָרְמִיְּעָרָס זִיג —

דוֹרָךְ יָעָן הָאָרֶץ, דוֹרָךְ יָעָן אוּיָעָר,
אוֹן דִּיְּ פְּרָאנְטָן — אַין דָּעָר שַׁעַר,
אוֹן דָּעָר גְּלוּיָּבָן — אַין דָּעָר שַׁעַר.

הַעֲכָרָה, לְיִכְּטָעָר, פְּרִיְּלָעֶכָּע —

אַיְן בְּרָאנְזוֹווִיל אֵין דָאָס לְעַבּוֹן לְוֹסְטִיק,
אַיְן בְּרָאנְזוֹווִיל אֵין דָאָס לְעַבּוֹן שְׁוֹעָר.
הַולְּיאָהָאָפָּה — דִּיְּ אַרְעָמָעָ, דִּיְּ פְּרִיְּלָעֶכָּע
בְּרָאנְזוֹווַילָּעֶר שַׁעַר.

אַיְבָּעוֹן לְיִכְּטִיקָּן זָאָל טְאָגָּצָט מִידָּעָ פִּיס.

אַ קָּאָפָּגְרִיעָהָאָר — מִיטָּן דְּלוֹת אוּףִי דִּיְּ פְּלִיאִיצָּעָם.
אַ יְוָנְגָּעָר אַפְּרִיְּטִיעָר כָּאָפָּט אַרְוּם אַ בָּאָבָּעָשִׁי
אוֹן לְאַזְּתָּן וְיַדְּ אַיְן קָאָרָאָתָּאָזָּה.

אַ שְׁוֹעָרָעָר פְּרָעָסְטָר טְאָגָּצָט, נָאָר — אוֵי, סְאַיְן נִיטָּפָּאָד מִיחָּה —
אַ שָׁאָד, אַ שָׁאָד.

סְאַיְן שְׁוֹעָרָבָּיְם פְּרָעָסְטִישָׁ אַיְנְגָּוּשְׁטִיךְ
אוֹן שְׁוֹעָרָעָר נָאָד,

אוֹן שְׁוֹעָרָעָר נָאָד אַ טְעָנְצָל גִּיחָ —

קוּם אַרְיִין — אַיְן שַׁעַר אַרְיִין —

בָּעַט זָהָר אַ וּוִיבָּבִי אַרְמָאָן, נָאָר מְוִישָׁל בָּעַט זִיד "בְּרָכָה",
עָרָקָאָן אוּיךְ דִּיְּ פִּיס נִיטָּפָּאָד הַיְּבָּן.

דערן טיטלבוים

א שער, א שער —
א שערעלע, א שער —

או, די אדרון אויף די פיס זינען הייסע שווערט טעלעפאנדראָטן,
די פיאטעס זינען קלוי —
קלעפן זיך צו דער ערַד ווי צו בלאטעס וויכער שניי.
א שערעלע, א שער —
עס שרייט און שפיטט און טאנצט אלין דער הילביינער אָרְקָעַסְטָעַר,
חברה היצן זיך און זיגן זיך איז פֿאָרְלָעֵךְ,
ארעמס פֿליִעַן, ווי צעגלאָטַע פֿלְגַּלְעַן — גַּעֲמַעַן זיך אָרוֹם,
האָפֶן, האָפֶן.
א צעשטוֹאָלְטָעַר אָלְטָעַר חַבְרַ אַנְטְּקַעַן טַאנַצַּט זִיְן פֿאָרֶן
מייט זינע שטערנדיקע אַכְזִיךְ יַאֲרַ —
האָפֶן, האָפֶן.
נַאֲךְ אָמָּאָל אָוּן נַאֲךְ אָמָּאָל
מייטן רעכטן פּוֹס אַיְן לוֹיכְטַנְדִּיקְן דִּיל —
האָפֶן, האָפֶן — דַּעַר קָאָפֶן אָרוֹתֶן, די יַאֲרַעַלְעַד אָרוֹתֶן —
מייט יַעֲדוֹן זַעַץ אַיְן דִּיל
שלידערט ער אָרוֹתֶן אָ צַעְנְדִּילִיךְ ווַיִּסְעַד יַאֲרַ —
זִיְן פּוֹנִים לוֹיכְט אָוּן לְאַכְט
און שפֿאָלַט די אָלְטָעַר האָרְטָעַ הַוִּיטַן פּוֹן זִיְן לְעַבְנַן,
און דַּעַר זַאֲל מִיט לְיַכְת אָוּן פֿרִיד דַּעַרְטְּרִינְקַט
זִיְן יַעֲדוֹן פֿיצְל צַעַר —
וּוּ עַס צַּאֲל אָ זַיְלְבָּעַרְ קַוְאָל פֿאָרְשַׁוּעַנְקַעַן
אָ טִיפָּעַ, אָלְטָעַר קוֹיְלִיזְשָׂאָכְטַן.
זִינְעַ אוֹיגַן — דַּוְנְדַּע שַׁפְּגַּלְעַן צַוְּיִי פּוֹן זַוְּן צַעְזַנְדַּן —
טַאנְצַן, פֿינְקַלְעַן, שַׁוְּעַבְן
און פֿאָרְשְׁטָעַלְן אָוּן פֿאָרְלִוִּיכְטַן אַלְעַ פֿלְעַהַן, אַלְעַ וּזְאַונְדַּן
פּוֹן זַיְן בִּיטְעַר לְעַבְנַן.
זִינְעַ לִפְנֵן הענְגַּעַן שַׁוְּעַר
וּזְהֻרְךְ אַלְעַ זִינְעַ יַעֲמַן וּאַלְטַן זַיְן גַּעַזְגַּט בְּלוֹיזַן
וּוְעַרְטָעַר צַוְּיִי — אַיְן וּוֹיַן —

אינטימיט ווועטל

און דערפונן איז אים זיין מוויל אוזי פֿאָרְבִּלְבִּן אַפְּן —
וֹוֵי אַ נּוֹלֶן,
אַ שְׁעָרֶן, אַ שְׁעָרָעָלָעֶן, אַ שְׁעָרֶן,
הַאֲפֶן, הַאֲפֶן
אַ פֿרִילְעַכְעַן, אַ לְעַבְעַדְיַקְעַן, הַאֲפֿקְעַדְיַקְעַן שְׁעָרֶן.

עס טאנצט אַ העַלְעַד זָאַל מִיט פִּיס — אַ בְּתַגְטָעַר סְקוּוּדַר פֿלְאַקְאַטַּן
איַן טָאַנְצְּנְדִּיקְעַן אַדְרָעַם.
דיַיְלְעַמְעַד הַיְצָן זִיךְן, פֿאָרְגִּיְעַן זִיךְן אַן יַאֲגַן —
אַ היְסָע דַעַמְאַנְסְטְּרַאַצְיָע קַעַגְן אַלְעַ קַלְאָגַן.
חַבְרָה טָאַנְצָן איַן גַּעַאיַלֶן, דַיְהַעַטְנַט פֿאָרָאַיִס —
וֹוֵי זִיךְן וּוֹאַלְטַן מִיט מַזְוִיק
פֿאָר בְּאַרְיִקְאַדְן בְּרַעַטְעַד טְרַאַגְן.
הַוְּלִיא, הַוְּלִיא, הַוְּלִיא הַאֲפֶן
בְּרַאַנְזְוִיל גִּיטַּט אַ שְׁעָר —
אַנְדְּעַרְשַׁ גַּאֲרַן וֹוֵי בַּיְזַ אַהֲרָן.
פֿאָר נַאֲךְ פֿאָר — יַוְנְגַעַר דָּוֹר אַן אַלְטָעַר דָּוֹר —
נִיטָא איַן טָאַנְצָן קִיְין שְׁוֹעוּרַע פֿאָר.
בְּרַאַנְזְוִיל טָאַנְצָט אוּפְּן דְּלוֹת פֿוֹן דָעַר שְׁטָאַט,
הַאֲפֶן, הַאֲפֶן,
אוֹן מִיט יַעֲדוֹן הַאֲפֶן אוֹן יַעֲדוֹן דְּרוֹי
וּוֹאַרְפַּן מִידְעַע קַעַפְן
שְׁוֹעוּרַע בְּעַרְגַּ פֿוֹן זִיךְן אַרְאַפְן.

דאָרָע טִיטַלְבּוֹיִם

אין לוֹאִיסָּאָן סְטָאָדִים

אויף דריימישע אקסלען — אָן דרייזקע האלבע לבנה.
פֿופֿצִיק טוֹיגֶט מענטשֶן אוֹיךְ אַיר האַלְבּוֹזְנוֹדָעָר בְּרוֹסְטָה:
אָן אַלְטָעָר דָּוָר גִּיט יונגען דָּוָרוֹת אַיבָּעָר אָמְתָה —
זַיִן לְעָכָן — אַינְמַזְיֵיךְ פָּוֹן טְרוֹווּעָר, פָּוֹן לִידְזָן אָוּן פָּוֹן לְוֹסְטָ.

בַּיִּ וַיִּסְעַס וַעֲנַט דִּי נַאֲקַעַטְעַ קָלְאָגָעָן —
וַעֲלַנְעָר אוֹיךְ פַּאֲרָאָד צַעַשְׁטוּלָט —
קוֹקָן, דָּאָכָּט זַיִן, וַיִּ אַוְיךְ זַיִן וַואַלְטָן פַּאֲרַשְׁטָאָגָעָן
דָּעַם וַיִּיטִּיקְ פָּוֹן דָּעָר וַעֲלָט.

דָּעָר מַעֲנַטְשָׁ זִיצָּט דָּא וַיִּ אַ קִּינְדְּ בַּיִּ זַיִן זַיְדָעָס זַיִט
אָוּן הָעָרֶט מִיטְ נַיְגָעָר דִּי לַעֲגַעַנְדָּעָס פָּוֹן אַמְּאָלָה:
יעַדְעָר קָלָאָגְ אַיְזָן אָנְ עֲדוֹתָן פָּוֹן אָנְ אַלְטָעָר צִיְּיטָרָה,
יעַדְעָר טָאָן — פָּוֹן אָנְ אַיְגָעָנָעָם, אָנְגָעָנָטָן אָלְבָּעָר קוֹל.

דָּעָר מַעֲנַטְשָׁ הָאָט אַלְעַ שְׁלַעַסְעַר פָּוֹן זַיִן כְּרוֹסְטָ צַעַפְרָאָלָט,
אַרְוִיְגָעָרָקָט זַיִן קָאָפְ דָּוָרָךְ שְׁוִיכָן פָּוֹן דָּעָר נַאֲכָטָה,
קוֹקָט אַוְיפָּן נַעֲכָטָן וַיִּ אַ קִּינְדְּ צַעַשְׁטוּלָט
אָוּן פְּרִידִיט זַיִן מִיטְ זַיְגָעָן זַיִגָּן, לְאֹוטָן אָלְבָּעָר, אָוּן לְאָכָטָה.

טוֹאַלְיָעָס טַעַנְעָר — פָּוֹן טְוִיטָ אָוּן לְעָכָן דָּעָר אַרְקָעַסְטָעָרָה:
אָט דָּוָגָעָרָט מִיטְ פְּרִידִיט דִּי מַזְיָּיךְ פָּוֹן מַעֲנַטְשָׁנָס גָּלִיךְ,
אָט וַיִּוְיָּנָט אָפָּאָלָק — בַּיִּים אַגְּנָעָס צִי בַּיִּים דְּנַעַסְטָעָה,
אָט בְּרוּעָט זַיִן דָּעָר מַעֲנַטְשָׁהָיִיטָס אָנְ אַיְזָעָרָנָעָ בְּרִיךְ.

שְׁפִיצָּן פִּינְגָּעָר אוֹיךְ פִּידְלָעָן וַיִּ שְׁמַעַטְעַרְלִינְגָּעָן שְׁפִירִינְגָּעָן,
צִיטָּעָרָן אָוּן גַּלְעָטָן יְעָדָן טָאָן בָּאוֹנוֹנְדָּעָר.
אָפָּאָלָק אַיְזָן גַּעֲקָומָעָן אַלְעַ וַיִּגְעַלְעָקָעָר צַעַקְלִינְגָּעָן
אָוּן אוֹיפָוּעָן, דָּעַרְקָעָנָעָן אָוּן הָעָרָן אָנְ אַלְטָן יָאָרְהָוֹנְדָּעָרָט.

איינמייטן ווועלט

בילדער פון מפלות און פון זיגן — ווי פון אַ קונציגמאכערס טאש
וויקלען זיך וווען דער מוויך אין לוייכטנידיגער נאכט אַריין,
פלאָקערן, טלייען, לעשן זיך אויס — אַ בערגל אש —
וואָס ווועט זיך טוליען צו די וייסע ווונט — וווען ס'זועט שוין
קיינער דא ניט זיין.

עם שטייען-אויף אַלטע צעבלוטיקטע ווועלט
וואָס שלעפּן אויף די בלינדע קעפּ אַ ברעגענדיקע ראָד,
אויף שטאָלענע שפּיון פְּלאָקערט „1812“
און פִּיפּט און קנאקט ווי אַ ברעגענדיקע שטאָט.

עם זינגען פִּידלען און פְּלייטן,
עם ווינגען טשעלאָס און וויאָלאָס,
עם פָּאלָן קעפּ — עם פָּאלָן קיטין,
פראנקריבֿס זיג, נאָפָּאלָענס מפלת.

די פּופּצִיך טויזנט מענטישן זיצן שטיל
אין דער ווועלטס מזוייך אין זיער טרוים פָּאָרטיעטן.
סע דאכט, או דער אָרְקָעְסְּטָעֵר פון אייבֿיך אָן אָזֶן דא שפּילט
פון פריד אָן טרויער, פון באָזְוִינְגְּעֵר אָן באָפּרִיעֵר.

דארע טויטלבוים

דושים דער דושעגעטער אין טויט

דושים דער דושעגעטער אין טויט.

יזן אלע שטומ ארום זיין בעט.

א ניער טאג האט אין דרויסן זיך צעלולייט
און וועקט אים: דושים, שטיי אויף, ס'איין שפטען!

דושימז! ס'זעט דיין באס זיין ביין,
דושים, דער באס וועט קריינן מיט די צין —
ס'איין דאס וואסער נאך ניט הייס,
און די שטיגן נאך ניט ריין.

עס ווארטן מיסט-קאנגן אין הויף,
און דער אויזון ווארטן אויף קווילז —
דושים, שטיי אויף און לוייף —
עס טאר א געגער זיך ניט פוילן.

נאך דושים ליגט אויף וויסער בעט —
מיט זיין גאנצער מסע איינגעשלאָפַן,
דאכט זיך אָו ער הערט, דאכט זיך אָו ער זעם,
ס'מויל פאָרמאכט, נאך די אויגן אָפַן.

קווקן וויב און קינדעָר פֿאָרלֿאָרְעָנָע אויף אִם.
פֿון קִינְעָמָס מּוֹל — קִין פֿאָרָע.
נאך דער קלֿינְעָד ווינְעַנְדִּיקָעָר דושעך וועקט דעם טויטן דושים
מיט די הענטלאָע — האָלָאוּשָׁקָעָס דארע.

פֿאָפַ — — גִּיר,
עס פֿאָרָן שָׁוֵין די סְטוּרִיטֿ-קִילֿינְעָרָס אין דרויסן, —
האָסָט צְגֻעָזָגֶט הִינְטֿ קִיפְּן שֵׁיךְ
און גָּאנְצָעָה הרוֹן.

איןמיטן וועגלט

דושים דער דושגעטער רוט.
ס'איז אים געדאם אין בעט אליאן.
דושמען אין גוט —
ער הערט שווין מערד ניט דושעךס געווינ.

די פענצעטער פוצט א טאג א העלער
מייט די שטראָלן פון א נײַעム מאָי,
נאָר בּי דושמען אין דער טויט אין קעלער,
דושים אין פרוי.

דושים אין טויט.
דושים שוויגט.
ס'אנצע לעבן האָט ער אלעמען געטראָיַט,
נאָר היינט האָט דושים פֿאָרטֿרִיךְט.

ווײַיסֶּעֶר היינט ווי שטענדיך אין זיין קישן,
ווײַיסֶּעֶר היינט ווי שטענדיך אין זיין דויט,
און היינט שלאָפְט קינעדר ניט צופיסנס —
בלויו דער טויט.

דערען טייטלבוים

ביי אלגיניס קבר

דאס פאלק איז צו זיין העלד אויפן קבר געקומען:
שטעלן זיין לערער דעם ערשותן מאונגענטן.
שטייט יעדער ביי די בערג רווייטע בלומען
און גלעט יעדע בלום מיט פאראהאָרווערטע הענט.

וואו פון זיין זארט — דער מאונגענטן איז איסגעשניצט,
וואו דער העלד — פשטוט און באשיידן:
„געלעבט-געקומפט“ — די ווערטער צוויי אין שטײַן פאָרקייזט —
וועלן צו די קומענדיקע דורות דיזן.

דאס פאלק פון אָרְעָמָען היימען אין ריכיע שטעט
אייז געקומען אלץ פון זיך זיין לערער דערציילן,
און וואָן — וואָו אלגִין רוֹט אַ מידער איז זיין בעט,
און וואָרטן — ביז ס'זעַלן זינע וואָונַדַן זיך פֿאָרְהַיִּלן.

להיכט דער העלד צוישן לעבענדיקע רווייטע פֿאָרבּן
און וואָקסט מיט שטיקער לעבן איז דענְקְמָאֵל אַריִין.
בּיי דעם קְבָּר וועלן די בלומען קְיִנְמָאֵל נִיט שטְאָרבּן,
ויליל דאס איז די זְרִיעָה פון פֿאָלקס ווַיְתִּיק איז פֿיִּין.

און די בלומען מיטן דענְקְמָאֵל וועלן וואָקסן צחאָמען
וואָ ער, איז דעם לעבן פֿאָרטָאָן,
בּיי איז אלע שטְאָפּט און אייבּער יְמַעַן
וועט זְיִיר פֿאָרבּ אַריִינְבָּלעַדְן איז יעדער פֿלאָטוּרדִיקּעַר פָּאן.

אַוְנָמִיטָן וּוּנְלָט

קליגנט לעבעדיק די שטימ פון פאלק אויפֿן טויטן-פֿעלֶה,
און אלגין הערט זיך אייגן קול,
דאָס פֿאלק דֿיעֶדֶת צו זיין הועלֶה,
נאָר אלגין שויזיגט צוּם ערשותן מאָל.

ביי זונ-פֿאָרגאנָג אַיּוֹ יעדער בֵּים קְבָּר גַּעֲשְׁטָאנָגָעָן —
זַיְן לִיבְשָׁאָפֶט דּוֹרֶךְ שְׁפִּיצָן פִּינְגָּעָר אַרְיִינְגָּעָלָעָט —
וואַי זַיְן וּוְאלָטָן זַיְךְ נַאֲכָמָאָל וּוְעָלָן דּוּרְמָאָגָעָן —
און העָרָן די לעַצְטָע וּוְעַרְטָעָר, וּוְאָס אלגין האָט צו זַיְיָ גַּעֲרָעָדָט.

דאָרָע טִיטַלְבּוֹים

שְׂאֵיעַ גַּעֲנָעָרָאֵל

(פֿאַרטּוּרַעַט)

אין אַ ווַיְנַקֵּל פָּוּן שַׁאֲפַ אַ פְּרֻעָסֶעָר אַן אַלְטַעַר
פְּאַרְאַט מִיטַּן פְּרֻעָס אַיבָּעַר גְּרִינְעַם גְּעוֹוָאנְטַ
נוּיט אַ פְּרֻעָס, דְּאַכְּטַ אִים, הַאלְטַ עַר, —
אַ בִּיקַס — אַן אַיבָּעַרְן שְׁלָאַכְּטְּפָעַלְדַּ עַר שְׁפָאנְטַ.

אַן עַר גִּיטַּ אַן עַר שְׁפָאנְטַ מִיטַּן פְּרֻעָס
אַרְאַפַּ אַן אַרְוִיתַ,
אַט אַיְזַ עַר שְׁוִין אֹושׁ בַּיִּ טְרָאָנוּשְׁיַעַן אַונְטַעַר אַדְעַס,
אוּן, דְּאַכְּטַ זִיךְ אִים, — דְּאַכְּטַ זִיךְ — מַעַ רַוְפַּטַּ:

רַעַב שְׂאֵיעַ — אַ סְוָאָגָנְטַ
אַיר סְמָאַלְיַעַט אַ פְּאַלְעַ,
מַעַן נִיְתַּ פְּאַרְן פְּרַאַנְטַ —
שְׁטִיטַ אַיר, אַן חַלּוֹמַטַּ?

גִּיטַּ זִיךְ רַעַב שְׂאֵיעַ אַ כָּאָפַ,
דַּעַם פְּרֻעָס מִיטַּ אַ פִּינְגְּנַעַר אַ לְעַקַּ,
מִיטַּ דִּי אַיְגַּן אַ קְעַד אַוִּיס דַּעַם שַׁאֲפַ,
אַן אַ וַיְשַׁ מִיטַּן אַרְבַּל דַּעַם פְּלַעַקַּ.

וּוְעַר האַט צַו שְׂאֵיעַ גַּעֲנָעָרָאֵל,
וּוְעַר האַט אִים גַּאֲרוֹוָאַס גַּעֲוּעַקְטַּ?
אַרְוּם אִים אַיְזַ שְׁטִילַ אַן לִידִיקַ —
פָּוּן שַׁאֲפַ זִיגְעַן אַלְעַ אוּוּעַקַּ.

שְׂאֵיעַ האַט צְוֹוִי זִיךְ
אַיְן דַּעַר אַרְמַנִּי,
מִיטַּן עַר, אַלְעַ מְהֻדרִין וּוֹאַס פְּאַלְן אַרְוִיסַּ פָּוּן מַאַשְׁוִין —
זִינְעַן פְּאַר „זִיִּי“.

איןמייטן ווועלט

ליגט אים אינס בלויין אין זיגען:
דעך שאפ אוון די שלאכט.
עד הערט ניט וווען ס'זערן שטומ דיאשטיינען,
עד זעם ניט וווען ס'קומט אוון די נאכט.

עד היהת דעם שאפ, ווי זיין איגן פארמעגן,
אוון וויל ניט פון דאנען אָרוּעַק,
וויי ס'זאלט אין יידן מונדר אָזֶן זייןער געלעגן,
אוון געהערט וואלט עד זיין הארץ אין אלע דעל.

עד פילט זיך דא בענטער צו זיענע זיין,
אוון גענטער צו דער גאנצער וועלט.
עד הערט אָזֶן ערַפְלָאָן אין יעדער נײַמַּשְׁין,
אוון עד אָלִין פילט זיך אויך מעשה הערד.

צוווי זיין —
דעך אַינְגַּסְטָעֵר אוון דער בָּכוֹר,
אוון עד אָלִין — אָשְׁנִיְדָעֵר
וואָס נִיט שְׁוִין פָּאָרָן דְּרִיטָן דָּוָר.

אין אָדָעֵס פָּאָר פָּאָלְקוֹנוּיְקָעֵס גַּעֲנִיטָן אוון גַּעֲנָעָרָאָלָן,
געַשְׁמָט מִיט זִינְעַז הענט אַיבָּרָאָל.
הָאָבָן אִם שְׁנִיְדָעֵר פָּוּן קְבָּצָן־ישָׁע קוֹאָרְטָאָלָן
געַרְופָּן: "שָׁאַיַּע גַּעֲנָעָרָאָל".

איו דער גַּמְעָן אִם אָזֶן פָּאָרְבִּיבָּן
בֵּין נִינְצָן הָונְדָעָרָט אָכָט,
וּוְעַן ס'הָאָט אָפָּגָרָם אִם פָּוּן זִין היְמִשְׁתָּאָט פָּאָרְטִּיבָּן,
אוון צו זִין גַּמְעָן אָסֶוף גַּעֲמָאָכָט.

דארען טייטלבוים

א פערטל יארהונדערט פארט שווין שאיע מיטן פרעס
און זעם ניט און הערט ניט ווי דער פרעס אים פארישלעפעט
צוריך צו זיין היימשטאט אדיעס.
וואו ער האט זיין יוננט אין גענעראלסקע מונדיין פארשטטעפעט.

ווי אן אייניקל א בליעדן זיין דער פרעס אים פירט,
און דערפֿרַט אים אָפְּט צו זיין אַמְּאַלְּקָעֶר טיר,
ער זעם אין דרויסן דאס אַמְּאַלְּקָעֶר שילד
און אַינְגּוּווֹינִיך דעם קִיסְעָרְלָס אַפְּגַּעַבְּלִיאָקָעַט בֵּילְד.

שאייע ניט איינמאָל פֿאָרְחָלוּמָט בליכט שטיין,
און פירט אַ ווּכוּה מיטן צַעֲנִינִיתָשְׁתָּן קִיסְעָרְלָס גַּזְיִיכְתָּן
„נו, מאַיְսְטָעַט, זאג אַלְיַין —
האָסְטוּ זיך אוּיפּ דעם גַּערְיכְּטַן

„הער דעם גַּרוּיסְן וְאוֹנְדָעַר
אייף אַונְהָעָר דַּסְיִישָׁעָר ערָה,
אוּוּקָע אַיז שווין אַ פֿערְטָל יארהונדערט
אוּ מעָן האָט פּוֹן פְּאָגְרָאָם ניט גַּעהָרט.

„אַיך, שאַיע, וְאוֹעַנְעַר פֿאָרְטָנָאִי,
הָאָב צוֹאָנְצִיך יָאָר גַּעֲפַצְתָּן דִּינְעָשְׁתִּיוֹל
און גַּעֲצִימָעָרט פְּאָר אַ לִיאָדָע גַּוִּי —
איי, הָאָב אַיך אַיצְט אַיך דעם אַלְעָם פֿאָרִיבָל —

„אט שְׂתִּי אַיך דָא אוּיפּוֹן וְעַלְבָּנוֹ אָרט —
וְוּן דִּינְעָ „הָעַלְדוֹן“ הָאָבוֹן זיך אַ לאָו גַּעֲטָאָן אַהֲרָה,
אָנוֹשְׁתָּאָט גַּעֲנִיְּגָעָלָט — גַּעֲצָופְּט מִיר דִי בְּאָרָה,
און גַּעֲשְׁנִיתָן מִין לִיב מִיט מִין אַינְגְּנָעָנָדָר שָׁעָר.

אין מיטן ווועלט

„גַּאֲרָה וְאֶסְתֵּר שְׂתִּי אַיְדָה דָּא
אָזֶן תָּאָב צֹו דִּיר טָעָנוֹת,
אָז פָּנוֹ דִּיר אַיְזָן שְׁוִין קִין פָּאָרָעָד נִימָא,
אָזֶן דִּין וּוּעָלָט אַיְזָן שְׁוִין מַעַר נִיטָּעָן.

„דו בִּיסְט אָוִיף אַיְבִּיךְ אָוִיס סְכָנָה,
בִּיסְט פָּאָרְשָׁאָטָן וּוּי אָזֶן אַלְטָעָר עַרְדִּישִׁיכָט,
גַּאֲרָה דִּער וּוּעָלָט הַאָסְטוֹ גַּעַלְאוֹן אַ מְתָהָה,
אַ מְרוּעָשָׁנִיק וְאֶסְתֵּר אַיְבָּעָר אָוְבָּזָה נָאָךְ קְרִיכָט.

„אַיְדָה דָּאָס וּוּעָט אַרְיְבָּעָה, סְאַיְזָן גַּעַנְטָעָר שְׁוִין וּוּי וּוּיְטָעָה,
אָזֶן כָּאלִיעָזֶר קִיסְעָרָל, דִּין רֹוְדִיר אַיְזָן דִּער גַּעַפְּין —
סְאַיְזָן אָז אַנְדָּעָרָעָד שְׁאַיְזָן שְׁנִידָּעָר,
אָזֶן גַּאֲרָה אַנְדָּעָרָעָד דִּי זִין”

וּוִידָּעָר גִּיט שְׁאַיְזָן אַז אַ כָּאָפֶן,
אָזֶן לְעַבְּדִיְקָעָר פָּאָרָט עַד מִיטָּן פְּרָעָם,
עַס זִינְגָט אָזֶן פָּאָרָט מִיטָּן אַים דִּער שָׁגָפֶן:
„אַיְיָ לְעַבְּן זָאָל נְיוֹיְאָרָק, לְעַבְּן זָאָל אַדְעָזָן”

דאָרָע טִיטַלְבּוִים

מִין שָׁאֵפֶּה

מיין שאָפֶה — אַ מאָגְטָלְעָן-זָוָאלְד. דַּי אַרְבָּעַט בְּרַעַנְתַּן אַנְגַּטְעַר דַּי הַעֲנָתַן. יַעֲדַע רְגָע פָּוֹן מַאְשִׁין אָן אַנְגַּטְעַר מַאְגְּטָלְפַּטְלַט. אַיְן יַעֲזַן וַיְינְקַל פַּאֲרַטְאַיַּעַט לִיגַּט אַ דַּעֲגִימַּעַט.

ס'איַן דַּעַר פְּרָאנְטַן מִין בָּאַלְעָבָאַס, אַ קָּגְבָּאַן — מִין נִיְּמַאְשָׁן, יַעֲדַע שְׂטָאָךְ אַיְן אַ קָּגְנָאֻן-שָׁאַס, וּוְאָס טְרַעַפְט אַיְן הַאֲרַצַּן פָּוֹן בְּעַרְלַיַּן.

ס'איַן דַּי אַרְבָּעַט קִינְגַּעַם שְׁוִין נִיט שְׁוֹעָרִי! קִינְגַּעַר אַיְן נִיט מִיד, קִינְגַּעַר אַיְן נִיט פּוֹילַ, יַעֲדַע מַאְגְּטָלְפַּט אַ שְׂטִיק גַּעוּעַר, יַעֲדַע שְׂטָאָךְ אַ נִּיעַ קְוִילַ.

צַו יַעֲדַע וּזְאָךְ אַ יַּאַר מִיר פָּעַלְטַן, אַלְעַ מַאְגְּטָלְעָן אַוְיפְּצָוְנִיְּעָן פְּאַר מִינְגַּע בְּרִידַעַר אַוְרַף עַקְיּוּעַלְטַן וּוְאָס שְׁלָאָגַן זִיךְרַן אַיְן פְּרַעַסְטַן אָונַן שְׁנִיעַן.

יאָג זִיךְרַן, דַּעַדְלַן, יַאָג זִיךְרַן, יַאָג זִיךְרַן, ס'איַן שְׁוִין בָּאַלְד אַוּעַק דַּעַד טָאגַן, כְּמוֹ אַלְעַ מַאְגְּטָלְעָן פּוֹלָעַ פְּעַק נַאָךְ הַיְינַט אַרוּיסְשִׁיקַן אַיְן וַיְיטַן וּוְעַגְן.

שְׁבַעַלְעַר אַיְצַט וּוְ שְׂטַעַנְדִּיק נִיט דַּוְרַךְ דַּי גַּעַט צָוָם פְּרָאנְטַן דַּעֲרַגְיַן, ס'איַן נִיט קִין וּזְאָלַן, ס'איַן נִיט קִין קְרַעַפַּט — ס'איַן דַּעַר וּוְעַג צָוָם דָּאַנְדַּס סְטוּעַפַּט.

איןמיטן ווועלט

יאג זיך, רעדל, יאג זיך, יאנט
איך גיב דיר אלץ וואס איך פאַרמאָג:
מיין ווארעט האָרֶץ אַיִן די נועט פֿאַרְשְׁטָעַפּ,
מיינע אויגן נוי אַן פֿאַרְקָנָעַפּ.

טראג זיך, רעדל, ווי אַשְׁנוּלָּבָּאָן לויף פֿאַרְבַּי,
אָך, ווי ליב מיר אַיְזָן טְרָאַסְקָעַרְיִי,
לייג אויס רעלסָן אויף דעם געוֹהָאנָט,
און פֿאַרְאיִינִיק לאָנד מיט לאָנד.

יאג זיך רעדל, שְׁנוּלָּעָרָן נוי
דורך די נועט צום פֿרְאָגָט דערגַּי.
ס'איַז ניט קִין ווֹאָל, ס'איַז ניט קִין קוּעָפּ,
ס'איַז דער ווֹעֵג צום דָּגָנָעָר סְטוּפּ.

דערען טייטלבוים

וואעלט — ווי שיין דו ביסט

וואעלט — ווי שיין דו ביסט!
ווי ברײַט צעהפֿט דײַנע אָרְעַמְסַ,
נָאָר בֵּי דִּינָע פִּס אָזֶוּפִּיל בְּעֶרֶג מִיט מִיסְטַ,
אוֹן אָוִיף דִּין בְּרוֹסֶט — אָזֶוּפִּיל קְבָּרִים.

ביִ דִין צָוקָאָפָּנָס בֵּין אַיךְ הַיִּגְתְּ פָּאָרְטָאָג גַּעַשְׁטָאָבָּעָן,
ווי אֲמָאָמָע בֵּי אַיךְ קִינְד דָּעָרְוָאָכְנְדִיק אַין וַיֵּגַּ
אוֹן גַּעַצְיָילָט דָּאָס נָאָלָד אָוִיף דִּינָע בְּעֶרֶג, אָוִיף דִּינָע לְאָגָעָן,
אוֹן דִּיךְ גַּעַשְׁלָוְגָעָן מִיט מִין בְּלִיכְ.

ווי אֲמָאָמָע בֵּים וּוְאָקָאָל האָב אַיךְ דָּעַם פָּאָרְטָאָג דָּעָרְוָאָרָט
מִיט בעַנְקָשָׁאָפָּט אַין מִין יַעֲדָן גְּלִידַ,
אַין יַעֲדָעַ רְגָעַ האָב אַיךְ נִיגְעָרִיךְ אוֹן צָאָרָט
זִיךְ אַלְיַין אַרְיִינְגָּגְלִיט.

אַיךְ האָב גַּעַזְעָן ווי פָּוֹן הַיִּמְלָ האָסְטוֹ אַלְעַ שְׁטָעוֹדוֹ אַוְיסְגָּעָקָעָרטַ,
מִיט אֲבעָזִים זָוֵן פָּוֹנָעָט טָאגְ דִּי אַוְיגְּן אַוְיסְגָּעָרִיבַּן,
אַרְאָפְּגַּעַשְׁלָעָפְּט דָּעַם שְׂוֹאָרָצָן צְוָהָעַק פָּוֹן דָּעַר עָד, —
הָאָב אַיךְ גַּעַטְרָאָכָט: וּוְאָלַט, ווי שְׁטָאָרָק מְעַן קָעָן דִּיךְ לִיבָּן.

הַאָסְטַ אֲפִיעָר אַין אֲ וַיְנַקֵּל הַיִּמְלָ אַגְּעָצָזָןַ,
אוֹן דִּי שְׁאָטָנָס פָּוֹן דָּעַר נָאָכָט מִיט אַים פָּאָרְבָּעָנָט,
מִיט דִין פִּיְיעָר דָּעַם הַיִּמְלָ מִיט דָּעַר עָד גַּעַבְנָדוֹן,
אוֹן פָּוֹן לוֹיטָעָר הַיִּמְלָ אַוְיסְגָּעָגָסַן וּוֹעָנָט.

אַינְמִיטָן ווּעַלְט

ס'איינען בלוייע בימער אין געדיכטן טוי ווי שייפן אומגעשו האמען
און שטיקער ערדר צו דער זון געלעפט,
האָב איך די האָנט מײַנְעַ צענו מען
און אַנגָעָקָוָאָלָן ווֹאָס איך לעָב.

נָאָר קָוִים הָאָט זִיְּד צְוַוְּיָקְלָט הַעֲלָעָר טָאגָן,
הַאָבָן חַוְּבָות זִיְּד פָּוָן בְּלַיְקִידָּת אַוְיסְגָּעְשִׁילָט,
הַאָב איך גַּעַלְיִיגָּט זִיְּמִיט דִּין שִׂיגְקִידָּת אוֹרֶף דָּעָר וּזְאגָן
און גַּעַצְיִילָט, — אַונְגַּעַצְיִילָט, — אַונְגַּעַצְיִילָט:

וּעַלְט — וּי שֵׁין דָו בִּיסְט, —
וּי בְּרִיטָ צְעַפְנָסְט דִּינְעַ אַרְעָםָס,
נָאָר בֵּי דִינְעַ פִּים אַזְוִיפִּיל בְּעֶרֶג מִיטָ מִיסְט
און אוֹרֶף דִין בְּרוֹסְט אַזְוִיפִּיל קְבָרִים.

פָוּן פְּרִיֵּד

איןמיין ווועלט

מיין קינדהייט

ס'האָט מיין מאָמע מיך אָן עופֶה/לעַ אַנטוֹויינֶט —
נִיט גַעַחְאָט מִיט ווֹאָס צּוֹ זַיְגָן,
הָאָב אַיך טַעַג אָונַ נְעַכְתַ גַעֲוַיְינֶט
בֵיזַ קִין טַרְעָן זַיְגָעַן מַעַר נִיט גַעַוָעַן אַיְגָן.

יעַדְעַ שַׂיְסַעַלְעַ גַעַעַכְץ
וּוֹאָס ס'האָט דַי מאָמע אַונְדוֹז גַעַגְעַבָן,
הָאָט זַי פַאֲרוֹויִיסְט מִיט אַ לאָגָן קְרֻעַכְץ
אוֹן מִיט אַ קְלָה אַוִיפַ אִיר לְעַבְן.

זַי הָאָט יַעַדְן פִיצְל בְּרוּיט גַעַמְאָסְטָן אָונַ גַעַוָאַיְגָן,
אַנְשַׁטְאָטַ פְּלִישַׁ גַעַגְעַבָן אַונְדוֹז אַ בִּין,
הָאָבָן מִיר דָעַם בֵין זַי אִיר בְּרוּסְט גַעַזְוִיגָן,
אוֹן גַעַשְׁטִילְט אַיְן זַיְקָפָן הַוְגַעַר דָעַם גַעַוְוִיגָן.

אַיך הָאָב דָוָרָךְ לְאַגְעַן ווַיְנַטְעַדְיקָע נְעַכְת
גַעַהְעַרְטַט מִין מאָמעַס קְלָלוֹת,
זַי הָאָט מִיט שַׁוְעַבְלַטְעַד
גַעַרְופָן אָונַ גַעַטְרִיבָן דָעַם מְלָאָרְ-הַמוֹת.

אוֹן אַיך בֵין אַוִיפַ מיין מאָמעַס בְּרוּסְט
גַעַשְׁלָאָפָן אַזְוִי דָוָרָךְ יַאֲרָן,
אוֹן זַי הָאָט נִיט גַעַוָאָסְט
אוֹ אִירָעַ קְלָלוֹת זַיְגָעַן מִינְעַן זַיְגַלְדְעַד גַעַוָאָרָן.

וּוֹעַן ס'פְלָעַגְט מִיד מיין מאָמע ווּעָרָן
אוֹן דָעַר שְׁלָאָפָךְ פְלָעַגְט אִיר בְאַזְוִיגָן,
פְלָעַג אַיך בְעַטְזָן זַיְקָמִיט טַרְעָן,
זַי זַאָל מִיךְ ווַיְדַעַר מִיט אִירָעַ קְלָלוֹת ווִיגָן

דארע טייטלבוים

די באלאדע פון א פרישן לאבן ברויט

מיר ליגן אויפּוֹן טאפטשאן זאלבע אקט.
פְּרָאַסְט אַיּוֹ אַנְדוּזָעֶר צְדֻעָק.
ס'איּוֹ קִינְעָר נִיט גַּעֲשָׁלָאָפּוֹן נַאֲכָט-נַאֲכָט —
נַאֲכָט לְאַגְּגָעַ הַוְּנָגְעָרִיקָע טָעָג.

ס'טאָגָט. אַ פְּאָדִים זָוֵן גַּנְבָּעֶט זַיךְ אַיּוֹן הוּוֵי אַרְיָין,
בָּאַלְיִיכְט דָּעֶר מַאֲמָעָס פְּנִים, אַירְעַ טִיפּּע קָאָרְבָּן.
ס'טְרָאָכָט דִּי מַאֲמָאָ, וּוֹאָס וּוּעָט זַיְוִין?
וּוּעָר וּוּעָט הַיִּינְטָ פָּוֹן הַוְּנָגְעָר שְׂטָאָרְבָּן?

די מַאֲמָע אַיּוֹ לְאַגְּגָעָוּן אַוְּפָגָעַשְׁטָאָגָעָן,
זַי דְּצָאָגָט אָוֵן בָּעֶט רְחָמִים בֵּי דִי אַבָּות,
זַיְוִין זַיְוִין אַיּוֹן אַונְדוֹן דָּעֶרְמָאָגָעָן,
אוֹן נִיט דָּעֶרְלָאָוֹן צַו אַונְדוּזָעֶר טִיר דָעַם מְלָאָרְהָמוֹת.

ס'עָפָנְט דִּי מַאֲמָע דִּי לְאַדְנָס אָוֹן קוּקָט אַיּוֹן גָּאָס אַרְוִיס.
אַירְעַ אַוְיָגָן רִיסְיָסְן אַוְיָף דָּעֶר שְׁכָנָה/סְשִׁפְּיָכְלָעָר מָעָל —
אוֹן אַנְגָּעַשְׁטָאָפָטָע אַונְדוּזָעֶר שְׁכָנָה; פּוֹל כְּלִ-טּוֹב אַיּוֹן הוּוֹן.
נַאֲכָט זַיְוִין אַרְיִמְאָן אַרְיִבְּעָרְגָּיָן אַיּוֹן שְׁוּעָל.

זַי הַאֲטָט דָּעֶר מַאֲמָעָס צִירָגָן אַוְּסָגָעָנָאָרט.
פְּרוּם בִּים דִּינְגָעָן זַיךְ מִיטָּן אַוְּבִּיעָרְשָׁתָן גַּעֲרָעָת.
נַאֲכָט יַעֲדָעָר קְנִיעָזְיָךְ שְׁטִילָלָן פָּוֹן הוּוֹן אַרוּסָגָעָשָׁרָט —
פָּאָר אַלְאָבָן בְּרוּיט גַּעֲלָאָזָט אַונְדוֹן אַנְגָּעָן אַבָּעָט.

שְׁוִין אַלְץ פְּאַדְקוּיֶּפֶט, טְרָאָכָט דִּי מַאֲמָע בִּים טִיש אַנְגָּעָבוֹגָן,
אוֹן וּוְאַרְפָּט אַיּוֹן פּוֹסְטָעָ וּוְינְקָלָעָן יַאֲוָשְׁ/דִּיקָע בְּלִיקָן.
עַס שְׁנִידִיט אַיּוֹר אַוְיָעָר דָּאָס קְרָעָבָצָן פָּוֹן אַגּוּסְ/דִּיקָקָיָה
אוֹן אַ קוֹזָאָל טְוּרְיוֹן גִּסְטָ פָּוֹן אַירְעַ אַיְגָן:

אינטימיטן ווועלט

ניטא מיט וואס דאס קראאנקע קינד דערקווינן,
ווערט די מאמע שטיף און לוייפט אויף גיך פון שטוב איזויס.
מייט שטילע טרייט צו דער שכנהס טיר זיך צוגענשארט,
געוארט, געוארט —

בייז געשטעגן שטונגעערה אויז די שכנה שרה-ביבילע,
אויז די מאמע פליקן אריין צו איר אין הויז, אַ בָּאָפְּ גַּעֲטָאָן
אַ לאָבָּן בָּרוּוּת אִין אִיר פָּאָטְשִׁילְעַ
אויז ווי אַ זְוִינְגַּט פָּאָרְשְׂוֹאַזְדָּן.

אויז אויז די מאמע האט אַרְיִינְגְּעֶבְּרָאַכְּט
דעט פרישן לאָבָּן בָּרוּוּת אִין הויז,
אויז געוארן פרילעך.

קריכן צלע פון די בעטן אַרְוּוִיס,
יעצט מען זיך אַרְוּם דעם אלטען טיש
אויז מען גלאצט אויפֿן גְּרוּוּסְן וְאַוְנְדָּעָר,
אויז מען שלינגעט אִים מיט די אויגן —
פון הַנְּגַעַדְפִּיבָּעָר אַנְגַּעַצְוָנְדָן.

מען ווארט — מען ווארט. סְטְרִינְקֶט דאס פְּנִים אויס דאס גאנצע בלוט.
די מאמע היה קיינעם זאל בייס טיש ניט פעלן,
ז' בעטט אין אַירע הענט דעם פרישן לאָבָּן בָּרוּוּת,
אויז שנידיט אִים אויף אַכְּט גְּלִיכְעַטְלִין,
אויגן מעסטן.

געדרים קראאמפֿן, געדערים בייסן, געדערים ריידן.
— אַט גִּיבֵּן זַי דעם בויך אַ שְׁפָאָר,
ווי אַ סְטָאָדָעַ קִי צו דער טיר פון שטאל זיך רייסן,
דערפֿילְנְדִיק גַּעֲפָאָר.

דערען טויטלבויים

און נאכדרעם —
די נאכמע ווי אין שבעה זיצט —
א טרויער אויף איר פנים הענטט, ווי צענער פוד געוויכט.

זיזצט ביים טיש א שטילע,
קוקט פרום אין טויטש-חומש אריין.
ס'מודמלען אירע ליפע און זיך א חפילה
און די אויגן פרעגן; וואס ווועט זיין?
וואס ווועט וויטער זיין?

אַינְמִיטָן וּוּנְלָט

דָּעֵר קָאָרִידָּאָר

ס' האט מיין מאמע מיך געלערנט
כ' זאל פרום און גלויביך זיין,
זיין הייליקן גאנמען ניט פארישעמען,
וועל איך אין גראען גלייך ווי זי אַריין.

און געלערנט האט מיין מאמע מיך אווי:
קיינמאָל זאלסחוּ, קינד מײַנס, זיין פארשיט,
ביסט געבעאָרֶן אָ זינדייקָעָ פרוי,
און דערצָו נאָך בַּיִּ אַרְימְעַלְּיטָ.

ס' אייז אָ מענטש גָּאָר ניט קיין פֿאָרְגָּעָם,
און אָ פרוי אָ גַּאֲרְנוּשָׁט מִיט אָ נִישָׁמָה,
הַאלְּטִיזְּשָׁע דִּין צְעוֹדִיטִיקָט הָאָרֶץ אַין קָלָעָם,
און די טְרָעָרָן בִּזְוֹן קָבָר גַּי אָן וּוִישָׁ.

געדענָק אוֹ פָּרוּם זַיִן אָיִז אָ מעַלְתָּה,
זַעַטְקָ מִיט מְצֻוֹתָ דִּין זַינְדִּיקָעָ וּלְלָעָ,
בִּיסְט דָּא בְּלוֹזָן אָוִיף אָ וּוַיְילָע —
נאָ דִיד אָ גְּרָאָשָׂן פָּאָר דָּעֵר גַּאנְצָעָר וּוּלְטָ.

אָ אַיְדִּיש קִינְד דָּאָרָף זַיִן אָ צְנִיעָה, —
נִיט טְרָאָכְטָן פָּוּן קִינְד זַיִן, —
אוֹאָפְצָו שְׁטוּנְדִּיק דָּאָלָט די וּוּעָס:
וּואָס מַעַן זַעַט נִיט, וּוַיְלָע מַעַן נִיט, מִין קִינְד.

נִיט אַיְנְמָאָל וּזַעַט דָּעֵר שְׁטוּן דִּיר דָּעָם וּוְעָג פֿאָרְשְׁטָעָלָן
און דִּיְצָן דִּיך מִיט זַיְדָנָס אָן מִיט גַּאֲלָה,
גָּאָר וּוָס עַס זַאל פָּוּן דָּעָם זַיך דִּיר פֿאָרְזְּוּלָן
געדענָק, אָן מִיט אִיר לְעַבּוֹן האָט חָוה פָּאָר אָן עַפְעָלָע בְּאַצְּאָלָט.

דארע טויטלבוים

אויב ס'אייז ליאזן דיר, מײַן קיינד, באשערט,
אייז עס אין די ביכער אָנגעַ/חֲתָמַעַט אויבן:
מסתמא ביסטו, קיינד מיינס, מעדר ניט ווערט —
אויך דענסטמאָל זאלסט ניט אָנווערט דעם גלייבן.

ווען ס'וועט ניט זיין אין הויז קיינד ברעלקן ברויזט,
און ס'וועלן דיבנע קינגדער ציטערן פון הונגער און פון קעלט,
געדענק, אויך דאָב אויך געלעבט אַין דוחות אָון אַין גויט, —
דערפֿאָר וועלן מיר דאָך האָבוּ יונט וועלט.

מעגן זיך די גברילם גיסן גאלד אַין האָלדָן,
מעגן זיי זיך אַנטאָן אלע פֿאָרגענִיגְבָּס,
וועלן זיי מיטן פֿלייש אַון מיטן שמאַלֵּז
ניט גלייך מיט אָונְדוֹ אַין קְבָּר לְגַזְזָן?

דעם גאנְגִיד אַיז ערְגָּעָר נאָך פון אָונְדוֹ —
האט דער מלְאָך-המוֹת אַיְינָעַם כָּאַטְשָׁ פון זַי גַּעַשְׁוִינְטָן?
אָון אָוֶן עַד לְיעַבְּטָן וּי אַ קִּיסְטָר — שְׁטָאָרְבָּטָן דער דעַן נִיט וּי אַ הַגְּטָן?
מיר, מײַן קיינד, זִינְגַּעַן שְׁוֹין צָום קְבָּר צּוֹגְעָוָאַינְטָן.

אָזְויַהַה אַט מײַן מַאֲמָעַ יַאֲרַנְאָךְ-יַאֲרָאָךְ
אין מיר אַרְיִינְגָּעַ/טְעַנְּהָהָה:
“די וועלט, מײַן קיינד, אַיז בלויוֹ דער קָאַרְיִידָאָר
צַוְּ יַעֲנָעָר וועלט — יַעֲנָעָר אַיז דִּינְגָּעָן.”

יאָר מיט יַאֲרַהַה אָבָּן מִינְגַּעַן גְּלִידָעָר אַוְיסְגָּעָטָאָקָט
און אַ פְּרִילְינְגָּאָוִיךְ מײַן לִיבָּאָגְעָטָאָן אַ הַעַלְן,
און מיט יַעֲדָן טָאגְּ אַיז דער “קָאַרְיִידָאָר” אלְץָ מַעְרָעָר מִיר גַּעַפְעָלָן.

אינטימיטן ווועלאט

ס' האבן אין קאָפַ געַדאנקען זיך געַנומען שלאָגן, —
בֵּין אִין דֵי נְעַכְתָּ מִיט בְּכָעֵר אוֹיפֶן בְּוַידָּעָם אֲפְגַּעַלעַגָּן.
בֵּין צַו לְעַנְגַּעַן אַוִּיף מֵיִן מַול גַּעֲקוּמָעָן זיך באַקָּלָאָגן, —
אוֹן בֵּי אִים אָן עַזָּה פְּרִיעָגָן.

ס' האבן יַאֲרֹן מִיךְ גַּעֲפָרָעָמֶט אוֹן גַּעַשְׁנִיצָט,
ס' האָט דַּעַר דְּלוֹת מִיךְ גַּעֲמָסְטוּרָט אוֹן גַּעַשְׁמָאָרָקָט: —
אוֹן לְעַבְנָן מִיר אַוִּיף אַ בְּעַנְקָל הַיִּינְטָמִינְט מֵיִן מַאֲמָע זִיכְטָ
אוֹן אַיךְ קְנַעַל מִיט אַיר פְּרָשָׂה קָאָרֶל מַאָרָקָס.

דָּאָרָע טִיטְלְבּוֹיִם

זִיבֵּן רְוִיטְעַ רְוִיזָּן

זִיבֵּן רְוִיטְעַ רְוִיזָּן פָּוּן מִין גָּאָרְטָן האָסְטוֹ אֲוִיסְגָּעֶרְיסָון
(זִיבֵּן רְוִיטְעַ רְוִיזָּן אֵין מִינְגַּע טְוַיְאִיקָּעַ פֿרִימְאַרְגְּנָס יְעַדְן טָאג גַּעַבָּאָדוֹן)
עַס קְלָאָגָט זִיךְ נִיטְ דִּין וּוַיְרְדָּעַ, עַס בִּיסְטַ נִיטְ דִּין גַּעְוִיסָּן,
וּוֹעֵן עַס וּוַיְנַטְ מִין גָּאָרְטָן אוּפָן שָׁאָדוֹן.

עַס פְּאָרְגָּעָמָט דִּין אֲוִיעָרְ נִיטְ דֻּעַם צָעַר פָּוּן בְּלִיכְנְדִיקָּעַ בְּלִיאָוָגָג
פָּוּן מִינְגַּע יְנַגְּעַ אֲוִיסְגָּעֶלְקָטָעַ קוּוִוִּיטָן.
וְאָס מִינְגַּע דִּינְגַּע דִּידְ פָּוּן גּוֹטְסְקִיטְ אָוֹן בְּאָצְיאָוָגָג
קְעָגָן דִּי זִיבֵּן קְבָּרִים, וְאָס דַּו האָסְטַ גּוֹלָאָוָט אֲוִיךְ מִינְגַּע גָּאָרְטָן-בִּיטָּן.

זִיבֵּן רְוִיטְעַ רְוִיזָּן אֵין אֲ קְעַלְעַר אֵין אֲ פִינְצְטָעָרְן פְּאַרְשְׁלָאָסָן.
זִיבֵּן רְוִיטְעַ רְוִיזָּן אֵין דִּיקְוָן חֹוְשָׁךְ פָּוּן דָּעַר נָאָכְט גַּעַטְנוּקָעָן.
מִיטְ פָּעַךְ פָּוּן דִּינְגַּע שְׂוֹאָרְצָעַ טָעַג זִיעָרְ צָאָרְטְקִיטְ אֲפָגָעָגָסָן
אוֹן זִיעָרְ שְׁמַעְקָעְדִּיקָּוָן וּוֹיְן מִיטְ מְהֻבָּרְ דִּיקָּוָן דּוֹרְשָׁתְ גַּעַטְרוֹנְקָעָן.

אוֹן וּוֹעֵן עַס זִינְגַּעַן בְּלִעְטָלָעַ טְרוֹקָעָנָעַ אֲוִיךְ דִּינְגַּע הַעַנְטָעַ גַּעַפְאָלוֹן —
דִּין בְּלִעְכָּבָנָעַ צָאָרְטְקִיטְ צָוְ פְּרָחְבִּירְן גַּלְעָלָטָן —
וּוֹיְ זִי וּוֹאָלָטָן בְּעַטְוֹן דָּוְרָךְ דִּי פִינְגָעְרְ אֲטָשְׁ-דִּינְגַּע פְּעַדְים שְׁטָרָאָלוֹן —
הָאָסְטוֹ מִיטְ גּוֹוָאָגְטְקִיטְ פָּוּן קִינְדְּעָרְישָׁן נִיגְיָירְ זִי גּוֹמוֹזָטְ צְעַטְרָעָטָן.

שְׁטִי אֵיךְ אֵין מִין גָּאָרְטָן אוֹן אֵיךְ צִילְ:
צִילְ דִּי רְוִיזָּן, צִילְ דִּי בִּיטָּן, צִילְ דִּי קְבָּרִים, צִילְ דִּי טָעַג
לְעַבְ אֵיךְ וּוֹידָעְ אַבְיָעְרְ מִיטְ יְעַדְעַר אֲפָגָעְהַאָקְטָעַ טְיַיְלָן
וּוֹיְ אֵין יְעַדְעַר רְגָעְ אֲ לְאָגְנוּיְילִיקָּעַ יְאָרְחָוּנְדָעָרָטְ אֵינוֹ אָוּעָקָן.

נָאָרְ עַס בְּלִיעָן אֵין מִין גָּאָרְטָן נִיעָע, יְנַגְּעַ רְוִיזָּן, וְאָס וּוַיְלָן נִיטְ וּוַיסָּן
פָּוּן גַּעְוִוִּין,
כְּאָטָשְׁ עַס שְׁטָעָקָן פָּוּן אֲ בִּיטְ זִיבֵּן שְׁטָאָמָעָן מִיטְ אֲפָגָעְהַאָקְטָעַ קְעַפְּ,
אוֹן סְדָאָכָט זִיךְ, אוֹ זִי וּוֹעֵלָן שְׂוִין דָא אַיְבִּיךְ אֲזִוי שְׁטִיָּן, —
וּוֹיְ בִּי אֲנָפָגָעְבָּרְעָנָטָן הוֹיְן דִּי אַיְבָּעְגָּעְבָּלְבָּעָטָן טְרָעָפְ.

אַינְמִיטָן ווּעֶלֶת

זיבן טרעפֿ — וואס פירן אין ערצעז ניט,
זיבן יאָר פֿאָרְבְּלָאָנְדְּשָׁעַטָּע, פֿאָרְלָאָרְעָנָע אין לְעָבָן.
זיבן רוויזן, וואס האבן בלוייז צוֹלִיב דעם טוּיט גּוּבְּלִיט —
און דער ווּעֶלֶת גָּאוּנִישֶׁט גּוּגְעָבָן.

זאלַן מִינְגָּע זיבן רוויזן אין דִּינְגָּע הַעֲנֵט
צָאנְקָעָן ווי לִיכְטָפָּר דִּינְגָּע אַוְיגָן,
און דִּיר בָּאַלְיִיכְטָן דִּי מַעֲכָט פָּוָן דִּי אַיְזָעָרְבָּע ווּנְגָּט
צְוִיְשָׁן דִּיר אָוָן מִין גָּאוֹרְטָן, וְחָאוּ אִיךְ בְּלִי אַוְיפְּדָאָסְנִי —
צְוִיְשָׁן רוויזן אָוָן רַעֲנָנְבּוּיָּגָן.

דארען טיטולבוים

מִין הַיּוֹם

מיין הימים — אָקָעלָעֶר אֵין דָעֶר עֲדָ —
אָשִׁיף — וְהֵא אֵינוֹ שְׂוִין לְאָגָן גְּעוֹנְקָעָן,
שְׂוִיבָן — אוּגָן אֵין פְּנִימָעֶר בָּאוֹאָקָסָן מִיטָּ גַּעֲדִיכְטָעֶ בָּעָרָד.

מיין צִימָעֶר — פּוֹל מִיטָּ בִּיכְעָר,
מיינָעַ בִּיכְעָר — פּוֹל מִיטָּ מעַנְטָשָׁן,
סְוִוִּינָטַן שְׂוִישְׁפִּילָעֶר אוּיפָ אָקְלִינָעֶר בִּינָעַ —
וּעֲמָעָן אִיךְ וּוַילְ שְׁילָטָן אָונָ וּוּעֲמָעָן בִּעְנָטָשָׁן.

מייקָלָאנְדוּשָׁעָלָא אָונָ מַאְטָלְ-פִּיסִּיָּה,
פִּישָׁקָעַ — צְוִוִּישָׁן פְּרָשְׁקִינָעַ אָונָ טָאנְטָרָן,
סְקִילִינָעַ מַעֲנְטָשָׁעָלָא — צְוִוִּישָׁן דִּי נָאָרַן גְּרוֹוִיסָעַ —
וּוּעָלָטַ-בָּאָפְּרִיָּעֶר — צְוִוִּישָׁן פִּינְצָטָעָרַעַ שְׂוֹאָרְצִיאָרָן.

סְעַנְדָּעָלַד דִּי אִידָּעָנָעַ דְּרָעָמָלַט אוּיפָ בְּגִימָינָס פְּלִיצָעַ,
בְּאַגְּנָעַ שְׂוִיגָט — נָאָרַטְבָּה פְּאָלַפְּיָעַר אָונָ פָּאָר וּוּאָסָעַ רָעָדָט,
עַסְרָעָדָט אָונָ וּוִינָטָן אָונָ זִינָטָן דִּי וּוּלָטָן פָּוֹן גַּעֲטָשָׁקָעָצִיָּת בֵּין
הַאֲקָנְקִיָּצָן —
פָּוֹן דָעֶר נַזְרָתִ-שְׁטָאָל בֵּין אַשִּׁיסָּה דָרְיִ שְׁטָעָט.

מיין עַנְגָעַ הַיּוֹם אֵינוֹ — אָ גַעֲנִיאָלָעַד קָאָרְבָּנוֹאָל
פָּוֹן טְרוּיְמָעַד אָונָ טְרוּיְמָעַד אָונָ טְרוּיְמָעַד אוּיפָ אָקְנָסָטִיְאָרִיךְ.
אוּיפָ דָעֶר שְׁאָפָעַ שְׁטִיָּת אָונָ מַאְלָט עַס מַאְרָק שְׁאָגָאָל,
אָונָ אִיבָעָר דִּי קָאָרְגָיָן שְׁפָאָצָרָט דִּין וּוּיְטָעָבָקָעָר אִיךְ.

איינטן ווועלט

עס ציון זיך ווי סמאלע שטייקער אינדעראָוּאַן

עס ציון זיך ווי סמאלע שטייקער אינדעראָוּאַן,
עס קריין זיך ווי זשאָבעס צענפֿאַלטנע שעה'ן,
יעד עמיינוט — אַ שפֿענְדֵּל פֿון אָן אלטן שטול אַפְּגַּעַבְּרָאַן
פֿאַלְט ווי אַ טוֹיטָע פֿליַּג אוֹיף מִין קָאַלְעַנְדָּאָר דָּעַם גַּראָעַן.

טעג — שוואָרצע שווות אוֹיף אַ וויסער מצבה
טִיְּטַלְעַן ווי פֿינְגֶּעֶר אוֹיף אַ יונְגֶּן בְּרָאָך
בַּיִּ אַ פֿרִיש פֿאַרְשָׁאַטְעָנָעָם קָבָר,
און ווועקָן דָּעַר שבְּתִים' לאָז בְּגַרְאַבְּנוּעָר וואָר.

אַיך האָב בַּיִּם נַעֲכְּטוּן בְּלוֹיזָן מִין אָמָרוּ גַּעַנְומָעָן
און דָּעַר הִינְנָט האָט מִיר בְּלוֹיז אָומָעָט גַּעַרְאָכָט,
וּזְאָרִיט אַיך, אַז דָּעַר מַעֲרָגָן זָאָל קָוְמָעָן
און אוּסְזּוּיגָן דָּעַם טִינְטָט פֿון מִין לאָנְגֶּעֶר נָאָכָט.

דערען טיטלבוים

מִינָס אַפְעָם

(פֿוֹן אָנוּ אַלְטָעָר מַוִּיד)

מיין שאפע, מיין פראסטער, קבצ'סקער גֶּזְעָדָן.
אויף דער שנעל-בָּאוּן פֿוֹן צִיִּת צְחָאמָעָן גַּעֲפָאָרָן,
הָאָבוֹן יָאָרָן גַּעֲשָׂאָרָן אָנוּ פָּאָרְשָׁאָרָן אָנוּבָּן בִּינְן,
בֵּיז מִיר זִיְתָעָן וּוְיָזְקָנִים, פָּאָרְעָנְדָעָרָט גַּעֲוָאָרָן.

אַיְד זִיְדָעָנָעָה הוִית אַיְזָמִיט מִידָּעָ פָּאָרְגָּאָכָּט בַּאַדְעָקָט,
דֵּי דָּאָזְעוֹעָץ קְוִוִּיטָן קְוִיְּסִיקִים וּזְאָסָמָעָן זַעַט,
דֵּי קְוִוִּיטָן הָאָבוֹן לִיְדִיקָּעָ יָאָרָן פָּאָרְמָעָקָט,
פְּרִילִינְגָּט גָּאָרָ בְּלוֹיוֹן אָיְדָעָ צְשָׁפָאָלְטָעָנָעָ גַּעַט.

אַיְר פְּלִיאַצְעָ מִיט הַוִּיקָּעָרָס, אַיְר בּוֹךְ פּוֹל מִיט גַּרְיבָּעָר,
נִיטָּא מַעַרְקִין גְּלִידָן וּזְאָסָמָעָנָט אָיְזָן.
קוֹק אַיְךְ פֿוֹן הַוִּיקָּעָר צֹ הַוִּיקָּעָר אַרְיבָּעָר:
דָּא לִיגָּן בְּאָנְגָּאָבָּן מִינָּעָ שְׁבָתִים אָנוּ זַוְּנִיקִים.

אַיְךְ שְׁטוֹיִ פָּאָר דַּעַר שאפע, אַיְן אַלְטָעָ פָּאָרְגָּעָסְעָנָעָ מַוִּיד,
פֿוֹן לְעָבָן פָּאָרְצָעָן,
מִיט יְוָגָנְטָאַיְלּוּעָס צַעֲקְנִיטְשָׁטָן אָנוּ פָּאָרְגָּוּוּטָן,
אָנוּ זַוְּדָעָם אַמְּאָלָן, וּוֹעֵן יְוָגָן זִינְגָּן מִיד בִּידָעָ גַּעֲוָעָן.

אַיְן קוֹק, אָנוּ אַיְךְ זַוְּדָעָן צַעֲפְּלִיוּכְּעָטָן פְּלוֹשָׁן,
פֿוֹן אַמְּאָלָן, מיִין לִיבָּנָס אַ וּוֹאָרְעָמָעָן בְּלִיקָן.
אַיְךְ זַוְּדָעָן זִין הַיִּסְן פָּאָרְשִׁיכְּרָטָן קוֹשָׁן
אָנוּ דָעָם מְוּרִים פֿוֹן מיִין מִידָלָשָׁן גְּלִיקָן.

אין מירן וועלט

נאר מײַן טְרוּוַיְעָדִיקָע סָפָע הָעֶרֶת נִיט מִינֵּעַ רַיִד,
זֵי האָלָט בְּלוֹיזַן באָגָרָאָבָן דָּעַם צָעַר פֿוֹן צָעַברָאָכָעָנָע פְּלִיגָּל,
כָּאָטָש זֵי אַלְיַין אָיז נִיט דָּאָס וּוָסָם יוּנְגָעָרְהִיט —
נָאָר זֵי זָעַט נִיט וּוָסָם אִיךְ עַז אִין שְׁפִיגָּל.

מִינֵּן סָפָע, מִינֵּן פְּרָאַסְטוּר קְבָצָנִי/סְקָעָר גּוֹדְעָן.
אוּף דָּעַר שְׁגָעַל-בָּאָן פֿוֹן צִיְּמָעָן גַּעֲפָאָרָן,
הָאָבָן יָאָרָן גַּעֲשָׂאָרָן אוֹן פְּאָרְשָׁאָרָן אָונְדוֹן בִּידָּן,
בֵּין מִיד זִינְעָן וּוִי זְקָנִים, פְּאָרְעָנְדָעָרָט גַּעֲוָאָרָן.

דערען טיטלבוים

די זון אין מיין שפיגל

זון — א ים-טאג אין דרייסן.
הימל — וועש אויף דער זון צעהאנגען —
ווארפֿן פֿאָרְסְטְּרִיגַעַס אויף דער ערֵד —
שטרָאַלְן — —

נאר אין מיין צימער איז קיין זון ניטאָ.
אייביך שלאָפט אויף מײַנע ווענט די נאָכָט.
ווײַ אַ וואָלְקָן אַיז דִּי סְטְּעַלְיעַ גּוֹאָ.
און אַיך בֵּין אַ מענטשׂ, ווֹאָס אַין דער פֿינְצְטָעַד וּוֹאָכָט.

דורך מיין שאָטְנִיךְ פֿעַנְצְּטָעַר קוֹק אַיךְ אָרוֹיס —
אַ סְּאַלְדָּאַט פֿוֹן אַ פֿאָרְשְׁאַטְּעָנוּם גּוֹאָבָן.
אין אלָעַ פֿעַנְצְּטָעַר קְלָאָפְּט דִּי זון מִיט אִיר גּאָלְדָּעָנוּם פּוַיסְטָן.
נָאָר מִינְיָנוּם גִּיטַּת זִי פֿאָרְבַּי, וּי אַ פֿאָרְמָאַכְּטָן לְאָדוֹן.

היינט אַיז דִּי זון פֿאָרְבִּינְגְּעַנְגְּעַן
און גּעוֹזָרְפֿן מִיד אַ בְּלִיךְ אַ קָּלְנוֹן,
הָאָב אַיךְ אַין שְׁפִיגֶל זִי גּעַפְּאַגְּעָן
און דָּאָרְט אַיךְ שְׁטַעַנְדִּיק זִי גּעוֹזָלְט פֿאָרְדָּאַלְטָן.

טָאנְצָט דִּי זון אויף מִינְיָע בִּילְדָּעַ,
אויף דער סְטְּעַלְיעַ, אוּפִין דִּילְ,
און אַיךְ ווּער גּעוֹדְלִיךְ קָעֵר אַון מִילְדָּעַ
פֿוֹן דער שְׁטִיפְּעַרְישָׂעַר שְׁפִיגֶל-שְׁפִילַ.

דוּיִ אַיךְ פֿלְיוּסְיָקָעַר דָּעַם שְׁפִיגֶל הַיּוֹ-צָרְדִּיק
און פֿאָרְלוֹיכְט מִין קָעַלְדִּיזְזָוִוִּין —
שְׁפִינְגָּט זִי אָוָם אויף יְעַדְן כּוֹמְשָׁטָן אַגְּטִיקַ,
בִּינוֹ זִי רָוְקַט וִיךְ פֿוֹן מיין שְׁפִיגֶל פֿאָרְט אָרוֹיס.

אַינְמִירֶן וּוּנְלֶט

און אויך בעט זיך שטומ: גיט אייל,
געצ'ילטע רגעס' ביסטו דא אין יארן.
בליבך דא, בליבך אַ וויל —
ביז אוייף די ווענט וועט ווערן דיפֿ וואן גאנס' פעלד מיט קאָרֶן.

ביז פֿאָרטנעריס הונגעריקער געגערדֵיינֶג
וועט פֿון דער וְאנְטְ אַראָפּ,
אויף רענואָרֶס גָּרטָן טָאָן אַ שְׁפָרוֹנָג
און אַיסְרִיסְן דעם פֿעלְד גְּרִינְעָם באָבּ

נאָר די זוֹן האָט בִּיט גַּעהָעַט.
זִי אַיְזָ אַויְף דַּעֲכָעָר, אַיבָּעָד גָּסָן, אַגְּטָלָאָפּן,
און דער שְׁפִיגָּל אַיְזָ גַּעוֹאָר אַיבָּעָרְגָּעָקָעָרְטָן,
און אַיך, צוֹאָמָעָן מִיט דָעָר נָאָכָט, בִּין אַיְגָעָשָׁלָאָפּן.

דאָרָע טִיטַלְבּוִים

מֻעָנָד

אויף יעדן טראט, אויף יעדן שפֿאָן —
מאָן.
אַ מַאָס,
אַ וּאָגָן,
אַ מִיקְרָאַסְקָאָפּ,
צִיעָן ס'לְעַצְטָעַ שְׂטִיכָל קְלִיָּד פָּוֹן מֵיר אַרְאָפּ
מעַסְטָן,
וּעֲגָן —
גְּדִילִיט אִינְגִּיטָן גַּאַס צְעַבְּיִיטָן זִיךְ
אוּרְגִּיט גָּאָרְנִישֶׁט.
אוּגָן,
אוּגָן —
טִיפְּעָן, לִידְיקָע טָעָפּ, וּאַס קְוּקוֹן אַרְזִיס
פָּוֹן אַ נִּיטְ-בָּאַהְיִצְטָעַר קִידְרָן,
גַּיְעָן דָּאָר,
בָּעַטְן זִיךְ,
מָאנָעָן,
גְּלַעְטָן
יעַדְן פָּאָלְדָן פָּוֹן מִין קְלִיָּד.
טְרָאָגָן וּאַ טְשַׁעַק בִּיכְלָל, דִּיעַר קָאַלְעַנְדָּאָר,
אוֹן צָאָלָן פָּאָר יְעַדְן גְּרָאַשְׁנְדִיקָן אַפְּדָאָכָט
מִיט טָעָג,
מִיט יָאָרָן,
אוֹן יָאָגָן נָאָר יְעַדְעַ רָגָע וּאַס גִּיטָן פָּוֹן זִיךְ אַוּעָק,
אוֹן שְׁפִילָן זִיךְ מִיט דָעַד צִיְיט,
וּאַ אַ קָּאָצָן מִיט אִיר אַיְגַעְנָעָם
עַק.

אַנְמִיטָן ווּעַלְת

הַוּגֶעֶר

מאן — הַוּגֶעֶר־אַטְאַמְּאָן:

בויסט אַין מֵינַע אֹוֵיגַן דִּינַע פֿאַרטָן,

שְׁפְּרִינְגְּסֶט אַרוֹיף אֹוֵיף יַעֲדָעַר לוּיְפְּנֵידִיקָעַד בָּאָן,
אוֹן דִּין לְעַבְן טַאַשְׁיַרְסֶט, זַוְיַּא צִיגְּנַעַרְדִּין אַ טַּאַלְיַע קַאַרטָן.

מייט דִּינַע אֹוֵיגַן רִיסְטַט מִיךְ אֹוֵיף,

וּוי זַיְן זָאַל אַיךְ אַ פֿאַרְפְּאַקְטָעַר טַשְׁעַמְאַדְאָן
פֿאַרְגְּנַעַסְן עַדְגָּעַץ אַין אַ וּוּנְקָל פָּוָן אַ הוּוִף,

אוֹן זַוְכָּסֶט, צַי סְ'אַיז אַין מִיר אַ שְׁלִיטַל צַו דִּין לִיְדִיקִיט פֿאַרטָן.

דוּ מַעַסְט אַין ווּעַגְסֶט אַין טַוְסַט מִיךְ אֹוִיס

אַין מִיכְטָן גַּסְסָם, אֹוֵיף יַעֲדָן רַאְגָּא,

וּוי זַיְן זָאַל אַיךְ אַ פֿעַקְלָעַן אַין דוּ אַ הַוּגֶעֶרְיַקָּע מַוִּין
וּוָאָס לִיגְט פֿאַרְשְׁפְּאָרְט אַ גַּאנְצָן טַאַג.

דאָרָע טִיטַלְבּוֹים

דִּין לִיבָּע

—————
אַ הוֵּן

„מעבלירטע צימערן“ — אַ שמייכל די גרויס.
אַ „שְׁכַנּוֹן“ אַרוֹסֶם, אַ „שְׁכַנּוֹן“ אַריַין —
אַבִּי דָּס „הַוֵּן“ זָאַל נִיטַּלְיַיךְ זַיִן.

אינטימיטן ווועלט

איך האב היינט אומזיסט געוווארט אויף דיר

איך האב היינט א גאנצן טאג אויף דיר געוווארט,
געמיגינט וווסט קומען היינט צו מיר.
וועי א דאמבע האט געללאפט מיין דארץ
ביי יעדן שארד פון מיין טיר.

וועי א שאטן דעם זייןער געהית —
עס זאלן די זייןערס ניט בליבן שטיין.
אין יעדן אטעם געהרט טרייט,
אויף יעדער וואנט געוזן דיך גיין.

איך האב היינט א גאנצן טאג פון דיר געטראכט,
וועי מיר האבן זיך אין שטודעמדיקן ים באגענטט,
עס האט א וואסער-בררג דיך צו מיר געטראכט —
און איך האב א טרערזים געטראגן דיר אנטקעגן.

איך בין לאנג א פאָרטוּרִיְמַטָּע אויף מיין שטול געזעטען,
און דו האסט א פֿאָרְלִיבְּטָעָרָפָן דער וואנט אויף מיר געקובט,
ביז' ב' האב אין זייןער און אין זיך פֿאָרגעַסָּן
און ניט בעמערכט, ווי דער טאג האט זיך פון מיין הויז אַרְיוַיסְגַּעַרְוָקָט.

ס' האט מיין בענקשאפט דעם זייןער אַטְגַּעַשְׁטָעַלְטָן,
און מיט דיר בין איך פון וואנט צו וואנט געללאפט,
מייטן ערְדְּקָוְגָּל, מיט דער זוּן, מיט דער וועלט,
ביז' איך בין אויף מיינע טריימען אַיְנְגַּעַשְׁלָאָפָן.

דָּאָרָע טִיְּטַלְבּוֹת

טְרוֹיָמָעָן

ס'האט יעדער אינער ליב צו טרוימען,
און פארן אויף א בליקוּרבָּאוּן,
ס'אייז א טריום — א רויך פון קוימען,
און א רויך — א סימן או ערצעץ אייז א פיערל פאראן.

ברענט א פיערל, ושרעט זיך דורך יארן,
און דער רויך דער וועלבער — גרווי,
ס'ויסט קינער ניט צי טרייבן פלאמען שטאלענע מאטאָרָן,
צי ברענט א פיערל גלאָט אוווי.

אלע רויכן ציען זיך צו הייכן,
אלע האבן זיי דעם וועלבן ציל,
נאָר דעם הימל קען קייז רויך ניט גרייכן,
וואָן ס'גיט זיך ווינט מיט אים א שפֿיל.

וואָיל אייז דעם וועמענט טריום אייז נאָר א צייכן,
צו נײַע סטאנציעס, נײַע האָפָּן,
וואָס העלפן זיגן, העלפן גרייכן,—
פון טריום א זואָר באַשאָפָּן.

ס'האט יעדער אינער ליב צו טרוימען,
און פארן אויף א בליקוּרבָּאוּן,
און באָטש א טריום אייז א רויך פון קוימען,
אייז א רויך א סימן או ערצעץ אייז א פיערל פאראן.

איןמיטן ווועלט

מיין געבורטסטאג

ס' האט דער ציטער פון דער עריך מיר נאך אַיאָר
פון מיין רײַפֿן קאָפּ אַראָפְּגָּעָבְּלָאָזּוֹן, —
כ' האָבּ נאָך אַיִּין צָאָפְּלִידִיקָה, יונְגָן אַיאָר
וּוּ אַ זְילְבָּדְרְפִּישָׁל צְרוּרִיךְ אַיִּין יִם אַראָפְּגָּעָלָאָזּוֹן.

און אַיך שטיַּי אַ דּוֹרְשְׁטִיקָע בֵּים בְּרָעָגּ פָּוּן לְעָבָן
איַן זַיְן נַעַץ פָּוּן אַלְטָעּ יַאֲרָן אוַיסְגָּעָשְׁפִּינְט,
גְּדוּרִיטּ דּוּרּ וּוּלְעָטּ אַיְנָגָאנְצָן זַיְךְ צַוְּ גְּעָבָן —
איַן יַעֲדָן פְּלָאָם וּוָאָסּ מִיטָּן פָּאָלָקּ מִיךְ בִּינְדָט.

פָּוּן יַעֲדָן אַיאָר וּוָאָסּ גִּיטּ פָּוּן מִיר אַועָזָק
מאָךְ אַיךְ זַיְךְ אַ שְׂטָאָלְעָנְעָם, אַ פָּעָסְטָן שְׂטִיגָּג.
און בֵּי דָעַם לְעָבָןְסּ בְּרָעָנְעָנְדִּיקָן בְּרָעָגּ
ליַיְגּ אַיךְ-אוּפּ דִּי שְׂטִיגָּן, אַן אַיךְ גְּרִידָה, אַן זַיְגּ.

אַיךְ קְלִיבּ דִּי יַאֲרָן אוּפּ בֵּים לְעָבָןְסּ בְּרָעָגּ
וּוּ אַוְיָףּ אַ שְׁטוּרִיךְ דּוּרּ פִּישְׁעָרּ זַיְנְעָ פִּישָׁ.
אַיךְ זַוְּגִּיאָוִסּ דָעַם וּוַיְיָן פָּוּן מִינְעָ פְּאָרְגָּגְעָנָעּ טָעָגּ
און פְּאָרְגִּירִיטּ אִים פָּאָרּ מִין מְאָרְגְּדִּיקָן טִישָׁ.

מעָן קָעָן דָאָךְ יַעֲדָן טָאגּ אַוְיָףּ רְגָעָסּ אַיְלִיקָעּ צָעְבִּינְן,
נַאָּרּ זַיְ צְעָלְוִיפּוֹן זַיְךְ אַיִּין וּוַיְיָן וּוּגּ אַרְיִין.
און כְּאַטְשָׁ יַעֲדָעּ טָאגּ פְּאָלָט אַרְיִין אַיִּין יִם פָּוּן אַלְעָ צִיטָן —
וּוּטּ עָרּ מְאָרְגּ אַבְּעָדּ מִין בְּאָפְּרִיעָרּ זַיְן.

דאָרָע טִיטַלְבּוִים

ס'אייז מײַן סְטָאָנְצִיעַ דָּא נִיט וּוַיִּיט

איילט זיך, לויפנדיקע באגען,
טראגט מיך אויף די אקסלען פון דער צייט
איבער פריליניגס לויכטנדיקע לאגען —
ס'אייז מײַן סְטָאָנְצִיעַ דָּא נִיט וּוַיִּיט.

טראגט מיך איבער פעלדער, איבער שטומע,
איין אימפֿעדיקו גאלאָפּ.
לויפֿט מיך נאָך דער אומעט —
וואָרָפּט אַים פון דער באָן אַראָפּ.

צְדִירֵיבֶּת מײַן בענקעניש אין די מאָטָאָרָן,
פָּאָרָהִילְכְּט אַיר לִיד מִיט דֻּעָם גַּעֲרוֹישׁ,
און לאָזֶט נִיט מײַן באָגָאַושׂ מִיט יָאָרָן
זִיך קְלָאָגָן אוּפּ דֻּעָם וּועָגָ פָּאָרָאָוָס.

אַיך שְׁפִין פָּוּן פִּינְסְטָע פָּעְדִּים מײַן שִׁקְזָאָל,
אַיך וּוָאַשׁ זַיִּין אַיך דֻּעָם שְׁוֹוִיסָס פָּוּן מִינְיָנָעַ הענט
ברענְגַּט זַיִּין צַו אַ לִיכְטִיקָן וּאַקְזָאָל:
ס'אייז נִמְאָס מִיר צַו וּאוֹגְעָן אַיך דֻּעָר פְּרָעָם.

אַיך וּוָעַל מײַן סְטָאָנְצִיעַ דֻּרְקָעְנָעָן,
כָּאָטְשָׁ אַיך בֵּין דָּאָרָט קִינְמָאָל נִיט גַּעֲוֹעָן.
אַיך וּוָעַל מײַן סְטָאָנְצִיעַ דֻּרְקָעְנָעָן —
וּועָן אַיך וּוָעַל פָּוּן דֻּעְרוֹוִיְתָנָס אַיר דֻּרְזָעָן.

איילט זיך, איילט זיך לויפנדיקע באגען,
טראגט מיך אוּפּ די אַקסְלָעָן פון דער צייט
איבער פריליניגס לויכטנדיקע לאגען —
ס'אייז מײַן סְטָאָנְצִיעַ דָּא נִיט וּוַיִּיט.

אין מיטן ווועטל

אויפֿן שליפֿשטיין

שליפֿ מיך, לעבן, שליפֿ און פורעם,
וויי דער ים ביים ברעג אַ שטיין,
עס טואגט מיך ווילדער שטערעם,
איך בין ים אלין.

צוף מיך, לעבן, טו מיר וויי,
מיין טרער פֿאָרטֿרִיךֿן און פֿאָרְהִילֿ.
אויב דורך שאָרְפֿ-שְׁפֿוֹן מוֹ אַיךְ צוּ מײַן צִיל דערגיין,
אייז מיט זיג מײַן ווֹאנְד פֿאָרוֹוֶיקֿל און פֿאָרְהִילֿ.

ניט פרובֿר מיך איין דיין געץ פֿאָרְשְׁלִינְגְּעָן
און ניט פרובֿר אויף מיר מײַן פֿאָגְצֿעָר בְּרָעָכֿן,
סְׁזַעַט דֵּיר, לעבן, ניט גַּעֲלִינְגְּעָן —
איך בין אַ מענטשׂ, ווֹאָס יְעַדְן טְּרָאַט בְּאָרָעָכֿן.

דורך אַ ווֹעַג אַ קְלָאָרָן
וועסְטוּ מיך, לעבן, פֿירָן.
כְּיוּעַל צִיטַט דורך ווֹיִיטִיךְ לאָזָן שְׁפֿאָרָן,
אַבְּעָר ניט פֿאָרְפּֿרָן.

דָּאָרָע טִיְתְּלָבוֹים

אַנְטוּשְׁטָע

אין אויגן פון מענטשן אנטוישטע
לאפטעט א צעשמיילצענע ליכט —
יעדעך מאג אן איינזאגער שפיז פון א קלוייסטער;
יעדעך פרילינג — אויפן קאלענדאר א פלייד.

דער האיל — א ציך מיט פארוואשענע פלאען,
טריקנט זיך קינמאָל ניט אויס.
זיערע אויגן שטענדיך מעסן, שטענדיך פרעגן,
און קוּקָן ווי ליבּן פון שטייגן אַרוּיס.

פּוֹן פְּרִיד

איינמייטן ווועלט

אַיד בִּין

איך בין ניט אַ בעכער
איין די הענט פון לאנגוויליקע דאמען,
און קיל ניט געשטייפטן וויכקייט אין קאָרטעטן.
איך בין ניט אַ בעכער
וואָס נעמט אין זיך אַריין
דעם שלעכטן, ווי דעם גוטן
וויאָן.

איך בין געלעטען בי מײַן מאָמען
אויף שטרויענע בעטן,
איין מײַן ליב צו וויכקייט ניט געוואָיגט.
און האָט אַ טאג
מיט דריי מאָלצ'יטן מיד באַלוינט,
זינגעַן אויף דער ווֹאָג
פון מיינע טאג
צען לֵידְיקָע געלעגן.
איך האָב געשפריזט
דורך שטעכעדיקע יַאֲרָן
אַ באָרוועסָע.

דאָס האָרֶץ פון דער ערְד מיט מײַן בלוט געמאָסטן.
האָט יעדער דַּאֲרָן
געהייסָן זיך באַצָּאלָן.
נאר איך האָב ניט געפֿרָענְטָן,
ווײַפלָּעָס ווֹעָט יעדער טראָט פָּאָראָוִים
מיד קאָסְטָן.

איך גַּיִי אָן קליבָּן די חַכְמָה פון דעם לעַבן
וואָי אַ קַּאֲלַעְנְדָאָר די יַאֲרָן,
און טוֹלִיעָס ניט מײַן לֵיב
אין וויכְקָע שְׁטוֹלָן זיך.

דאָרע טויטלבוים

איך בין אַ שפיטאל-לאָנצעט
און שנייד
אלץ וואס איז פויל,
איך באָזינגע ניט
גוסס'ע איז בעטן —
פאָר' משפט'ע צום טויט
זאלן שטאָרבּן
און לידער פון פֿאָעטּן.
מיין ליד
אייז ניט
אַ פֿעדער פון אַ הוֹט —
ס'אייז פון מיינע אָוֶר-זִיְדּוּס בֵּין מיר באַלְיאַדִּיקט בלוט.

איןמיטן ווועלט

א ליכטיקע נאכט

א נאכט אונא אין וועלכער איך האב זיך אליאן אנטפלעקט.
יעדר שטן איז אנטדונגעה,
איך האב זיך אליאן געפונגעה,
און איך בין אין דער ווועלט אוועק.

איך האב די נאכט אין אייגן ליכט געפאנגען —
די פינצטערניש פארטריבען
האבן זיך אלע לעבעדיקע שטעדן ארום מיר אָרְמוּגַעַלְיִבֵּן,
האב איך די אויף מײַן קאָפֶן און מײַן קוֹוֹאָרטַאָל צעהאנגען.

איין אין צער פון שוֹנוֹאָס אָנְפָאַל מיר שווין גומֶן:
איך זע זוי ס'גייט דער רוֹטַאָרְמִיעַר — וווערט מונטערעד מײַן טראָט.
ס'איין זיין גאנָג מײַן פרַיד, און די פרַיד — מײַן גאט,
און דאס ליכט איז מײַנס — פָּאָר זיין מאָרְשָׁרוּט.

קעָן איך פון די קיטַן אַיבָּעַרְבִּיטַן אָלָעַ רִינְגָּעָן,
מיין פוֹיסַט פָּאָרְחָאָרְטָעוֹן בֵּין פָּעָלְנְשְׁטִיָּן,
וואַוִּיתַט די אַוְיַן גְּרִיבִּין — ווֹיל איך מִיטַּ די פִּסְטַּעַדְגִּין —
מִיט אַיִן שְׁפָרוֹנָג אֲיַאְרְהָנוּדְעַרְט אַיבָּעַרְשְׁפְּרִינְגָּעָן.

קוּקֶת נִיט וּאָס מִין לִיבָּ אַיִן צָאָרָת אַיִן דִּין.
כְּבִין מַעַרְקָעָן דָּעַר וּוּלְטַ וּיְלָוִי "אַ פְּלָאָטְעָרָל אַ שִּׁינְסַ".
כהאָב דָּוְרְכָּעְבָּרָאָן די נאכט — בֵּין איך שְׁטָאָרְקָעָרָ פָּוֹן דָּעַר וּוּלְטַ
אליאָן —
וּוּן דָּעַר רְוִיטָעָר שְׁטָעָדָן מִיטַּן מָאָרְגָּנְשָׁטָעָדָן פְּרִיד אַיִן דָּאָרָצָן צִינְדָּט.

זַע אַיך וּיְעַס פְּלָאָצְּן אָרוּם מִיר די שְׁוּעוּרָעָ רִינְגָּעָן,
אוֹן אַיך דָּעְרָפְּלַז זיך אַוְיַן פְּרִיד אַוְיַן גְּרוֹסִים.
נָעַם אַיך דָּעַם עַרְדְּקָוְגַּל אַוְיַן מִין שְׂוִיס
אוֹן בָּאָפְּעָל אִים אָלָעַ יְמַעַן טְרָעָדָן צַיְּ פָּאָרְשְׁלִינְגָּעָן.

דָּאָרָעַ טִיְּטָלְבּוֹיִם

צָוּם נִיעֻם יָאָר

עליכם שלום דיר, כיטרער, ניעדר יאר!
א פֿרִילֶעֶכֶע, א זִיכְּרָעֶר, קָוָם אֵיךְ דִּיר אַנְטְּקָעָן
מייטן באָר פֿוֹן אַלְעַ מִינְגַּע יָאָר.

כְּזֹועַל דִּיךְ נִיטְ פֿרְעָגָן,

וְאָס דַּו בְּרַעֲנָגֶטֶט אַיִן דִּין פֿאָרָהְקָטָעָר פֿיְיעָרְקָאָסָע —
גְּלִיק צִי אַומְגָלִיק?
אֵיךְ וּוַיִּס אָז בִּידָע
הָאָסְטוֹ.

וּועַל אֵיךְ דִּיךְ נִיטְ בְּאַגְּעָנָעָן מִיטְ נַאֲיוֹן בְּתָחָן,
וְיִמְיַן בְּאָבָע, וְיִמְיַן מַאֲמָע, וְיִמְיַן זִידָע,
מִיטְ אַוְיסְגָּעוּוִינְטָעַ אָוִיגָן,
מִיטְ צָאנְקָעְנְדִיקָע טְרִיטָע

אַיִן דְּרִיעַן גָּעָבִיגָן.

כְּטָרָאָג נִיטְ אַוִיךְ מִינְגַּע לִיפְןִ זִיעָר לִוְיבְּ צָוּם גּוֹרָל,
אוֹזְ בְּעַט נִיטְ מִינְגַּע גְּלִיק מִיטְ קִין טְרָעָרָן.
אֵיךְ פִּיר נִיטְ מִינְגַּע לְעַבְנָן וְיִאָבְרָהָם דִּין בְּנִיחִיד צַו דָּעַר עֲקָדָה
אֵיךְ בֵּין אֹוִיס „כָּאלִיעָרְבָּלָה“ —

אוֹוִיס קְנָסְיָמָאָל מִיטְן חַתְּן מְלָאָרְצָמוֹת.

אֵיךְ בֵּין נִיטְ נִישְׁטִיקָעָר שְׁטוּבָע

אֵיךְ הָאָבָּאָלְיָן שְׁעַפְעָר מִיטְ שְׁטוּבָע אַיִן מִינְגַּע לוֹטָעָן
אַיְנָאַיְנָעָם מִיטְן שְׁטוּרָעָם
אַרְוָנְטָרְגָּעָשְׁלָוָנְגָעָן.

אַיִן מִיר אַיִן דָּעַר שְׁטוּבָע — וְיִדְעַר שְׁטוּרָעָם — אַדְרָאַעְנְדִיקָע מְאָבָט.
אֵיךְ וּועַל נִיטְ בְּעַטְן, נִיטְ קְנִיעָן, נִיטְ קְלָגָן.

אַינְמִיטָן ווּנְלָט

פֿון מֵיַן מָאמֵעַ לַיְדִיקָע תְּחִינָה/דִיקָע הָעֲנָט
הָאָט דַעַר צָאָפֶל אַיְן מִינְעַ פִּינְגָעָר זַיְךְ אַרְיִינְגָעַצִּיטָעָרט,
הָאָב אַיְךְ דַעַם צִיטָעָר אַיְבָעָרָן לְאַנְדְ צַעְטָרָגָן,
אוֹן מֵאַזְנַן פְּאַלְקָק דַעַם חֻוב פֿון אַלְעַ יָאָרָן.
איַךְ הָאָב פַּאֲרָבְרָעָנט אַלְעַ פַּעַנְטָעָס, אַלְעַ פַּעַטְלִיעָס
פֿון מֵיַן לִיבָן אוֹן לְעָבָן
אוֹן דַעַם דַוִיךְ
פָּאַרְלָאַשָׁן מִיטְמִינַע לְעַצְטָע טְרָעָרָן.
קוֹם אַיְךְ דִיר אַגְטָקָעָגָן, כִּיטְרָעָר יָאָר,
מִיטְמַא שְׂטָאַרְקָעָר הָעֲנָט
אוֹן מֵאַזְנַן גְּלוֹיְבָן פֿון מֵיַן נִיעָם, אַיְזָעָרָנוּם דָוָר.

דאָרָע טִיטַלְבּוֹס

אַיְן גָּאָנָג

מיין ליב איז צאָרט און דֵין

מיינע אַיְגָן זִינְגָּן גְּרוּילֶעֶד,

נָאָר מֵיָּן בְּלִיק אַיְזָן גְּרִין.

ニַּטְּ פִּיס — לְאַקְּאַמְּטִיוֹן טְרָאָגָן מִיךְ —

אָן בְּרֻעְגָּעָן מִיךְ אַיְזָן וְעַלְבָּן אַוְיגְּנְבָּלִיק אַהֲן,

וְאוֹסְפְּרִיכְטָן דָּעָר אַפְּקָלָאָגָן פָּוֹן מְעַנְטְּשָׁלָעָן גַּזְזָאָגָן.

אַיְזָן וְוַיְלָ מִיטְ יַעַדְן טְרָאָט צַעְדְּרִיקָן

אַ שְׂעוּרָן שְׂטִיְין — אַ שְׂעוּרָן שְׂוֹאָרָצָן טָאגְ,

וְאָסְ מְאָכָט דָּעָם גַּאָנָגָן פָּוֹן לְעַבָּן שְׂעוּרָן.

שְׁפָרִיְּן אַיְזָן זִיכְעָר

מִיטְ מֵיְנָעָ גְּרוּיסָע, בְּרֻעְגָּעָן דִּיקָע אַיְגָן דָּוָרָךְ דֵּי יָאָרָן,

אָן מֵיְנָעָ אַיְגָן דִּינְגָּן מִיךְ וְויַ פְּאַקְּלָעָן,

וְאָסְ גִּיְעָן אַוִּיסְטְּרִילְן לְוַיְתָר פִּיעָר צָוָם גַּאָנָצָן לִיבְ אָן לְעַבָּן —

וְאָסְ גּוֹסְסָט אַיְן קְעַלְעָדָס אָן אַיְן גְּרִיבָעָה.

אַיְזָן הַאָבָּדָעָר וְוַעַלְטָן אַ סְּךְ צָוָם גַּעַבָּן.

נָאָר אַמְּאָלָן, אַיְן גַּאָנָגָן פָּוֹן שְׁטִינְגִּיקָן מְאַרְשָׁרוֹטָן,

צְעוּוִינְגָּן זִיךְ אַיְן מֵיָּן הָאָרֶץ אַ צָּעָל,

סְאַעַשְׁפִּילְטָן זִיךְ שְׁאַרְףָּדָס בְּלוֹטָן,

סְזַוְיִילְטָן זִיךְ אַוִּיפְהִיאִיבָּן בְּיִם בְּרָעָגָן פָּוֹן יִם אַ לוֹיכְטַנְדִּיקָעָ קְרָעָלָן,

אָן אַוִּיסְפְּצָן מֵיָּן בְּרוֹסְטוֹן:

עַפְעָס מִיטְנָעָמָעָן אַיְן לְאָגָנָגָן וְוַעַגְגָּן פָּאָר זִיךְ אַלְיִין זִיךְ גְּלוֹסָט.

נָאָר אַיְזָן זִוְּגָן נִיטְ בְּלִיבָּן שְׂטִיְין.

כְּהָאָבָּדָעָר מְוֹרָא טְוַאָכְטָן אַיְצָטָן פָּוֹן זִיךְ,

שְׁטִילָן אַיְזָן אַיְן מֵיָּן צִיטְוּוֹיְלִיקָן צַאָפָל אָן גִּיְ פְּאַרְאָוִיסָן

אָן גְּרִידָקָן צָוָם צִילָן.

וְעַן עַסְגִּיטָן דָּס לְעַבָּן אַוִּיףָ אַיְן פְּלָאָמָעָן,

לְאָוָט זִיךְ אַ קלִינְגָּרָן צַאָפָל צָאָמָעָן.

איינמייטן ווועלט

ליךטייךער באגינען

צעפראל, צעהפֿן זיך, בריטיע גאַסְטְּפָרִינְדְּלָעֵכְע טיר,
לאֹ דעם ליכטיקן פֿרִימְאָרגְן אַריַין צוֹ מִיר!
אַיך בֵּין אַ פֿרִילְלָעֵכְע הַיִּגְזְּט אַוְיְגָעַשְׁטָאנְגְּעַן,
צַעֲנוּמָעַן דֵּי שְׁלַעַסְעַד פֿוֹן מִין בְּרוֹסֶט
אָנוֹ זָאַל מִין בְּלוֹט מִיט זָוָן זִיךְ שְׁפִּילְן.
קּוֹם, בְּלוֹיְגָאַלְדָּעֵנְדָּר באַגְּינְעַן,
כְּזָועַל מִיט פֿרִידְ בְּאַצְּאָלוֹן דִּיר,
מִיט אַרְקָעַסְטָעַרְסְּ לְאַגְּנִיאָרִיךְ גַּעַלְעַכְתָּאָר.
קוֹם אָנוֹ ווּעָר דָּעָר ווּעַכְתָּאָר
פֿוֹן נַעֲכְטִיקְע טְרָעָרְן אָנוֹ מַאֲרָגְנְדִיקְע גְּלִיק,
זָאַל דִּין יְעַדְעַר קְלָאנְג
וַיְזִין אַ וַיְלַבְּעַר גְּלָאָק
אַיְפְּן הַאַלְדוֹן פֿוֹן יְעַדְעַר כְּמַאֲרָעְדִּיקְעַר שְׁעה.
אָנוֹ אַיך —
די גְּרוּבְּגַעְץ צַוְּיִישָׂן שְׂוֹאַרְצָעָר אָנוֹ לְיכְטִיקְעַר מַאֲכָט,
וּוְעַל אַיך מִיט יְעַדְן פֿיְצְלְ פֿרִידְ, וּוְיְאַקְוּיל טְוִי,
זִיךְ אַדְיִינְקִיְּקְלָעְן אִין אַוְיסְגָּוּוֹאַשְׁעָנָעָם באַגְּינְעַן
אָנוֹ הַיְּתָן דָּעָם טָאג
וּוְעַן עַס נַעֲכְטִיקְעַט נַאֲכָט בַּיְּ מִיר
אָנוֹ בְּלִיְּבַט הַעֲגָעָן, וּוְיַשְּׁאָטָנס פֿוֹן גַּעַלְינְטַשְׁטָע גַּעַנְעָרָס אוּףְ מִינְג
וּוְעַנְטָן.

צַעֲפְּנָא אַיך דִּי טִיר,
צַעֲצִינְד זַיְּ מִיטָּן פְּלָאָם פֿוֹן גְּרוֹיְסְן טָאג
אָנוֹ קְעָר אַוִּיס דָּעָם אַוְיסְגָּוּבְּרָעָנְטוֹן אַש
מִיט אַ בְּעוּזִים לְוִיְּכְטְּנְדִּיקְע שְׁטְרָאָל
אָנוֹ צַעֲפְּרָאָל מִין בְּרִיטְיַע גַּאַסְטְּפָרִינְדְּלָעֵכְע טִיר
אָנוֹ לאֹ אַרְיַין
דָּעָם גַּאנְצָן טָאג צוֹ מִיר.

דארען טייטלבוים

הינטער שלעטער

ווער בלעטערט די בלעטער פון מיין לעבע?
ווער קלאפט אין מײַן האָצֵן אָזֶן הוּא?
ווער האָט מײַן בלוט אַ שטויס געגעבע?
פֿון זאנגען נעמת זיך צו מיר אָזֶנְפֿיל כה?

אפשר האָב איך דעם שטורעטמֿדיקן ים פֿאָרְשְׁלָגְגָּעָן,
דיין אִימְפָּעַט אין מײַן לִיב פֿאָרְשְׁפָֿאָרט:
אפשר גַּאֲרַא אין יעדן זופֿ פֿון מײַנְעַ לְוָגָעָן
הָאָב איך אַ מְדָבְּרַ-זְוִינְגַּט צו זיך אַרְיְנְגָעְנְאָרט?

ווער זְנְגַּט? ווער שטוּרְעַמְּט אָזֶן אין מִיר?
ווער רעדט פֿון יְעֻנְעַר זִיט הוּאַיט?
ווער שטְשִׁיפְּעַט דעם שְׁלָאָס פֿון מײַן האָצֵן'ס טִיר?
הָאָבּן פֿיְגָל אין מײַן ברֹוסְט אַ נְעַסְט גַּעֲבוּתָן?

ווער האָט זיך אין מיר אָזֶן צְעַשְׁפִּילָן?
הָאָט דער פְּרִילִינְג פֿאָרְגָּעָסן זַיִן שְׁלִיסְל אַין מײַן ברֹוסְט?
ווער מִינְטָן, אוֹ די קְלָאוּיְשָׁן זַיְגָעָן אַיְגָעְשְׁטִילָט,
אוֹן ס'הָאָט זיך אַים אַיסְפְּרוּבִּירְן זַיִן פֿאָרגְּלוּסְטָן?

איינטראקציית וועיגת

דאָס אַיְזֶן דער מאָקָט פֿוֹן מִין אַיְבִּיךְ גַּעֲזָאנְג.
אַיךְ זֶעְמָן בְּרוֹסֶט, וּוי אַלְבָנָה פֿוֹן גְּלִיכְ זֶיךְ וּוַיְגָן.
שְׁמִיר אַיךְ מִיט פְּרִידְ דֵּי רַעֲדָעָרְ פֿוֹן מִין גַּאנְג
זֶעְמָן קְלַעַטְעָרָן לַיְיכְטָעָרָן מִיט מִין לִיד אַיְבִּיךְ קְרוּמָע שְׁטָחָגָן.
פֿוֹן דָּעַם פְּאַלְקָס פְּיַדְלָעָן האָב אַיךְ דָּאָס גַּעֲזָאנְג אַרוֹיְסְגַּעַזְוִינְג,
פֿוֹן אַלְעָ זַיְגָע דָּרוֹת דָּעַם גְּלוּבוֹן אַיְינְגְּעָזָאנְט,
דָּעַרְפָּאָר פְּלַאַקְעָרָן מִיט נְצָחוֹן מִיןָעָ אַוְיָגָן,
אוֹן מִין הָאָרֶץ וּוי אַדְינְגָמָא קְלָאָפְּט.

דארע טיטלבוים

ז אל בעדר יט

(טוריינגע)

מיר זיין אין מאשין זאלבעדריט.
זיין אטעם האט מײַנע אויגן צוועמאכט.
מיין הארץ ווי א יונגער בויים אין צויזט
האט מיט גליק צעפענט די קנאספֿן פֿון דער נאכט.

די מאשין לויפט. הערצער ווילן רעדער איבעריאגּן.
שטייל. ס'דענדט דער ציטעד פֿון די שפֿיך פֿינגער.
טעגעער צו מײַנע אויערָן זיך טראגן —
א כאָר פֿון צען טויזנט זינגער.

ער האלט מיט זיבערקייט די דאָ.
און ער — מיין הארץ אין זינגע הענט.
ס'זוערט אָן אלטָע שעווֹי אָ נײַע זואָנדער-שטעטָמַט.
און זינגע אויגן אין יעדן ציגל פֿון די ווענט.

מיין קאָפּ ווערט פֿון פרײַד מיר מײַד.
און שפֿאָרט זיך אָן אוּהִימל מיט די שטערָנוּ.
מיין ליב זינגעט אָ שטילע סָאַלאַ זיך.
שטייל. סְיאָל די נאכט מיך ניט דערהערן.

איןמיטן ווועלט

איך וויל דיר אלעמאָל געפֿעלן . . .

אין יעדר רגע פון דעם טאג וויל איך דיר אויפֿסנַי געפֿעלן,
און אויף איביך דיר א גוטע בשורה זיין.
מייט מײַן בליך די גאנצע וועלט פון דיר פֿאַרשטעלן,
כדי עס זאל איך צער צו דיין אויעַר ניט דערגִּין.

כ'ויל זיין אויסגעפֿוצט אין העלער לויכטנְדִּיקָעֶר פרײַד,
און מייט זוֹן אין מיינַע אויגַן קומעַן דיר אַנטקעגן,
און ווי שטודעם-כמאָרעס — די זאָרג פון דיר פֿאַרטוריַּין,
דיך דערפרישן ווי א בום דער זומער-דרעגן.

נאָך יעדן זורכְּפָּאֵל אָנוּ נצְחֹן
ויל איך צוֹ דיר קומעַן שטילעַרהיַט,
און דוֹ זאלסְט פֿאַרְמָעָקָן אויף יעדר בלעט דעם אַינְדָּעָרוֹאָכָן
און ריידן צוֹ מיר שטיַּיל, אָנוּ ריַּיד.

איך צענַי ווי שניַי אין דיינַע הענַט,
און דוֹ ווערטסְט אויפֿדָאָסְנַי אָין מיר גַּבָּאָרָן,
איך האָב אַ פֿיַּעַרְדִּים אָין דיין בליך דערקענט,
וואָאָס צעַשְׁמַעַלְצָט אַלְעָ פֿרְעָנְטָן פון מיינַע שטיפֿסְטָע יַאֲרָן.

ווערט מײַן מוַיל אַ שטומַע, שטילעַ גַּעַמַּע,
קעְגָּן אַלְעָ טַעַנְגָּרָפָּן מײַן זִינְגַּנְדִּיקָן רַיִּין,
און מײַן בלוט — אַ צַּעַעַפְּטָע דָּאמְבָּע,
וואָאָס האָט מײַן לִיבָּיַה מִיטָּ פֿרִיד פֿאַרְפְּלִיכְּצָט.

דארע טיטלבוים

מיר וואשן אויס דיארגן אין דער נאכט

מיר זיצן אויף א באנק זאלבענאנד.
צוווי לבנות האבן זיך אין ים צעלאכט,
און צעבראכט אונדווער איזיערגען וואנט.
גיבן מיר זיך דיא הענט דורך שפֿאַרְנוּס פֿון דער נאכט.

מיר לוייפן פֿון דעם נאכטן זאָרְגָּלְאֹז אָוּעָק,
און פֿאָרוֹאָרְפֵּן אִיְּפֵן מאָרגָן אָונְדוּעָר שְׁטוּרִיךְ,
וואשן אויס זיך אין אָונְדוּעָר טְרָעָרְן אַלְטָע טָאגְּ,
און לְיִכְתָּן וּוְיִבְשְׂתֵּן פֿון פֿאָרְצִיכִינְן גְּלִיךְ.

ווער דארף די ליכט פֿון קְלִינְגְּ צְאָנְקָעְנְדִּיקָע שְׁטָעוֹן,
אוֹ דִּינְגָּעְ אָוִיגְּן — טְוִיזְנְטָט בְּרָעְנְגְּנְדִּיקָע זְנוּעָן,
איַצְטָ וּוְילְ אִיךְ אָכְמָאָרְעָ וּוְעָרָן,
דיַךְ אִינְזָאָפְּן — סְזָאָלְ דִּיךְ קְיִינְגְּ נִיטְ גַּפְּגָנְעָן.

מיין לְיִבְּ אָזְ פֿרִישְׁ צְעָקָעָרְטָ עֲרָד,
שְׁלִינְגְּטָ אָזְ יְעָדָן קוֹשָׁ, וּוְיִפְּעָלְדָ פֿאָרוֹיְטָן קָאָרָן,
וּוְעָרְטָ יְעָדָעְ נִיעְ רָגָעְ מִיר אָשְׁוּעָר
וְאָסָ שְׁנִידִיט אָפְ פֿון הִינְטָ דִּ פֿרִיעָרְדִּיקָע יָאָרָן.

איינמייטן ווונלט

דיינע אָרְעָםַס

דיינע אָרְעָםַס האבן מיך אַרְזָמָאנְגּוּמוּן —
טויזנט שטיגן הייבן מיך צו די הימלען.

דיינע הענט — יונגע, שטיפערישע צוינגן —
געמען מיט פֿרִילִינְגְּדִיקְעֶרֶר פֿרִידֶי אַיְנָגֶן בְּוּם אַרְומָם.

איך הער סימפֿאָנִיעַס אַיְן דֵּין שׂוֹוִיגָן.
איך זע דיך אַ צַּעַשְׁטָרְאַלְטָן אַוְמְעַטָּוּם.

דיין ברוסט — מיין פֿרִישְׁ-צַּעַבְּלִיטְעֶר טָאָל —
שמעקט מיט יונגע קָאַלָּאַשְׁיָגָע גְּרָאָזָן.

איך — אַ לְאַשְׁעָק אֹוִיף דָּעַר פְּקָשָׁע צָוָם עֲרַשְׁתָּוּן נְאָל —
וּוְיל קִין גְּרָעָזָעַל נִיט אַיְבָּעָרְלָאָזָן.

דָּאָרָע טִיְּטַלְבּוֹיִם

בָּעֵנְקָשָׁאָפֶט

מיינע אַרְעָמָס — טִירָן צַעֲפָנֶט בְּרִיטִיט —
וְאַרְטִין שְׂוִין אוֹף דִּיר פָּוּן לְאָנוּגַּן.
איַן מִינְגַּע אוֹיגַן דִּי זָוּן פָּאָרְגִּיַּטִּיט.
נָאָר איַן דִּינְגַּע זָעָאַיךְ אַיר אוֹיפְּגָאנְגָּן.

סְאַיזְמִין יַעֲדָעַר טָאגַ אַ בּוּיִם
מִיטְטָוִינְגַּט גְּרִינְגַּע בְּלָעְטָעַר.
מִין יַעֲדָעַ נַאֲכַט — אַ טְרוּיִם
וּזְאָס וּלְנוּט וּוְאַרְטִין אוּפְּגָאנְגָּן שְׁפָעַטָּה.

עַס שְׁוִימְעַן וּוְיַכּוֹאַלְיָעַס מִינְגַּע יַאֲרָוּן
אוֹן טְרָאָגַן מִיר וּוְיַדְעַר יִם אַ שִּׁיףַּ.
איַךְ בֵּין אַזְוִיפִּיל מִילְוָן אַפְּגָעְפָּאָרִין
אוֹן נִיטְגְּעוּוֹאָסְטַ פָּוּן מִין דְּאָרָץ דִּי טִיףַּ.

איַךְ מַעֲסַט יַעֲדַן טָאגַ דִּי שְׁטָרָעַקָּעַ צְוִישָׁן אַונְדוּן
אוֹן טְרָאָכְטַ: עַס אַיזְמִין אַ שְׁפָאָן.
איַךְ וּוְיִיס אַזְבּוּיִן אַ וּוְאַונְטוּשַׁ
איַזְוּלְעַר פָּוּן דִּעְרַ שְׁנָעַלְסְטָעַר בָּגָן.

כְּבֵין אַסְּפָגָנָעַ מַעֲכְטִיקַ, שְׁטָאָרַקַּ.
מִין פּוִיסְט אַיזְוְרָעַטְרַ פָּוּן דַּעַם הַאֲרִיטְסְטַן שְׁטִיעַן.
כְּזֹועַל דְּעַרְוִיכְן דַּעַם שְׁפִיצַ פָּוּן הַעֲכָסְטַן בְּאָרָג —
נָאָר שְׁוּעָר אַיזְמִיר צְוּ גִּינְזִיבַּן.

וּוְיַכְּסָגְעַשְׁטָאַגְּעַן רַיְפַּע קָאָרְשַׁן
הַעֲגַעַן אוֹף מִינְגַּע לִיפְנֵן צָאָרְטַע דִּידַּ.
פָּאָלַן זַיְ אַרְאָפַ אַזְוּנְ שְׁטָאָרְבַּן —
נוּטְ אַרְוִיסְגַּעַזְגַּטְעַרְהַיִּיטַּ.

איןמיין ווועלט

די פֿרּוֹי

כ'וואלט ווועלן פֿאָר דִּיר אויגן זיין.
דורך מיר זאלסט קוֹכוֹן אויף דער ווועלט.
און נאָר דורך מיר, דורך מיר אלְּיאַן
זאלסטוּן דעדזען דעם וואָנדער ואָס דִּיר פֿעלט.

די גאנצע גבורה פֿון דער גרויסער שטאטט
זאלסטוּן פֿילְּן אֵין מיין יעדן ביִין.
און דעם ענטפֿער אויף דיַין טיפֿסטן סּוֹד
געפֿינען זאלסט דורך מיר אלְּיאַן.

דָּאָרָע טִיּוֹטְלָבּוּס

מִינְיָבָע

בָּגְיַנְעָן.

טויזנט שטעט שוויימען אום אין מײַגע אַוְיגָן
הוֹרֵךְ אֶלְעָ שטעט — גִּיסְטָוּ.

איןמייטן ווועלט

לייג איך און רוז

פרילעכע, ואָרְעַמּוֹ וְאָסָעָר נְעַמֵּט מִיד אֲרוּם,
און איך — אַ לְּאָגָעֶר זִילְבָּעָר-פִּישׁ —
די זָאָרָג, וַיְיִדְעַת קְלִיְדָעָר, אוֹיפֿ יַעֲנָעֶד זִיט וְזָגָע —
לייג איך און רוז.
כ' בין מערד ניט מיד.
היימישע בּוּאַלְיָעָס גַּלְעָטָן, צַעֲדָטְלָעָן אוֹס
מיין יעַדְן גַּלְיָיד.
צַעֲבָלָאוֹ אַיך אַלְעָז זִיְבָּנְבָּלָאוֹן פָּוֹן פּוּכִיקָוּן וּוִיג
און שְׂפִיגָּל זִיך אַין טְוִיזָּט לְוִיכְטָנְדִיקָּע אַוְיגָן
פָּוֹן שְׂטִיקָעָר רַעֲגָנוֹבִיגָּן.
אַיך טְוַזְקָט זִיך אַין דָּעָר וְאָרְעַמְקִיָּט
און זִינָק אַראָפּ —
עס שוּוִימָט מיין קָאָפּ
וַיְיִאָנֵן טִיך אַ גְּרוּיסָעָר עַפְלָן.
די וְאָסָעָר פָּאָלָן אַרוּיפֿ אַוִּיפֿ מִיר
מייט טְוִיזָּט וְאָרְעַמּוֹ פָּאָר הַעֲנָט אַונְ שְׂפִילָן זִיך מִיט מִיר
און דְּרִינְגָּעָן, דְּרִינְגָּעָן דִּין
אוֹגְטָעָר מיין הוֹיטָם.
שְׂוִימָעָן מִינְעָן צּוּוִי וְאָסָעָר-לִילְיָעָס —
טוּבָקָעָן זִיך אַנְטָעָר, שְׂוִימָעָן אַרוּיפֿ
און צְאָפְלָעָן פָּוֹן וְאָרְעַמְעָן נְחָתָה.
דָּעָר קְרָאָן אַיְזָאָפָן.
קָאָפָעָן הַיִּסְעָן טְרָאָפָנָס
און וְאָרְעַמְעָן אוֹס דֻּעָם טְרוּוִים
פָּוֹן מיין האַלְבָּ-פָּאָרְשָׁלָאָפָן לִיבָּ.

דאָרָען טִיְּטַלְבּוֹת

צָוָם מֵאָן

וואָרְצָל פֿוֹן מֵיַּן שְׁטוֹאַם.
פִּיעַרְדִּיקָעֶר בָּאֲגָעָר:
מִיטַּדְּר בֵּין אַיךְ אַ פְּרִידְדִּים,
אָן דִּיר — אָן אַיְנְזָאַמָּע טְרָעָר.

מֵיַּן זְכִיה —
ברְעַנְגָּעָן דּוֹרוֹת מִיטַּדְּר צְוֹאַמָּעָן,
טְרָאָגָן אַיְן זִיךְרַן דִּי מַעֲנְטְשָׁלָעַכְךְ וּרְיעָה —
זַיְן דָּעָר וּוֹעַלְתַּן אַמָּאַמָּע.

כָּחַ פֿוֹן גַּעֲבָעָרָן,
זָוָן פֿוֹן מֵיַּן הַעֲלָסְטָן טָאגָן
דִּיר וּוֹעַט אַיְבָּקַן גַּעֲהָעָרָן
יַעֲדָעָס פִּיצָּל גְּלִיק וּוֹאָס אַיךְ פָּאַרְמָאָגָן.

פֿוֹן מִיר צָוָם דִּיר מֵיַּן לִידָן,
פֿוֹן דִּיר צָוָם מִיר גַּעֲזָאָגָן אָן דְּרָאָגָן פֿוֹן לִיבָּן,
כְּזֹועַל קִינְנָמָּל נִיטַּוּן וּוֹעָרָן מִידָן
צָוָם זַיְן דִּין וּוֹיְבָן.

איןמיטן וועגלט

ק ו מ

דינגע אוגן — שיפן צוויי —
שוויימען מיטן שטודרום פון מיין דויטן ים.
פרעגסט מיך שויגנדיק
צ'י ס'אייז כדאַי
א שפיל טאן זיך מיט מיינע וועלן,
גלאט אָזּוֹי,
ווײַיס אִיךְ ניט גענוי.
אִיךְ בֵּין אַ יִם
מייט טויזנט ברעגן
וואָס ציען אַריין אַין זיך דעם הימל מיט די שטערן
איין מיין טיפעניש
שלאָפֶט אַ שטאט אַ ניט-געבערדענע,
אויף מיינע שפיצן פינגער
שלאָפֶן לבנות, איין מיין טרוים פֿאָרְלָאָרְעַנָּעַ,
און וואָרטן
זאלסט עפֿעַנְעָן דעם טויער
פון מיין היינט.
און דוּ פרעגסט מיך שויגנדיק
צ'י ס'אייז כדאַי.
אויף מיינע שפֿיזֿיֿ-פֿינְגֿעַר וואָרטן אַוגן ניט-געבערדענע.
קומו!
שנײַיד
די נאָך קײַנְמָאָל ניט געשַׁאָרְעַנָּעַ
שעה'ן.

דָּאָרָע טִיטְלְבּוֹיִם

י מ

ימ און איך ווי שווועסטער צוויי —
אין זיין אימפעט הער איך מײַן ליד.
פונקט ווי ער איך גײַ און גײַ
אונ ווער, ווי ער, קינמאָל ניט מיד.

ב'צֵי אוַיְךְ יִם וּוֹי סְטוֹדוֹנָעָס אַיִס מֵיַן יַעֲדָן גָּלִיד,
אונ דערנָעַנט דִּי וּוַיְטְסְטָע וּוַיְתָ. —
איך נעם דִּי שְׂטָאָט, אַךְ נעם דִּי בְּרָעָגָן מִיט
אונ שליגג אַרְאָפֶּ דָּעַם זַיְגָעָר פָּוֹן דָּעַר צִיְּטָ.

ימ — אַ בָּوكְ מִיט אַכְזִיק טַוִּינָט בְּלָעַטָּעָר,
שְׁטָעַנְדִּיק לִיְעַנְטָ, שְׁטָעַנְדִּיק מִישְׁטָ עָר,
שְׁטָעַנְדִּיק זָכְטָ עָר, שְׁטָעַנְדִּיק רָעַדְטָ עָר,
פָּוֹן פָּרִי בֵּין שְׁפָעָט נָאָר ער נִשְׁטָעָרט.

ימ איז אמת, ים איז נאָקָעָט,
ניט פָּאָרְפּוֹצְט אַין קִינְיָעָ קְלִיְּדָעָר.
וּוֹי דָּעַר פּוֹיעָר שְׁטָעַנְדִּיק גְּרָאָבָט אַון שְׁטָעַנְדִּיקְטָ אַקְעָרָט,
וּוֹי אַ זַּיְגָעָר שְׁטָעַנְדִּיק גִּיטָ עָר.

ימ און איך ווי שווועסטער צוויי —
אין זיין אימפעט הער איך מײַן ליד.
פונקט ווי ער איך גײַ און גײַ
אונ ווער ווי ער קינמאָל ניט מִיה.

אַינְמִיטָן ווּעֶלֶת

שׂוֹויִם עַנְדֵיכֶם

אויסגעבעט זיך פון כוואלייעס א געלעגער,
א ווארכ געטאן מיין פעלך פריד אוף אים.
עד — שוועים מיין יונגנט, שוועים
מייטן שטורךם, מיט דיא כוואלייעס, מענעלכער ים,
טראג מיך, טראג שטורךדייקער, מענעלכער ים,
נאָר ווּיַיְמִיר ניט דין טיפע טיף —
איך קען אלֵין דין הארץ, ווי איך קען דין שטורךם
און דין קול:
מיר איז אוף דין אויבערפלאָך געראמ,
ווי אַיאָכְטַשִּׁיף וויל איך טאג און נאָכָט
זיך וויגן אוף דין בריטער ברוסט,
און שוועמען, שוועמען
נאָר פֿאָרָאוּיס — שוועים איך און שנײַיד אַיִן שנײַט
איַן דין קאָלטן צעגאָסענען שטאָל,
און מיט יעדן שטיס פון מיינע ניגערקע פיס
שטופ איך אָפּ די האָרטע שטאָט נוּוּאַירָק פון זיך
כוואלייעס — כוואלייעס — ימִי
ווען איך זאל מיט איך זיך קענען ביטַל
ווען איך זאל וווערן ימ'יקע מאָכָט
וואָלט איך אָלָע שטערן איַיגעשלזונגען
און אויסגעטראָגן נאָר אַ זוּן
און אויסגעבעונדָן, און צונגעבונדָן און איַינְגַעבעונדָן
טאג און טאג.
טראָגט מיך, כוואלייעס,
גלוּט מיך, גלוּט מיך — בלוייע כוואלייעדייקע הענט,
ווקלט מיך אַיִן הימַלְ-בלוי, אַיִן יַמְ-בלוי —
שטאָרָק און צָאָרָט און צָאָרָנְדִיק אַוּן שְׂטִיפְּעָרִיש,
ווי מײַן לִיבָּר לִיבָּט מיך — אַט אָוּוּן

דערען טיטלבוויס

מיין שרייב-מאשין

שטיילע, שויגנדייקע שרייב-מאשין!
ווײ א געליבטער ביסט מיר נאענט.
שעה/זלאנג זיין איך בי דיין, "אוצר מאגאַוין,"
און זיך, ווײ א קראאנקן-שוועסטער א פארוואונדען אויפן פראנט.

ווײ קינדער, וואס קלאָפּן אויף א פֿאַרְשְׁלָאַסְעָנָדָר טִיר
פֿון א פֿאַרְחַתְמָעָן, ברעגענדייקן הויז,
אָזֶי קלאָפּן מיינע פֿינְגָּעָר אויף דִּיר,
מיין פריד, ווײ מיין אומעט אויס.

אין פֿאַרְבָּעָנְקָטָע, אָזְמְרוֹאַיְקָע נְעַכְתָּ:
ווען פֿון מיין ברוֹסְט זיך דִּיסְן לִידְעָר,
געם איך דִּיר אַרְיָין אין בעט.
און צִיטְעָד אויף דִּיר אויס מיין צָאַרְטָסָן, צָאַפְּלְדִּיקָסָטָן צִיטְעָר.

ווײ פֿאַרְלִיבְּטָע דָּרְך אַהֲנְטִידְרוֹק,
רעַדְן מיינע פֿינְגָּעָר זיך מִיט דִּיר צָנוֹנִית,
און דו, ווײ א געטְרִיעְדָּר הַונְּטָ, שְׂטִיל אָן קָלוֹג
קוֹסָט צוֹ מִיר מִיט צְוָאָנְצִיךְ פֿאַר אַיְגָן אַדוֹת.

אין מיינע אַיְגָן וּוּאַסְעַרְפָּאַלְן דָּוִישָׁן
און צְעַרְיָיסָן אַלְעַ שְׁלוֹן, אַלְעַ פֿרְאַמְּעָן אָן מִיר,
און דו גַּעַמְּסָט דָּעַם וּוּאַנְדָּעָר, אַט דָּעַם גְּרוֹיסָן
און צְעַפְּלָאָנְצָסָט אִים אויפּן פֿעַלְדָּ פֿון מיין פֿאַפְּיר.

אַינְמִיטָן ווּעֶלֶט

שׁוֹאָרֶצֶע, שׁוֹטָמָע צָוָגָנָה:
אַ וּוְאַלְדֵּ צְעָגְרִינָט מִין יַעֲדָעָר פִּינְגָּעָרְדִּיר,
אָן דָּה וּוְ אֵיךְ, וּוְעָסָט לְעַבְעַדְיק אָנוּ יוֹנָג
פָּוּן יַעֲדָן שְׁטוֹרָעָם, וּוְאָס בְּרוֹיזָט אָוִיךְ אַיְן מִיר.

בִּיסְט אַ קְלִינָע זְאוֹנְדָעָרְבָּאָג.
בְּרַעְנְגָסֶט מִיךְ בֵּין עַקְיָוּעָט — אַיְן שְׁטָעַט מִיט לִיד אָנוּ פְּרִידְיָה:
וְאוֹ נָאָר ס'אַיְז אַ אַיְדִּיש הָאָרֶץ פָּאָרָאָן.
הָעָרָן אַלְעָ וּוְ אֵיךְ דִּידְיָ.

דָּאָרָע טִיטְלְבוֹנִים

מִיְנָע יָאָרָן

איך האב מיינע פאראנגעגען יארון
וועי אויסגעגעבעגען קינדרער אין דער וועלט אריין צעשייקט.
זוי זיגען זיך אינצ'יקויז צעפֿאָרָן —
קיננמאָל ניט אומצוקערן זיך צוריך.

יעדעם יאָר אונטער מײַן פרײַיד זיך באָהָאלָט
אוּן ווערט פָּאָר אלעמען אַסוד,
פאָרשויננדיק אין טיפֿן זיטֿיזזאָלֶד —
וועי אַשְׁפֵּז אַין אַ לויְפּֿנְדִּיקָּעֶר רָאָד.

מיינע יארון — אַפְּגָּרִיסְעָנָע קָאָמָעָטָן —
קיילן זיך ערצעץ אין אלטע קָאָלעָנְדָּאָרָן,
נאָר אוּיף מײַן פְּנִים טְרָאָג אַיך זַיְעָע פָּאָרְטְּרָעָטָן
וועי צָעְלוּיכְטָעָנָע פָּאָנָאָרָן.

יעדער טָאג — אַ נִּיעָע גַּעֲסָט אָוּף מײַן יָאָרְנוּ-בִּים,
יעדער שעָה — אַ נִּיעָע שְׁוּעָרָד
וּוְאָס הָעַלְפְּט פָּאָרוּירְקָלְעָכָן מײַן טְרוּוּם,
וּוְאָס מִיט יְעֻדָּעָר דְּגָע וּוּדְקָלְעָכָר וּוּעָרטָן.

מײַן פְּנִים — אַ מאָפָּע פָּוּן יָאָרָן,
צָעָאָקָעָרט, צָעָגָדָאָבָן, צָעָוּרְעָט.
יעדער קָאָרָב — אַ מַּיִּיל אַפְּגָּעָפָּאָרָן,
יעדער קָנִיְּתָש — אַ נִּיעָע סְטוּרָנוּ פָּוּן אַ לִירָע.

איינטראַט ווועלאַט

כ' האָב אויף יעדן יאָר אָן אָדרעס פֿאָרְקְּרִיצְט
און געשיקט צו אַ זיכערן ציל.
כ' האָב יעדן יאָר ווי אַ פֿאָסְטוֹךְ אַ פֿיְפֶל גַּעֲשְׁנִיצְט —
און שפֿילַן ווועט עס ווי אַיך וויל.

אַיך האָלַט אַלְעַ יאָרָן, ווי שליסלען פֿון טִירָן,
געַשְׁמִידַת אָן גַּעֲקִיטַלַט אֵין דִּינְגָּן,
וועלַן זַי מִיך צו אַ טּוּיעָר דַּעֲרְפִּירָן,
וואֹס'וּעָן מִינָּעָ מַאֲרְגָּנוֹס מִיך בַּאֲגַעֲגַעֲנוֹן אָן זִינְגָּן.

אִינָה אַלְטָ:

א י נ ה א ל ט :

ז'יט

שער-בלאט צייכענונג פון וויליאם גראפעער

פון שלאכטפעלד

5	מַבְּרִילְיוֹזָצֵיעַ
7	אַ מַתְנָה צַו אַ רְוִיטָרְמִיעַר
9	אַ בְּרוּיוֹ פָּוּן שְׁלָקָכֶט
11	דָּעַר רְוִיטָרְ אֲדָלָעַר
13	הַנְּדָעָרֶת מְשֻׁכְנָה
17	גִּינָּאָ
21	מָאָטוּוֹיִ קְוּזְמִין
26	דָּעַר סִיגְנָאָל
31	דָּעַר קָאָפִיטָאָן
33	אַיִן אַ נְאָכָט אַזָּא
34	אַיְבִּיקָעַ בְּלוּמָעַן
35	מָאָשָׁא פָּאָרְטְּיוֹאָקָעַ
38	שְׁנִיִּי אַוִּיפָּן שלאכטפעלד
39	פְּרִילִינְג 1943
41	צָם אַיְבִּיקָן וְאַנְדָּעָרָעַר
42	בְּרִידָעַר בְּאָפְרִיעַר
44	אַיִן מִיטָּן וּוּלְטַ
45	מְלָחָמָה וּוִיגְלִיד

פון נְיוֹ-יָארָק

49	מִיִּין בְּרָאָנוֹוְיְלָעַר הַיִּם
51	אַ בְּרָאָנוֹוְיְלָעַר שָׁעַר
54	אַיִן לוֹאִיסָּאָן סְטָאָדוּם
56	דּוֹשִׁים דָּעַר דּוֹשְׁעָנְעָטָעַר אַיִן טְוִוִּיט
58	בֵּי אַלְגִּיבָּס קְבָּר
60	שְׁאַיִעַ גַּעֲנָעָרָאָל
64	מִיִּין שְׂאָפַּ
66	וּוּלְטַ — וּוּ שִׁין דּוּ בִּיסְטַ

דארען טייטלבויז

פון צער

71	מיין קינדהיט
72	די באלאדע פון א פרישן לאבן ברויט
75	דעך קאראידאָר
78	זיבן דויטע דויין
80	מיין הײַם
81	עס ציען זיך ווי סמאלע שטיקער אינדערוואָבן
82	מיין סאָפֿע
84	די זוֹן אַין מיין שפֿיגָל
86	מ ע נ ע ר
87	ה ו נ ג ע ר
88	דיין ליבע
89	איך האָב היינט אומזיסט געווארט אויף דיך
90	ט ר ו י מ ע נ
91	מיין געבודטסטען
92	ס'איו מיין סטאָנץיע דא ניט וויט
93	אויפֿן שליפֿשטיין
94	אנטוישטע

פון פרײַך

97	איך בין
99	א ליכטיקע נאכט
100	צום נייעם יאָר
102	אַן גָּאנְג
103	ליךטיקער באָגִינְצָע
104	היינטער שלעסעָר
106	זאָלבעדרית
107	איך וויל דיך אלעמאָל געפֿעלן
108	מיר וואָשָׁן אוֹיס די זאָרגָן אַין דער נאכט

אַינְמִיטָן ווּעֶלֶת

109	דֵּיְצָע אַרְעָםָס
110	בָּעֵנְקָשׁ אַפְּט
111	דיַ פְּרוֹי
112	מֵיַן לִיבָּע
113	לִיגַּאַיךְ אָן דָּו
114	צָוָם מָאָן
115	קָוָם
116	יָם
117	שְׂוִימָעָנְדִיק
118	מֵיַן שְׁרִיבַּ-מַשְׁיַין
120	מֵיַן יָאָרָן

